

VALGET 2015

INTERVIEWS, ANALYSER OG
KOMMENTARER FRA RÆSON

RÆSON

VALGET 2015

22 artikler fra RÆSON

RÆSON MEDIER

26. maj 2015

Redigeret af Sarah Borger, Troels Boldt Rømer, Sofie Buch Hoyer
og Clement Kjersgaard (udgiver)

RÆSON

Indhold

Mads Holger og Bo Kampmann Walther: Vores irrationelle kærlighed til konservatismen	3
Anders Samuelsen: De ved, jeg har ret	6
Pia Olsen Dyhr: Regeringen er aldrig blevet noget klart politisk alternativ til de borgerlige partier	10
Søren Pape: De første år under Fogh var fejlslagne	13
Christian Kock: Her er fire retoriske kneb, som politikerne vil bruge i valgkampen	17
Uffe Elbæk: Vi bør diskutere brugerbetaling	19
Trine Mach: Selvfølgelig skal SF i regering igen	25
Morten Dahlin: Venstre bør skrue op for ambitionerne	28
Mogens Lykketoft: Det er åbenlyst, at der skal gøres noget på dagpengeområdet	32
Pelle Dragsted: Jeg vil gerne bytte nogle procent vælgere ...	35
Morten Ryom: Socialdemokraterne bidrager til hetz mod indvandrere	38
Claus Hjort Frederiksen: Hvornår kan det betale sig at arbejde? Det har vi slet ikke taget stilling til	42
Peter Hummelgaard: Finanskrisen har øget politikerleden	46
Troels Mylenberg: Derfor er valget ligegyldigt	48
Bertel Haarder: Forståelse for løftebrud er foragt for folkestyret	50
Christian Nissen: Mens vi venter på næste systemskifte	52
Peter Hummelgaard: Jeg er ikke sikker på...	59
Pia Kjærsgaard: Nulvækst går ikke....	62
Sune Sønderberg Mortensen: Ordet “stram” skaber en sproglig og politisk åleruse	66
Martin Geertsen om udlændingepolitikken: Vi vil overholde konventionerne	69
Rune Kristensen: DF burde støtte Helle Thorning-Schmidt	72
Danmarks magtelite: Hvide mænd over 60 fra nordsjælland styrer landet	74

Mads Holger og Bo Kampmann Walther: Vores irrationelle kærlighed til konservatismen

2. februar 2015

KOMMENTAR af Mads Holger og Bo Kampmann Walther

IDEOLOGISK har konservatismen kronede dage, så meget og så vidtrækkende, at næsten alle partier i Danmark har fast abonnement herpå. Partipolitisk går det dog knapt så godt. Det handler om synlig identitet, så vælgerne kan skelne sand konservatisme fra alle udsalgsvarene. Man kan jo bare gå en smule til siden eller lidt til højre i stemmeboksen. Liberal Alliance tordner, at skatten skal ned, og det skal den også, for ellers kvæler vi enhver virkelyst. Så går man derhen. Og når det gælder nationalfolkelig sammenhængskraft, så har Dansk Folkeparti med stor succes prædikeret en slags socialdemokrati version 2.0.

SÅDAN ER DET GÅET MED DET KONSERVATIVE FOLKEPARTI. Forehavendet lykkedes, patienten overlevede og spurtede straks ud i samfundet, men lægen virker til tider døende. Der fattes stærk profil. Måske fordi selve nerven, den konservative grundtanke og ideologi, er glemt. Konservatisme er social- og kulturpolitik. Fundamentet er dannelse for alle. Aldrig har der været så meget behov for at tænke ind i boksen. Og – tro det eller ej – konservatisme er irrationel og sågar progressiv. Den tror på, at ikke alt kan måles og vejes under rationalitetens oplyste himmel.

Det skriger på polemik. Irrationel? Mange vil sikkert opleve udsagnet som en tilståelse, men det er snarere en bekendelse. Pointen er, at den egentlige konservative tanke – den, der rækker længere end sidste uges Gallup-undersøgelse – bryder med rationaliteten, som i mange af livets forhold er vores målestok for lødighed. Imidlertid er irrationaliteten ikke bare en bevidstløs anklage mod subjektet. Nej, tværtimod, det er konservatismen, der er en anklage mod rationaliteten.

LIBERALISME OG SOCIALISME gennemsyrrer på godt og ondt vores samfund. Det gælder vores tanker, politik og menneskesyn. Begge ideologier har rationaliteten til fælles, dog med hver deres nuancer. Begge vedkender sig en fornuft, der både stigmatiserer og polariserer. Indtil for få år siden – førend den højreprogressive intelligentsia begyndte at gå i brechen – kunne man se denne skyttegravskrig udfoldet i store dele af den danske opinion. Man ser den til stadighed hos navnlig dagbladet Politiken, som gerne opstiller en socialistisk inspireret dagsorden, men dog retfærdigvis også giver lejlighed til et liberalistisk genmæle, hvad enten dette præsenteres som alibi, provokation eller regulært modsvar.

Som en del af den liberale presse var Politiken selvsagt symbol på den modernitet og radikalisme, som prægede det 20. århundrede og for alvor indledtes herhjemme af samfundsrevseren Georg Brandes. Selvkært må den kulturradikale tanke og dennes loyale dagblad også være trofast mod den liberale og sociale agenda i variabel forening. Man bør jo have noget at kaste mudder på.

MEN BRANDES VAR IKKE BARE PARTIPOLITISK. Han var radikal i ordets almindelige forstand, hvilket vil sige yderligtgående eller gennemgribende. Stærkt inspireret af Friedrich Nietzsches værker plæderede han for en omvæltning af alle værdier (bortset fra håndmadder og frokostbajere), og dette var vitterligt for samtiden radikalt, omvæltende og gennemgribende, hvorfor det også satte sig igennem i andre sfærer end blot den politiske. Tænkningens generiske beskaffenhed bragte den vidt omkring i næsten alle

livets sfærer, hvorfor den således fik adgang til kunsten, kulturen i bredeste forstand, religionen, kønslivet, familielivet og meget mere.

Det kan virke paradoksalt i manges ører, især hvis de er mærket af den socialdemokratiske ideologi om velfærdssamfundet: Hvis vi skal værne om menneskers ulige udfald – og det skal vi, for en nation, hvori alle er lige, er en død nation – så skal vi netop sikre, at mennesker har et lige fundament. Konservatismen ligner den klassiske liberalisme ved at sætte fokus på menneskers fælles præmisser. Alle er lige og har lige muligheder i udgangspunktet, hvad enten de har hovedet fuld af bumser eller er født med en guldske i munden.

MEN HER STOPPER LIGHEDEN. Socialisten kræver lighed i begge ender, start og slut. I værste fald har dén tanke skabt planøkonomi og jantelov i gulvhøjde. Du skal ikke tro, du er noget. Liberalisten tror til gengæld i sin radikale variant, at præmissen for lighed alene er af økonomisk karakter. Liberalismen bliver derved en gold teleologi, hvor målet altid helliger midlet, og til sidst jagter den kopier af guldkalven, i stedet for at spørge, hvilket stof guldkalven er gjort af, som kunne gavne os alle. Det er derfor, konservatisme er social- og kulturpolitisk i sin inderste nerve. Penge er godt, jovist, men kultur er faktisk endnu bedre.

Debatten mellem konservative og liberalister har været som en diskussion mellem en bager og en konditor. Begge kender til at bage brød og anerkender levebrødet, men kun konditoren kender til også at bage konditorkager, og hver gang han begynder at redegøre for glasur, flødeskum og store hierarkiske konstruktioner, afskriver bageren ham som enfoldig. Det er både dyrt, besværligt og mætter knapt. Med andre ord rummer konservatismen og liberalismen en stor delmængde, men konservatismen har ydermere også andet og mere at byde på.

KONSERVATISMEN er nemlig ikke rationel alene. Den knytter også an til vores eksistens. Det er ikke smart længere kun at interessere sig for penge og køre op og ned ad Ny Østergade i den mest overlæssede BMW med to piger med så store bryster, at de kan ses fra månen. Det er slut, det uæstetiske, som de liberale med god ret er blevet angrebet for at repræsentere. På teateret, i litteraturen eller i vores egen eksistens møder vi ofte irrationelle aspekter uden på nogen vis at finde dem kuriøse, når blot de er indbundet i den rette sal eller indbundet i ret læder. I tilværelsen ville vi finde det grotesk, ja tilmed forskruet, om en mor skulle vrage sit syge barn, dersom hun fik lejlighed til at skaffe sig et andet og raskt. Det sidste ville ellers være rationelt, på grænsen til eutanasi: Objektivt set er et raskt barn bedre end et sygt.

Det er irrationalitet – men med etos. Altså karakter. For den konservative spiller religionen en rolle, hvilket er et anstød for mange (om end måske ikke alle) socialister såvel som liberalister. Det er heller ikke ligeegyldigt, hvor vi kommer fra, og hvad vi er rundet af. Nationalitet er afgørende for et menneskes eksistens, også selvom andre nationer eller hypotetiske tilhørsforhold måtte være bedre. Tænk igen på den kærlige mor.

DET LYDER GAMMELDAGS, men i vore dage er det nærmere progressivt. Vores generation vil så forfærdelig gerne være skyldig, men kan ikke rigtig blive det. I en verden fuldkommen blottet for autoriteter er autoritetsopgøret kun et tomt postulat, en postmodernistisk attitude. Tragikomikken var, at man opdrog flere generationer til kun at skulle udmærke sig ved at være grænseoverskridende, men inden da sørgede man også for at overbringe dem en verden komplet blottet for grænser at overskride. Vi lever i en kulturradikal pastiche. Vi er opdraget til at tro, at man kan sparke åbne døre ind og stadig være nyskabende og frisk. Nej, i dag er det allermest progressive at tænke ind i boksen.

Der er vi så, dinglende som statsideologiske hjemløse i en domesticeret kulturradikalisme. Vi lever efter orgiet, revolutionen har fundet sted, æv bæv, endda på alle fronter: sex, politik, køn, arbejdsliv. Og hvad

skal vi så lave? Tøjet er allerede klippet af, og nu står vi tilbage som en samling nøgne skoledrenge i gymnastiksalens omklædningsrum. Så må lærerinden finde noget nyt at anvende saksen til. Der er stor fornøjelse ved at knuse en Ming-vase med en hammer. Men at knuse noget allerede knust er patetisk. Eller også haster vi mod et nyt selvrealiseringsprojekt. Det er friktionen, som er forsvundet. Hvis vi skal have den tilbage, så er danmarkshistorien langt fra forbi.

KONSERVATISME SOM ÆSTETISK PROJEKT bliver ofte miskrediteret, fordi den indbyder til en særlig form, der sætter sig igennem i form af sprog, karakter og udtryk, der bryder med normen. Men hvorfor er det partout dubiøst, når et tankesæt rækker ud over det politiske og rationelle og lige så meget griber ind i eksistensen? Hvor absurd ville det ikke lyde, om man rettede en lignende skepsis mod Utzons buer, Picassos kubisme eller PH's lamper og spurgte: "Jamen er det ikke bare form?". Jo vist er det da form, nøjagtig som dannelse er form, blot er det hverken dubiøst eller form for formens skyld. Det er også form, men ikke kun form.

Det vækker derfor ofte anstød for andre end konservative, når eksistentielle tanker præsenteres i en politisk drøftelse, fordi folk af anden observans oplever et eksistentielt ræsonnement som et brud på dialektikkens regler. Det svarer næsten til at tage med hænder i en fodboldkamp at føre eksistentielle argumenter ind i en politisk debat, men konservatismen står netop på mål for disse elementer i værdikampen.

LAD OS IKKE GLEMME, at konservatismen – og ikke eksportudgaven af den – netop søger at sprænge rammerne og ikke har vedkendt sig at indgå på fornuftstyranniets vilkår. Hverken ved at kræve, at alle skal være lige så ens som voksne, som de var, da de var små, ej heller ved at jage den næste lystyacht på en kagebund af discountkultur, men i form af en progressivitet, der har sovet tornerosesøvn lige siden Brandes og Nietzsche. Det er en omvæltning af alle værdier til forskel fra det skinopgør mellem søskendeparret liberalisme og socialisme, som desværre har fået lov at designe det meste af vores debat og åndelige virke. Lige indtil nu.

SEND GERNE FLERE PENGE. Men kun fordi de penge skal bruges til noget andet end penge. Næmlig kultur. Dermed er konservatismen blevet radikal igen og så progressiv og irrationel som ham, der tør tænke ind i boksen og ikke bare synger med på kulturradikalismens slidte konditorsange: Konservatisme er irrationality with a cause.

Mads Holger (f. 1977) er forfatter, skribent på bl.a. Berlingske Tidende og Euroman, tidligere vært på 24syv, og folketingskandidat for Det Konservative Folkeparti. Bo Kampmann Walther (f. 1967) er forfatter, journalist på bl.a. Information og Weekendavisen og lektor ved Syddansk Universitet.

Anders Samuelsen: De ved, jeg har ret

RÆSON21, marts 2015

INTERVIEW af Simon Kærup og Troels Boldt Rømer

RÆSON: Hvad er den vigtigste mærkesag for Liberal Alliance i den kommende valgkamp?

At Danmark bør kunne gøre det lidt bedre. Vi har en drøm om et succesfuldt Danmark, hvor friheden har knap så stækkede vinger. Derfor går vi til valg på fire mærkesager: lavere skat, mere vækst, mere frihed og en mindre, men mere effektiv offentlig sektor.

RÆSON: Hvordan forestiller du dig et regeringssamarbejde efter valget?

Jeg tror på en pragmatisk tilgang. Hvis VKO har flertallet alene, får vi ingen indflydelse. Det bliver i stedet en gentagelse af 00'erne. De tre partier kommer til at diskutere størrelsen på håndværkerfradraget.

RÆSON: Så det er skræmmescenariet for jer?

Klart. Bedetæpperne vender i retning af dem, der har flertallet. De andre er rent ud sagt ligegyldige.

RÆSON: Vil du sige, at dansk politik er i en tillidskrise efter den nuværende regering?

Det ved jeg ikke. Vi vil stadig opleve, at 80-85 pct. af danskere stemmer. Det vil sige, at alle danskere har en favorit, som de støtter på. Jeg tror, at der er en frustration, som godt kan resultere i et jordskredsvalg. Og det ligger lige under overfladen. Det kan vi se, når vi bliver nr. 3 ved ungdomsvalget i januar, og når nye medlemmer vælter ind, efter at Finansministeriet har gennemregnet vores forslag. Samtidig laver vi et markant hop i meningsmålingerne. På mange måder kan jeg mærke en bevægelse, som minder om det, vi oplevede, da vi dannede Ny Alliance. Det er klart, at folk har skullet se os an. Og det er klart, at vi har fået en blåstempling af Finansministeriets gennemregning, som mange har ventet på. Du kan også se på bevægelsen omkring Alternativet. Ingen troede, at Alternativet ville nå at indsamle nok underskrifter, men nu ser det ud til, at de når i mål. Jeg vil sige det på den måde, at der ikke er nogen, som kan forudsige, hvordan det ender for de tre partier, der er størst netop nu i meningsmålingerne. Lars Løkke Rasmussen kan ikke nødvendigvis regne med 23 pct. af vælgerne. Opbakningen kan ende på 18 pct. Og det samme gælder for Dansk Folkeparti.

RÆSON: Venstre har slækket på sine krav. Udefra ser det ud, som om I vinder vælgere, men I taber terræn. Er du ikke bange for, at en stemme på Liberal Alliance bliver en spildt stemme?

Nej, det er jeg overhovedet ikke bange for. Jeg er opdraget af både Marianne Jelved og Pia Kjærsgaard. De har stået i situationer, hvor der ikke var meget medvind til det, de sagde. Dansk demokrati er så nydeligt indrettet, at man ikke skal have 90 mandater for at få sin vilje. Man skal bare have de afgørende mandater. Det, der gør den store forskel, er på mange måder, at jeg ikke er i tvivl om, at både Søren Pape, Lars Løkke Rasmussen og Kristian Thulesen Dahl godt ved, at jeg har ret. De tør bare ikke sige det, fordi de appellerer til nogle andre vælgere – nemlig dem, der er i bevægelse hen over midten. De bekymrede og angste vælgere, som ønsker at høre, at vi vil bruge flere penge på velfærd, og som ikke er interesserede i, hvor pengene skal komme fra. Det er dem, de forsøger at fastholde. De ved selvfølgelig godt, at man skal følge Produktivitetskommissionens anbefalinger. De ved samtidig, at retorikken i det danske politiske miljø er vendt, lige siden Anders Fogh Rasmussen lavede sin transformation til at blive socialdemokrat. De Radikale ved det, Helle Thorning-Schmidt ved det, og Pia Olsen Dyhr lader, som om hun ikke ved, at vi har ret. Men da hun sad i regering, talte hun på en helt anden måde, end man er vant til fra SF'ere. Det er ikke, fordi det er dumme mennesker, der sidder herinde. De ved godt, at vores forslag selvfølgelig er en vej at gå,

hvis man vil.

RÆSON: Hvordan ser en realistisk regeringssituation ud for Liberal Alliance?

Det er ikke noget jeg spekulerer i på nuværende tidspunkt. Lige nu kæmper jeg en hård kamp for at komme over målstregen. Jeg kæmper for, at overbevise Venstre- og Konservatives vælgere om, at det er ikke nok at håbe på, at der er mange der stemmer på Liberal Alliance. De skal også selv gøre det. Jeg møder mange der siger: ”Ja, mine børn de stemmer på dig, men jeg bliver ved med at stemme på Venstre. Men jeg håber, at i får de afgørende mandater.” Det er her min kamp står, og det er det jeg bruger min energi på. Ikke fiktive regeringskonstellationer.

RÆSON: Hvordan skal den offentlige sektor se ud?

Med vores økonomiske forslag går Danmark først og fremmest fra at have verdens 2.-største offentlige sektor til at have verdens 3.-største. Vi går fra at være det 4.-mest lige samfund i verden til at være det 8.-mest lige samfund i verden, men vi ville stadigvæk være mere lige end svenskerne. Hvis man gennemfører vores forslag, bliver det en sjovere offentlig sektor at arbejde i, for man kan kun hente de ti pct. ved at gøre det, som de bedste ledere i den offentlige sektor har gjort med fokus på tillid til medarbejderne.

RÆSON: Hvad er samfundskonsekvenserne af jeres nye jobplan? En af konsekvenserne er vel, at der bliver en mindre offentlig sektor?

Nej. Det er Helle Thorning-retorik. I dag har vi en situation, hvor socialrådgivere bruger op mod 80 pct. af deres tid på alt muligt andet end at være sammen med dem, de skal hjælpe. Hvis de kun skulle bruge 50 pct. af deres tid på alt muligt andet, ville der ikke komme dårligere service ud af det. I vores plan vil en institution for autister ikke skulle aflevere en 1.100 siders rapport til en anden offentlig styrelse. Der er jo ingen i denne verden, der læser den rapport, som de har brugt et mandeår på. Det er ikke ringere service, fordi man ikke har en medarbejder til at sidde og skrive den slags. Det er bedre service!

RÆSON: Men én ting er, at I har fremlagt en jobplan. Jobplanen møder derimod ikke meget opbakning.

Det er det samme svar hele vejen rundt. Det møder ingen opbakning.

RÆSON: Hvordan forholder du dig til det?

Kan I huske, da Joachim B. Olsen besøgte Fattigkarina? Man synliggjorde nogle problemer – og det betød, at alle andre partier hen over natten skiftede holdning, fra at vi ikke skulle gøre noget ved en kontanthjælpsreform, til at de blev enige om, at man skulle gøre noget. Selvom man ikke har de afgørende mandater, kan man få udstillet en systemfejl. Det betyder, at andre partier ændrer holdning, fordi folkeopfattelsen ændrer sig. Og partierne er nødt til at lytte til folket. Den anden mulighed, man har, er den, vi går efter nu.

RÆSON: Det ser ikke ud, som om det går den vej lige nu. Venstre har opgivet sit ultimative krav om nulvækst.

Jeg er helt enig. Jeg kunne godt have forudsagt, at de ville gøre det. Der sker det, at frem mod næste valg vil Socialdemokraterne og Venstre nærmest blive ét parti. Globaliseringen stopper ikke. De andre lande lægger sig ikke til at sove. Kina kommer ikke til at sende velfærd til os ganske gratis. De kommer til at kæmpe for at få del i den. Vi skal derfor gøre noget for at blive konkurrencedygtige – og rette op på skibet.

RÆSON: Du nævnte for nyligt, at jeres jobplan vil skabe en forbedring for folk på kontanthjælp. Men i vil skære det, der svarer til omkring 47.700 kr. fra en normal kontanthjælpsmodtager om året, samtidigt med at i vil give dem øgede muligheder for at tjene 12-24.000 kr. årligt ved siden af deres kontanthjælp. Er det ikke en netto-forværring af deres situation?

Jo. Men en kontanthjælpsydelse er midlertidig. Vi kommer tit til at gå ud fra, at man er kontanthjælpsmodtager hele sit liv. Men det er jo noget, man er på i en kort periode, og så kommer man i arbejde igen.

RÆSON: Hvad skal man gøre, hvis det viser sig, at det ikke sker – som følge af fx globale konjunkturer?

Alle dem under 30 rører jeg ikke ved. De har samme vilkår, som de har i dag. Men jeg giver dem en mulighed for at tjene lidt penge ved siden af, og jeg giver dem mulighed for at optjene et lån. Det er bedre vilkår. Dem over 30 ligestiller jeg nøjagtigt med de 29-årige. Jeg kan ikke se, hvorfor en 31-årig skal have bedre forhold end en 29-årig på kontanthjælp.

RÆSON: Produktivitetskommissionens rapport foreslår en øgning af skatterne på bolig og en øgning i grundskylden. Hvordan forholder Liberal Alliance sig til dette?

Vi freder boligejere, og det er et politisk valg. Et ideologisk valg.

RÆSON: Et ideologisk valg?

Yes.

RÆSON: Andre ville argumentere for, at man har mindre incitament til at arbejde, hvis man sidder i sit hus, og man kan tjene mange penge på at husets værdi stiger uden at det beskattes?

Men du har også et mindre incitament for at arbejde, hvis du får en skattelettelse på arbejde. Og det er der også nogle, der vælger at gøre. Der er familier, der ville vælge at sige: ”Så arbejder den ene af os kun 30 timer. Det har vi råd til nu, fordi vi har fået en lettelse i bunden.” 40.000 kr. til en familie.

RÆSON: Har Liberal Alliance en grænse for, hvor stor uligheden i Danmark må være?

Ja, absolut. Men jeg kan godt forsvare, hvis Danmark er på 8.-pladsen, og svenskerne er på 9.-pladsen. Jeg har ikke noget imod, at vi går fra 4.- til 8.-pladsen.

RÆSON: Hvor mange pladser må vi falde?

Det har jeg ikke noget bud på. Hvis vi gennemfører vores plan, har vi gjort det, der skal til, for at Danmark i fremtiden også er et rigt og velstående land.

RÆSON: Er du ikke nervøs for, at man under et forholdsvis spinkelt opsving, som vi ser i Danmark i øjeblikket, kvæler det rigtige opsving, hvis man skærer drastisk på de offentlige budgetter?

Ikke når hver eneste krone havner i private hænder.

RÆSON: I en krisetid vælger folk at spare op i stedet for at bruge dem?

Hvorfor gør de det?

RÆSON: Fordi de er nervøse for fremtiden.

Det er, fordi de ikke kan se, at der er en plan med det, regeringen foretager sig. Det kan jeg godt forstå. Hvis politikerne siger, at ”Løsningen på fremtidens problemer er håndværkerordningen”, ville jeg personligt også blive mere opmærksom på at spare op. Hvis politikerne i stedet siger, at de har en plan, som kan løse problemerne, får det en helt anden effekt. Dit første spørgsmål var, hvad det er for et Danmark, vi ønsker. Det er et Danmark, der er revet ud af sin depression, hvor man tror på hinanden igen, hvor man tror på, at velstanden stiger, hvor man kan se, at der er flere muligheder for at vælge selv og for at tilrettelægge sit eget liv. Vi taler om en værdikamp. Det drejer sig om at flytte Danmark ud af en tilstand, hvor vi venter på, at tyskerne kommer op i gear – en tilstand, som vi har været i siden 1970'erne.

RÆSON: Men Finansministeriet peger også på, at der er meget i beregningerne, som de ikke har

taget med, fx konsekvenserne af et lavere uddannelsesniveau.

Det er rigtigt, men vi har også tal, der viser, at når man fjerner topskatten, får man et højere uddannelsesniveau. Usikkerheden i beregningerne går begge veje. Men Finansministeriets beregninger er det bedste bud, der findes. Og ved du hvad? Hvis det ender med, at det ikke giver 124.000 flere beskæftigede, men kun 100.000, er det også okay. Den usikkerhed kan jeg godt leve med. Samtidig lever jeg også med den mulighed, at det faktisk ender på 150.000 flere beskæftigede. Man burde spørge alle partierne, hvorfor de ikke får gennemregnet deres politik i Finansministeriet. Vi er de eneste, der kan det, fordi vi er de eneste, der har en politik. Venstre kan ikke få beregnet en nulvækst og en håndværkerordning, eftersom virkningen er meget lille. Socialdemokraterne ved ikke, hvad de går til valg på. Det kan man derfor heller ikke regne på. Der burde opstå et kolossalt pres på de andre partier. Hvad er deres planer? Når vi har gennemført vores reformer, er vi stadig verdens 8.-rigeste samfund med et skattetryk på 42 pct. Resten af verden ville kigge på Danmark og tænke, at det er socialisme. Og det har de også ret i.

RÆSON: Så jeres jobplan er socialistisk?

Man kan ikke påstå, at man har et liberalistisk samfund, hvis man har et skattetryk på 42 pct. Skattetrykket ville fortsat være der på trods af vores jobplan.

RÆSON: Tillid har noget med sammenhængskraft at gøre – og med en højere økonomisk ulighed kunne man godt forestille sig, at sammenhængskraften ødelægges?

Nej, det, der koster på sammenhængskraften, er, når man har en fornemmelse af, at der er for få, der skal bære, og for mange, som skal nyde, fordi man har bragt landet i en situation, hvor man ikke kan anvende den arbejdskraft, som Danmark har.

RÆSON: Det virker ikke, som om dine kolleger køber den her påstand. Hvordan vil du sælge det til dem?

Jeg synes, at det virker, som om de køber den. Det er derfor, at de ikke kan argumentere imod. Det er da derfor, at Corydon ved i sit bagehoved, at jeg har ret. Hvis han mente, at jeg ikke havde ret, så havde han da argumenteret imod, men det kunne han jo ikke. [...] Stauning ville aldrig nogensinde acceptere, at man havde bragt sig selv i en situation, hvor man har en mio. på pension og 800.000 uden for arbejdsmarkedet. Stauning ville have været på mit hold i dag. [...] Vi har de unge med os. På gymnasier og tekniske skoler, når vi kommer derud, så får vi 50 pct. af stemmerne. Det bør man ikke kunne få som lille parti – men det får vi. Vi fik 11 pct. ved det her Ungevalg, selvom vi kun var ude på 40 pct. af skolerne – vi havde jo fået 20 pct., hvis vi havde været ude på allesammen. Der er et ungdomsoprør i gang, som ikke vil finde sig i at have udsigt til en usikkerhed, fordi det er jo det, vi tilbyder dem i dag.

RÆSON: Hvordan er dine forventninger til det jordskredsvalg, du nævnte i begyndelsen af interviewet?

Jeg er forsigtig optimist. Men jeg har tidsånden med mig.

RÆSON: Men hvad betyder et jordskredsvalg?

Jeg siger bare, at der ligger noget og rumler. Og det kan godt være, at det ikke bliver forløst ved det kommende valg. Men der ligger noget under overfladen, som gør, at billedet af os som 'onde' krakelerer. Vi er ikke onde. Vi har Thyra Frank i vores gruppe. Vi har Mette Bock, som har været direktør for Muskelsvindfonden. Jeg har selv arbejdet med døve og hørehæmmede arbejdsløse. Der er snart ikke en folketingsgruppe, som procentvis har flere, der har arbejdet med udsatte grupper, end os. Skulle vores mission være at slå dem, vi tidligere i vores arbejdsliv har forsøgt at hjælpe, i hovedet? Nej, vel!

Pia Olsen Dyhr: Regeringen er aldrig blevet noget klart politisk alternativ til de borgerlige partier

13. marts 2015

“SF's udtræden af regeringen var et meget uskønt forløb, men det var en samspilsramt regering, som brugte mere tid på interne kampe end på at give plads til hinanden. Derfor er regeringen aldrig blevet noget klart politisk alternativ til de borgerlige partier. Og det er jo trist.”

INTERVIEW af Simon Kærup og Troels Boldt Rømer

RÆSON: Hvad er de vigtigste mærkesager for SF i den kommende valgkamp?

SF vil investere i velfærd. Det er ikke en lav skat, dårlige lønninger eller den mindste offentlige sektor, der har gjort Danmark til et af de rigeste lande i verden. Det er tværtimod det, at vi har et stærkt fællesskab, hvor vi hjælper hinanden, når vi mister arbejdet eller bliver syge – og hvor alle faktisk har mulighed for at få en uddannelse.

RÆSON: Vælgerne er i høj grad vandret fra venstrefløjen mod højrefløjen siden 2011. Har venstrefløjen tabt kampen om dansk politik?

Det er tydeligt, at de udfordringer, som folk står med i deres dagligdag – hvis de fx har mistet arbejdet og har brug for dagpenge – har vi ikke været i stand til at løse. Det skyldes især, at Det Radikale Venstre ikke har villet være med til at lave en løsning. Og det har haft den betydning, at folk er blevet skuffede over den nuværende regering.

RÆSON: Hvad er SF's aktier i den vælgerskuffelse, du omtaler?

SF har jo arbejdet meget hårdt på at finde en dagpengeløsning, mens vi sad i regering. Men vi må erkende, at vi ikke kom med løsningen, og lige nu tikker uret. Ud over de menneskeliv, vi taler om, så handler det om det fundament, Danmark står på, hvor vi hjælper hinanden, når vi kommer i klemme. I stedet er vi gået over til en model, der handler om, at hvis vi pisker folk, skal de nok komme i arbejde. På den måde bryder vi grundlæggende med den samfundsmodel, jeg tror på. Samtidig må vi erkende, at 'pisk' ikke virker. Socialforskningsinstituttets egne beregninger viser, at der ikke er kommet flere mennesker i arbejde, end da vi havde en firårig dagpengeperiode.

RÆSON: I slår jer op på at stoppe nedskæringer i ældreplejen, en forbedret dagpengeløsning og investeringer i jobs. Det koster penge, og I har været med til at vedtage en finanslov med et underskud på 80 mia. kr. for 2015. Hvor vil I finde penge til jeres forslag?

Forslagene på børneområdet og ældreplejen er finansieret af det råderum på 12 mia. kr., der er i dansk økonomi frem mod 2020. I forhold til vores forslag om at forlænge bolig-job-ordningen, som er ret væsentligt i denne sammenhæng, da man ikke kan tale om øget velfærd, uden at mennesker kommer i arbejde, finansieres det ved at udskyde selskabsskattelettelse i to år. Vi er med i vækstpakken, men vi mener, at de 50 jobs, der bliver skabt ved selskabsskattelettelse, ikke står mål med de 2.200 jobs, som er at hente med en bolig-job-ordning.

RÆSON: Du har i et blogindlæg på politiken.dk kaldt Corydons regnemetoder for håbløse. Hvad er rent teknisk problemet med Finansministeriets metoder?

Det var også Finansministeriets metoder, der viste, at 2-4.000 personer ville ryge ud af dagpengesystemet om året. Det var ikke tilfældet. Nu taler vi om 51.000 mennesker på bare to år. Der er mange parametre, som ikke er tænkt ind.

Man skal fyre 92.000 mennesker i den offentlige sektor som et resultat af LA's forslag. Det er hver 10. i den offentlige sektor. LA påpeger, at de i stedet får job i det private. Men der er stor forskel på at være politibetjent og så pludselig i stedet arbejde som frisør i den private sektor. Man kan samtidig diskutere, hvad der skaber mest værdi for det danske samfund. Er det en politimand på gaden eller en frisør mere? Det er derfor et meget unuanceret regnskab.

RÆSON: Hvordan ser SF's løsning på dagpengeproblemet ud?

Vi vil gøre det nemmere at genoptjene retten til dagpenge ved at nedsætte genoptjeningskravet til et halvt år. Desuden skal dagpengeperioden ændres fra to til tre år.

RÆSON: Hvordan løser det problemet for dem, der allerede har mistet retten til dagpenge?

Det motiverer til at tage, også kortere, ansættelser, hvis man hurtigere kan genoptjene retten til dagpenge.

RÆSON: Det kan du vel ikke være tilfreds med?

Man kan jo ikke rulle det tilbage. Og pointen er jo, at det fortsætter. Man sagde, at det nok bare var et indfasningsproblem, i sin tid. Det var i hvert fald De Radikales argument for, at de ikke ville røre ved dagpengereformen. Nu ser vi, at tallet fortsætter med at vokse i 2014 og 2015. Vi har heldigvis fundet nogle løsninger undervejs for dem, der allerede er faldet ud: midlertidig arbejdsmarkedsydelse og uddannelsesydelse. Der er også 5-6.000 personer, der er kommet i arbejde, ud af de 51.000. Jeg tror ikke, at topskattelettelser får flere i arbejde. Finansministeriet kunne lære lidt af den franske økonom Thomas Piketty. Han kigger på, hvordan forskellige indgreb har virket. I Danmark under den borgerlige regering har vi lavet topskattelettelser – endda tre gange, og ingen af gangene har det skabt flere arbejdspladser. Til gengæld mistede vi 200.000 arbejdspladser. Der er noget virkelighed, der godt måtte komme ind i Finansministeriets tal.

RÆSON: Det er ingen hemmelighed, at S-R-regeringen og SF har været uenige om den økonomiske politik. Hvordan vil du sikre, at S-R ikke bare fortsætter business as usual, hvis de bliver genvalgt?

Jeg håber virkelig, at denne regering bliver genvalgt – alternativet er skræmmende. Hvis S-R bliver genvalgt, vil vi gøre alt, hvad der står i vores magt, for at finde en dagpengeløsning. Sidste gang vi forhandlede, fik vi ikke en dagpengeløsning, fordi De Radikale var så stædige, som de var.

RÆSON: Folk siger, at Venstre er det nye Socialdemokrati, og at der ikke længere for alvor er forskel på de to partier, fordi de er enige om den neoliberale ramme og den socialliberale tilgang. Er du enig?

Ja, med Finansministeriets respons på LA's forslag kunne det godt se ud, som om forskellene i dansk politik er udviskede. Der er i den grad brug for oprustning i forhold til en venstreorienteret økonomisk politik, som samtidig er ansvarlig.

RÆSON: Hvor er de fundamentale forskelle mellem SF, Det Radikale Venstre og Liberal Alliance?

Der er tydelige forskelle mellem SF og Liberal Alliance. Men der er også en markant forskel på SF og Det Radikale Venstre – fx i tilgangen til fordelingsspørgsmålet, spørgsmålet om ulighed og troen på, at topskattelettelser automatisk genererer jobs. Det, der skaber mest vækst i et samfund, er øget lighed. Det er ikke kun noget, jeg påstår – det samme gør OECD og IMF, som jo ikke er socialistiske tænketanke. Den måde, hvorpå Det Radikale Venstre har stået benhårdt på en liberalistisk tilgang til økonomien, har gjort det

enormt svært at se forskel på De Radikale og LA.

RÆSON: Hvordan vil SF sikre Danmark fremadrettet?

Det handler om at skabe et Danmark, der hænger sammen – hvor vi kan gøre noget ved uligheden. Og at alle i Danmark, uanset om man er født på strandvejen eller i Tingbjerg, får muligheden for at gå efter det liv, man gerne vil have. Det skaber et mere trygt Danmark – og det er lavere kriminalitet. Det er virkeligt at Danmark, der giver mening for mig. Det er også et samfund, der er bæredygtigt. Hvor økologi, grøn produktion og vedvarende energi fylder mere. Det er et Danmark baseret på fællesskabsløsninger og ikke kun på: ”jeg tænker på mig selv først”.

RÆSON: Samuelsen har for nyligt sagt til RÆSON, at han ville skabe et Danmark, der baserer sig på tillid og tryghed og sammenhæng – altså i høj grad de samme begreber, som du bruger. Hvad tænker du om det?

Der er ikke meget sammenhængskraft over LAs samfundsbud. De bygger jo på tesen om, at hvis vi letter topskatten, så får de rige det bedre i Danmark – og det er i sig selv godt. For mig er det vigtigt, at vi betaler den skat, vi gør, fordi det går til et fællesskab, hvor alle har lige adgang til uddannelse og sundhed, og at vi løfter hinanden. Det er ikke det, LA's samfundsmode bygger på. Tværtimod, hvis vi kigger på, at Joakim B. Olsen synes det er fantastisk med østeuropæere – så ender det jo med, at de, der ikke tjener så meget, er nødt til at have to jobs. Det er fx det, vi ser i Tyskland. Og så er vi virkelig ved at have enorme forskelle i Danmark.

RÆSON: Du har kritiseret S for at afvise DF. Du rækker i stedet hånden ud til Thulesen Dahl, som roser SF for nogle af jeres samarbejdstanker. Hvordan kan SF og DF fremadrettet arbejde sammen?

Vi vil gerne forbedre forholdene for de ældre og dagpengemodtagerne. Når DF siger, at de er enige, har vi ikke fine fornemmelser, i forhold til hvilke mandater der er 'de rigtige'. Jeg samarbejder gerne med DF dér, hvor vi er enige. Men tro mig: Der er mange områder, hvor vi ikke er enige. Det skal med andre ord ikke betragtes som en generel håndsrækning.

RÆSON: Hvordan tror du, at SF's vælgere vil modtage idéen om et samarbejde med DF?

Når jeg taler med SF'ere, så er de optaget af, hvordan vi opnår forbedringer for de ældre og de arbejdsløse. Derfor synes de, at det er fint at samarbejde med DF. Vores kommunalpolitikere gør det ude i kommunerne – og det fungerer fint. Det er bare vigtigt, at vi er præcise omkring, hvor vi er enige med DF, og hvor vi ikke er enige. Vi er fx ikke enige på miljøområdet. Alternativet er at lade Det Radikale Venstre og Venstre diktere den økonomiske politik. Det er jeg ikke interesseret i.

RÆSON: Hvornår er SF regeringsmoden igen?

Vi er regeringsmodne. Det var vi også, da vi sad der. Du kan ikke finde SF-ministre, der ikke gjorde det godt. Jeg har hele tiden sagt, at vi har størst indflydelse, når vi sidder i regering. Vi skal derfor tilbage, men det skal være på det rigtige grundlag – både politisk og parlamentarisk. Det skal være muligt at lave en dagpengeløsning. Vores udtræden af regeringen var et meget uskønt forløb, men det var en samspilsramt regering, som brugte mere tid på interne kampe end på at give plads til hinanden. Derfor er regeringen aldrig blevet noget klart politisk alternativ til de borgerlige partier. Og det er jo trist.

Søren Pape: De første år under Fogh var fejlslagne

13. april 2015

”Vi må erkende, at de første år under Fogh-regeringen var fejlslagne. Den offentlige sektor voksede uhæmmet, og vi burde have sat hælene i og sagt stop. Den kurs vil vi ikke være med til igen”

INTERVIEW af Simon Kærup

BAGGRUND. I 2015 fylder Det Konservative Folkeparti 100 år. Men hvor meget er der egentligt at fejre? Partiet er inde i en historisk dyb krise og står overfor det vigtigste valg nogensinde. Går partiet tilbage vil konsekvenserne være uoverstigelige. Erfaringerne fra valgkampen i 2011 bringer ingen trøst. Her gik partiet helt 2 procentpoint tilbage undervejs i valgkampen og fik det dårligste valg i partiets historie. I det konservative bagland gyser man ved tanken, hvor galt det mon kan gå?

RÆSON: Lige nu har Konservative otte mandater i Folketinget, og under sidste valgkamp gik I to procentpoint tilbage og fik det dårligste valg nogensinde. Hvis et valgresultat giver status quo, er det så overhovedet realistisk, at I går med i regering?

SØREN PAPE: Nej, det er det ikke. Vi er ovre de dage, hvor en konservativ leder pr. automatik siger, at vi går med i en VK-regering. Sidst vi sad i regering, blev vi overskygget. Man kan være for småt et parti til at sidde i regering. Det må være lektien fra sidst.

RÆSON: Hvad kan I tilbyde vælgerne ved at stå uden for regerings samarbejdet?

SØREN PAPE: Vi vil kæmpe for den konservative dagsorden, når der skal laves politiske aftaler. Hvis vi har mandaterne til at skabe flertal, så man får indflydelse derefter. Men vi vil selvfølgelig kæmpe for den konservative dagsorden, selvom vi skulle stå uden for regeringen.

RÆSON: Hvad er din vurdering? Opnår I mest ved at stå uden for regeringen?

SØREN PAPE: Det kommer an på mandaternes sammensætning efter valget og på, hvilken politik en eventuel blå regering vil føre. Vi skal ikke være en del af en regering, som ligger for langt fra vores grundlag. Så kan vælgerne ikke genkende os. Det er læren fra regeringsdeltagelsen i 00'erne. Vi må erkende, at de første år under Fogh-regeringen var fejlslagne. Den offentlige sektor voksede uhæmmet, og vi burde have sat hælene i og sagt stop. Den kurs vil vi ikke være med til igen. Det er sådanne overvejelser, vi skal gøre os, inden vi igen kan deltage i en regering. Men selvfølgelig vil de eventuelle regeringsforhandlinger efter valget være afgørende.

RÆSON: I efteråret lagde I afstand til Venstres udlændingeudspil og fik derved lidt kant til Venstre. I vil ikke 'sortere i indvandrerne'. Men mange konservative vælgere synes at efterspørge en strammere linje. Ligger der ikke et kæmpe uudnyttet potentiale i forhold til disse temaer for Det Konservative Folkeparti?

SØREN PAPE: Jeg tror, der ligger et stort potentiale i forhold til at tale om fædrelandet. Men Det Konservative Folkeparti skal ikke kæmpe sammen med det yderste højre. At være konservativ har ikke noget med yderfløjen at gøre. Det synes jeg personligt er meget vigtigt at slå fast. Vi skal forsvare vores tusindårige gamle værdier og kultur. Det er det, vores samfund bygger på. Men vi skal ikke være rabiate og fundamentalistiske. Vi skal forsvare vores demokratiske værdier. Det betyder også, at vi skal tage kampen

mod de kræfter, der ikke ønsker et demokratisk Danmark. Det skal vi selvfølgelig ikke acceptere.

RÆSON: Dansk Samling er et nyt højreorienteret parti, som I visse målinger spås til at kunne tage nogle vælgere fra jer. Hvordan vil I reagere, hvis vi får endnu et højreorienteret parti på Christiansborg?

SØREN PAPE: Dansk Samling ligger på den yderste højrefløj, og den slags smårabiate partier tror jeg ikke på. Folk, der stemmer på det parti, er ikke konservative. Den konservative udlændingepolitik er i forvejen stram, og samtidig vil vi tilbageføre visse af de lempelser, som den nuværende regering har indført.

RÆSON: Hvordan vil I opretholde de konservative mærkesager, hvis flertallet igen skal findes med Dansk Folkeparti?

SØREN PAPE: I blå blok kan vi nok blive enige om værdipolitikken. Det er i forhold til den økonomiske politik, at jeg ser de store udfordringer. Den offentlige sektor ikke vokse uhæmmet, hvis vi ønsker et velfærdssamfund i fremtiden. Det er hér blå blok kommer til at tage nogle meget svære kampe. Det er derfor, vi skal overveje, om vi overhovedet skal i regering. Hvis en borgerlig regering ikke skal føre borgerlig politik, skal vi ikke med.

RÆSON: Hvordan ser din analyse ud i forhold til en eventuel regeringsdeltagelse?

SØREN PAPE: Der skal være to ting udfyldt, før Det Konservative Folkeparti bliver del af en ny regering. Det første punkt er det vigtigste og handler om regeringsgrundlaget. Hvis ikke vi kan indskrive nogle tydelige konservative punkter i regeringsgrundlaget, står vi udenfor. For det andet skal vi være et klart stærkere parti og en del større, end vi er i dag, før vi går med i en regering. Alt andet vil være uforsvarligt.

RÆSON: Lars Barfoed havde store problemer med at slå igennem i medierne. Du har nu haft et halvt år til at markere dig – hidtil uden den store effekt. Hvordan vil vælgerne frem mod valget se en mere markant konservativ leder?

SØREN PAPE: Det vigtigste for mig handler om at føre Det Konservative Folkeparti ud af krisen. Og det bliver et langstrakt projekt. Der er ikke noget quick-fix. På den måde handler det simpelthen om, at vi bliver mere fokuserede på nogle politiske emner. Og det skal være nogle emner, som vælgerne i forvejen kender os for: retspolitik, skattepolitik og skolepolitik. Det er de tre emner, vi vil gentage igen og igen under valget.

RÆSON: Det virker lidt resignerende. Har I konsolideret jer som et mindre parti?

SØREN PAPE: Ja, for nu – det må vi indse. Vi er ikke længere det store, altfavnende parti. Vi er et lille parti, hvor vi må fokusere på nogle bestemte politiske områder. Herfra kan vi langsomt bygge partiet op igen.

RÆSON: Har I politisk forsøgt at gabe over for meget?

SØREN PAPE: Som konservativ vil man gerne tegne hele billedet af samfundet, når man diskuterer politik. Det er svært at lade være. Men lige nu må vi rette fokus på en række udvalgte emner. Vi har simpelthen brug for et langt skarpere politisk fokus. Jeg håber, at det kan være starten på vores genopbygning. Efter valget skal folketingsgruppen sammen med en ny generation af konservative langsomt knække kursen. Det er også mit langsigtede håb: at vi om en årrække kan stå stærkt, og at vi får et bedre valg om fire år. Men det er helt klart: i 30 år har vi stort set udelukkende oplevet tilbagegang. Det vil tage tid at vende.

RÆSON: Hvordan ser dette skarpere fokus mere konkret ud?

SØREN PAPE: Vælgerne skal ikke længere være i tvivl om, hvad de konservative står for. Det skal være helt åbenlyst. I forhold til debatten omkring rets-, skatte- og skolepolitikken vil vi hele tiden være tilstede. På de tre emner skal vi stå stejlt. Det er vi nødt til.

RÆSON: Det lyder som Lars Barfoeds strategi. En strategi, han ikke havde succes med. Hvorfor skal

man tro på konservativ fremgang med det udgangspunkt?

SØREN PAPE: Som parti skal man passe på med at rende den aktuelle dagsorden i hælene. Vi skal ikke være et parti, der udelukkende reagerer på, hvad andre melder ud. Vi skal ikke blot løbe efter det ledige standpunkt. Så forsvinder selvstændigheden og partiets sjæl.

RÆSON: Men nu lyder du igen som Lars Barfoed. Han sagde – nærmest nøjagtigt – det samme. Hvorfor skal man tro på fremgang med denne passive tilgang?

SØREN PAPE: Hvad synes du ellers vi skal gøre?

RÆSON: Nu er det jo ikke mig, der sidder i formandsstolen.

SØREN PAPE: Du siger vores tilgang er passiv. Men hvad skal vi ellers gøre? Har du et forslag? Skal vi lade være med at fortælle om vores politik?

RÆSON: Det er næppe frugtbart. Men I skal vel reagere på den kontekst, som partiet eksisterer i? Det aktuelle partilandskab i Danmark udfordrer virkelig den konservative dagsorden. Med Venstre, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti bliver mange af jeres emner og vælgere jo snuppet indenom. Liberal Alliance og Dansk Folkeparti giver liberal- og nationalkonservative et bedre alternativ. Overser I ikke en mulighed for at være mere offensive?

SØREN PAPE: Vi vil gerne fortælle vælgerne, at Konservative ikke står på ét ben. Hos os får man hele pakken. Folk forklarer mig ofte, at Liberal Alliance og Dansk Folkeparti har taget henholdsvis skatte- og værdipolitikken fra os. Men sådan hænger det jo ikke sammen. For det første: Der findes jo ikke copyrights i politik – heldigvis. Og for det andet: Hos os får man hele pakken, det vil sige en klar borgerlig økonomi- og værdipolitik. Det får man ikke andre steder. Det er det som er vores udfordring: at få forklaret det til vælgerne.

RÆSON: Det var præcis det, Lars Barfoed også sagde. At vælgerne efterspørger denne 'samlede pakke'. Er det den vurdering, du tager med videre fra Lars Barfoed?

SØREN PAPE: Det er vi simpelthen nødt til at tro på. Vi kan ikke reducere Det Konservative Folkeparti til et enkeltsagsparti.

RÆSON: I har ikke ignoreret, at mange konservative vælgere efterspørger mere markante holdninger i forhold til emner som det nationale, miljø, kirke og kultur?

SØREN PAPE: Nej, det synes jeg ikke. Jeg har i den senere tid forsøgt at skærpe værdipolitikken. Det kan vi se på udlændingeområdet, hvor vi i november kom med et integrationsudspil. Med udspillet sætter vi fokus på integration og tryghed. Vi mener, der skal gøres op med ghettodannelserne og oprettes nye nærpolitistationer. Og SSP-samarbejdet skal i gang. Her adresserer vi helt klart den nationale dagsorden. Jeg er meget opmærksom på, hvordan den nationale dagsorden betyder rigtig meget for mange konservative vælgere. Det er en del af vores DNA, ganske enkelt. Hvad angår tro og kirke, står vi fast. Her gjorde Charlotte Dyremose et godt stykke arbejde i forhold til den nye kirkeordning, og her er vi afgjort imod en yderligere politisering af kirken.

RÆSON: Det kommende valg er afgørende i forhold til genopretningen af partiet. Hvad er dine succeskriterier for det kommende valg?

SØREN PAPE: Min tilgang er helt klar: Vi skal have sat en prop i hullet. Realistisk set vil det tage lang tid, men vi skal gerne have vendt udviklingen. Hvis vi går en smule frem vil det være en succes. Uanset hvad vil vi sætte alle kræfter ind i forhold til at fortælle nuværende og kommende vælgere om den konservative politik. Samtidig vil det være en succes om vi får et helt nyt hold ind, som skal være med til at styrke partiet fremover. Så kan vi forhåbentligt tage et større ryk fremad om fire år – rent mandatmæssigt.

RÆSON: Hvad hvis I går tilbage?

SØREN PAPE: Så må vi genoverveje vores situation og se på hvordan vi kæmper videre derfra. Der er altså brug for et konservative folkeparti i Danmark. Et borgerligt parti som samtidig vægter værdi- og økonomipolitik. Et parti som kæmper for folks personlige og økonomiske frihed og samtidigt holder hånden over de folk, som er mest udsatte i samfundet.

RÆSON: Den konservative folketingsgruppen står over for en større udskiftning ved det kommende valg. Hvordan fostrer I nye kandidater, når I ikke har særligt meget at tilbyde dem? For langt de fleste vil det være svært at komme ind?

SØREN PAPE: Det store generationsskifte vil lokke de bedste kandidater til. Vi har jo en del som ikke genopstiller. Vores næste valg bliver lidt som i 1994, hvor Brian, Bendt, Lene og Henriette jo kom ind. Samtidig er både vores talentprogram og vores politiske ungdomsorganisation rigtig gode til at udvikle nye kandidater. Og det er måske det, vi kan tilbyde. Et godt talentudviklingsprogram. Vi kan jo ikke tilbyde et nemt mandat.

RÆSON: Der er mange højreorienterede konservative i jeres vækstlag, og mange af de unge konservative er imod EU. Hvordan vil I håndtere den forandring, som mange af de unge konservative repræsenterer?

SØREN PAPE: Det er positivt, at partiets politik hele tiden er til diskussion. Verden står jo ikke stille. Og så er det jo netop konservativt at være mere kritisk over for EU. EU er blevet alt for begejstret for at opstille regler i det uendelige. Vi er nødt til at være mere kritiske i forhold til, hvad EU skal blande sig i. Jeg hilser denne dialog om partiets politik velkommen. Jeg er også selv et produkt af konservativ ungdom og har været med, siden jeg var 15 år. Jeg har ikke noget imod de konservative debattører, som hele tiden udfordrer partiets landspolitik. Forudsætningen for at skabe et parti i udvikling handler netop om at insistere på disse diskussioner. Vi skal ikke blive enige om alt.

SØREN PAPE (f. 1971) har siden august 2014 været politisk leder for Det Konservative Folkeparti.

Christian Kock: Her er fire retoriske kneb, som politikerne vil bruge i valgkampen

8. april 2015

Hvilke retoriske tricks og manøvrer vil vi få at se, når valgkampen for alvor sparkes i gang? Her er en oversigt over nogle af de kneb, som vi kan forvente at opleve rigtig mange af, og som alle har noget til fælles.

ANALYSE af Christian Kock

1. Motivspekulation

Det vil sige, at man kommer med påstande om modparters skjulte motiver til deres forslag og udtalelser – i stedet for at forholde sig til indholdet af dem og argumenterne for dem. Især kan vi forvente at høre noget i denne retning: ”Det siger de kun, fordi de er bagefter i meningsmålingerne, og det vil de lede opmærksomheden væk fra med det hér.” Eller: ”Det her foreslår de kun, fordi partiet X har hentet stemmer fra dem i den senere tid, og dem prøver de nu at få tilbage.”

Det dumme ved motivspekulationer er: 1) Skjulte motiver hos éns modparter kan man i princippet ikke vide noget om. 2) Selvom man kunne vide noget om skjulte motiver, er det ret ligegyldigt, hvad de er, i forhold til om de forslag og udtalelser, som man forholder sig til, er kloge eller dumme. Det vil sige: Vil dette forslag have gode virkninger? Indeholder denne udtalelse gode argumenter?

3) Motivspekulation gør netop det, som ”motivspekulanterne” selv anklager deres modparter for: De tager opmærksomheden bort fra det væsentlige – det vil sige landets problemer, forslagene om at gøre noget ved dem og argumenterne for eller imod disse forslag. Desværre medvirker mediernes politiske kommentatorer daglig til, at den politiske journalistik og debat i høj grad består af motivspekulation.

2. Stråmænd

Man laver en ”stråmand”, når man påstår eller lader som om, at éns modparter har standpunkter, de ikke har. Og derpå nedgør man disse falske standpunkter. Det typiske er, at man gør stråmands-standpunktet meget mere ekstremt end det standpunkt, modparten faktisk har. Man kan også lave stråmænd ud af modpartens argumenter for deres standpunkter (hvis de ellers har nogen argumenter). Det består i, at man forholder sig til en forfalsket udgave af modpartens argument – gerne én, der er meget svagere end den sande udgave. Stråmænd i den politiske debat har det til fælles med motivspekulation, at man drejer debatten hen på at tale om, hvor dum og dårlig modparten er – i stedet for det væsentlige.

3. Udenomssnak

Det er udenomssnak, når man ikke forholder sig til de kritikpunkter og modargumenter, man stilles over for. Udenomssnak kan udføres på flere måder.

A) Man kan fortie spørgsmålet eller kritikken ved at snakke om noget andet – f.eks. modpartens påståede skjulte motiver til at sige det, de gør (motivspekulation), eller modpartens egne vanvittige handlinger eller standpunkter, ofte på et helt andet område (stråmænd).

B) Man kan svare med en ”forskydning” af spørgsmålets emne – hvis man f.eks. spørges om, hvad man vil gøre ved et bestemt problem i fremtiden (det hedder ”fremadrettet” på politikersprog), så kan man svare ved at tale længe om, hvad man har gjort ved det i fortiden, og gå videre til, hvad modparten har

forkludret eller ikke gjort. Eller – hvis spørgeren har været så tankeløs at fremføre flere kritikpunkter i én replik, så kan man svare på det, som er nemmest at svare på, og satse på, at det mere ubehagelige kritikpunkt imens er blevet glemt. Man kan også stige op fra det konkrete emne, som man spørges om, til det helt generelle og ideologiske plan, f.eks. ved at køre frem med en sloganagtig floskel (se punkt 4) som f.eks. ”Det skal kunne betale sig at arbejde” eller ”Når du kommer til Danmark, skal du arbejde.” C) Man kan afvise spørgsmålet eller kritikpunktet. Typisk vil politikere fra begge sider f.eks. nægte at svare på hypotetiske spørgsmål (altså spørgsmål af typen ”Hvad nu, hvis ...”) – som imidlertid ofte er nogle af de vigtigste for vælgerne at få svar på, som f.eks. ”Hvad nu, hvis væksten ikke kommer? Hvad nu, hvis du ikke kan få flertal for det her?” Eller man kan bare sige: ”Det kan jeg klart afvise” – uden at angive grunde til, at man klart kan afvise det. Alle disse svarmåder medvirker til, at opmærksomheden ledes væk fra det væsentlige (jf. punkt 1).

4. Sloganagtige floskler og floskelagtige slogans

Valgkampen vil blive mere og mere domineret af dem, efterhånden som valgdagen nærmer sig. De udmærker sig først og fremmest ved, at de er A) meget uklare og/eller B) rene selvfølgeligheder. ”Det skal kunne betale sig at arbejde” – det er et princip, som de fleste nok i én eller anden forstand kan skrive under på, men hvad betyder de begreber, der indgår i det? Hvornår kan det ”betale sig” at arbejde? Hvor stort er problemet (hvis der er et)? Hvad vil man gøre ved det? Hvordan vil det virke? ”Det Danmark, du kender.” Ja, hvad med det – hvad handler det konkret om? Er alt, hvad vi kender, godt? Skal intet laves om? I modsat fald, hvad? Hvorfor? Hvad vil man bevare? Hvorfor? Alle disse slagord og floskler og ”talking points” har det til fælles, at enhver næsten kan lægge alt, hvad de vil, ind i dem. Og i og med, at de dominerer debatten, bliver der desto mindre opmærksomhed til det væsentlige (jf. punkt 1).

Christian Kock (f. 1946) er retorik- og litteraturforsker ved Københavns Universitet. Han har blandt andet analyseret den politiske debat i bogen “De svarer ikke” (2011).

Uffe Elbæk: Vi bør diskutere brugerbetaling

13. april 2015

”Når Socialdemokraterne hører Venstre sige, at de godt kunne forestille sig en brugerbetaling, hvis du går til praktiserende læge, er det som om, at hele velfærdsstaten står og tipper. Så gør Socialdemokraterne korsets tegn, og efter 30 sekunder bakker Venstre ud og tør ikke diskutere det – og det bør man i den grad gøre”.

INTERVIEW af Mathias Terp

Ræson: Hvad er Alternativets holdning til brugerbetaling i sundhedsvæsenet?

Elbæk: Min egen holdning er fuldstændig udogmatisk. Den sundhedsstruktur vi har i dag er historisk betinget, og der er ingen logik i, at hvis du vælter på din cykel og brækker armen, så er det gratis, men hvis du slår dine tænder ud, skal du selv betale. Jeg synes, at der er al mulig grund til at diskutere det fordomsfrit. Når Socialdemokraterne hører Venstre sige, at de godt kunne forestille sig en brugerbetaling, hvis du går til praktiserende læge, er det som om, at hele velfærdsstaten står og tipper. Så gør Socialdemokraterne korsets tegn, og efter 30 sekunder bakker Venstre ud og tør ikke diskutere det – og det bør man i den grad gøre. Norge og Sverige har brugerbetaling, og det har ikke ændret ligheden i samfundet. De er sundere, de lever længere, og det har ikke haft en social slagside. Så den del er jeg fuldstændig åben for at diskutere.

Ræson: Er der nogle grænser for, hvad man kan have brugerbetaling på?

Elbæk: Det, der er afgørende er, at pengene ikke bestemmer, hvorvidt man går til lægen eller tandlægen. Jeg kan godt lide, at der er lige adgang, og der ikke er nogle, der kommer foran i køen. Så lighedsperspektivet er afgørende. Men det har intet at gøre med, at man betaler 100 kr. ved den praktiserende læge eller ej, fordi nu er lægen gratis, til gengæld betaler vi kassen ved tandlægen.

Ræson: Men kan man ikke ligeså godt lave den omvendte slutning og sige, at vi derfor skal have gratis tandlæge?

Elbæk: Det er også derfor jeg siger, at jeg ser helt udogmatisk på det. Det, der er afgørende for mig er, at vi får så god sundhed for pengene som overhovedet muligt.

Ræson: Både Venstre og Socialdemokraterne har været ude med store sundhedspakker, der især prioriterer kræftområdet. Vil Alternativet også lave en specifik prioritering af kræftbehandling?

Elbæk: Vi bliver nødt til at diskutere, hvordan vi vil prioritere vores ressourcer på sundhedsområdet – bruger vi pengene på knæoperationer eller kræft? Den diskussion vil vi gerne tage, og i det kommende sundhedsudspil lægger vi op til en bred offentlig debat om netop disse problemstillinger. Det, der er vigtig for sundhedsområdet, er at sikre et retfærdigt og lige sundhedssystem. Det andet er, at vi skal finde ud af, hvordan vi bruger pengene bedst. Med en aldrende befolkning, og bedre og flere behandlingsmuligheder, er det i realiteten en uendelig udgiftspost. Så det bliver givet nødvendigt med en prioritering.

De globale udfordringer

Ræson: I skriver i jeres partiprogram, at ”en af de globale udfordringer, der nødvendigvis skal håndteres i internationalt regi, er, at virksomheder i dag kan producere billigere i lande med lave økologiske og sociale standarder”. Det er med andre ord det typiske globaliseringsproblem, I ønsker at vende. Er det overhovedet realistisk?

Elbæk: Men er det ikke ligeså urealistisk at fortsætte med det, man gør nu? Den måde, man tænker samfund på i dag, kører kloden direkte ind i klimamuren. Derfor siger vi, at vi bliver nødt til at stoppe op og dreje i en anden retning. Vi kommer med vores bud på det, men det her er jo noget, samfundet og de politiske partier skal løse sammen. Alternativet påstår på ingen måde, at vi har den endelige løsning. Men vi har startet en vigtig diskussion.

Ræson: Men igen: Hvor realistisk er det, at Danmark kan være med til at dreje globaliseringen i en anden retning?

Elbæk: Lige nu er vi inde i lidt af et realitetschok, fordi folk er ligeså veluddannede i Singapore, Bangalore eller Shanghai. De er lige så kreative, og de har nogle andre lønninger. Hvor stiller det så os i Danmark? I Alternativet tror vi ikke, at vi kan konkurrere på lønninger, og det vil sige, at det eneste, vi kan konkurrere på, er kvalitet. I dag har vi et industrilandbrug, der er dybt forgældet. Det, der før var stavnsbånd til herremænd, er i dag stavnsbånd til banker. Vores bud er at gå ind med Finansiell Stabilitet (statsejet bank-aktieselskab, red.) og opkøbe nogle af de industrilandbrug, som er dybt forgældede og lave mindre, økologiske landbrug. Vi skal ikke producere mere – vi skal producere bedre.

Ræson: Så du køber på et eller andet punkt tesen om konkurrencestaten?

Elbæk: Selvfølgelig konkurrerer vi på et globalt marked. Alternativet har bare ikke konkurrencestaten som en politisk vision. Når jeg snakker med mine tidligere internationale kollegaer, siger de, at det kan godt være, at innovationskraften i Danmark ikke svarer til Silicon Valley, når det handler om teknologiudvikling. Men det, vi er gode til i Danmark og Skandinavien, er at udvikle samfund. Lad os da for pokker gøre en dyd ud af det.

Ræson: Flyselskabet Ryanair har på det seneste udfordret den danske model. Samtidig har du kritiseret, at fagforeningerne ikke har fokus på at udvikle og forandre samfundet, men for at bevare det. Kan den danske arbejdsmarkedsmodel bevares, som den er nu?

Elbæk: Fagforeningerne er på mange måder blevet ekstremt defensive i deres forsvar af den velfærdstænkning, vi har i dag. De har i min optik et uforløst potentiale i forhold til at være drivere af den sociale innovationsbølge. Arbejderbevægelsen var meget mere interessant, hvis man kigger 100-150 år tilbage. Dengang så man den socialistiske tænkning omsat i både en politisk bevægelse, et parti, men også i hele virksomhedstænkningen. De tænkte boliger, bank, pension og service på én gang.

Ræson: Så arbejderbevægelsen har mistet evnen til at innovere?

Elbæk: Jeg synes, det kunne være rigtig spændende, hvis arbejderbevægelsen ville melde sig ind i kampen og give nogle progressive bud på, hvordan vi tænker demokratiske arbejdspladser i dag. Det er interessant, at ideen om økonomisk demokrati, som Socialdemokratiet kom ud med i 70'erne, bare blev lagt ned. Det er, som om at fagbevægelsen – og dermed også Socialdemokratiet og venstrefløjens i Danmark – er blevet bange for deres egen skygge.

Ræson: Skal vi have økonomisk demokrati i Danmark?

Elbæk: Den opfindsomhed, medarbejdere kan være med til at berige virksomhederne med i dag, mener vi, er for ringe. I Alternativet snakker vi om generation 2.0 af andelsbevægelsen. Vi er jo ikke et socialistisk parti, så vores rødder går til andels- og højskolebevægelsen. Det er i feltet imellem de tre gamle sektorer – den private, offentlige og frivillige sektor – at der er noget nyt i spil. Det er ud fra denne såkaldte 4. sektor,

at den næste sociale innovationsbølge bør udspringe. Men jeg har en oprigtig invitation til fagbevægelsen: Kom nu ind i samtalen og vær med til at kickstarte og dermed definere den nye sociale innovationsbølge.

Ræson: Betyder det så, at staten skal gå ind og spille en større rolle på arbejdsmarkedet, hvis fagbevægelsen ikke kan levere, hvad du mener er nødvendigt?

Elbæk: Nej, vi har en anden ambition i Alternativet, der hedder mindre stat og mere samfund. Derfor ønsker vi, at civilsamfundet kommer meget stærkere på banen, når vi tænker samfundsløsninger. Fagbevægelsen er jo en del af det civilsamfund, og der er så meget uforløst potentiale i fagbevægelsen, som jeg godt gad se komme i spil.

Ræson: Hvad er forskellen på den nye ydelse, I foreslår – basisydelsen – og borgerløn?

Elbæk: Borgerløn er, at alle borgere får en fast ydelse, som de kan bruge på, hvad de vil. Det vi siger er, at folk på overførselsindkomst ikke skal være underlagt det kontrolregime, som de er nu. Vi tror på, at hvis du giver folk ansvar, så bliver folk ansvarlige. Nogen vil givet sige, at det er fuldstændig naivt, men de tiltag med basisydelse, der er blevet afprøvet i Canada og England, viser, at hvis du har tillid til folk, der er marginaliseret og giver dem værdighed – ved at give dem pengene og forventer at de forvalter dem ordentligt – så gør de det.

Ræson: Men det er jo relativt små eksperimenter. Er det ansvarligt at basere så radikale ændringer i det danske understøttelsessystem på små undersøgelser?

Elbæk: Vi bliver nødt til at gøre op med den kontrolkultur, som rider os som en mare i Danmark, og som betyder, at alle offentlige ansatte i gennemsnit bruger en time om dagen på at dokumentere, hvad de laver. Langt de fleste mennesker vil gerne indgå i meningsfulde sociale sammenhænge og arbejdsfællesskaber. Det er de færreste, der ikke vil. Vi er jo også gået ud med et forslag om, at vi over en 10-årig periode vil gå fra en arbejdsuge på 37 timer til en på 30. Så kan man spørge, hvordan vi dog kan mene det, når Socialdemokraterne og SF sidste gang gik til valg på at arbejde 12 minutter mere om ugen. Men vores bud er altså en arbejdsuge på 30 timer plus en timebank. Det vil nemlig betyde, at presset på velfærdsydelserne vil falde, fordi folk kan hente deres børn tidligere fra børnehave, der bliver mindre sygdom, færre der bliver ramt af stress, osv. Det er et rigtig godt eksempel på, hvordan vi kan fastholde produktiviteten, og hvordan vi får råd til det.

Økonomien

Ræson: Hvad er økonomisk bæredygtighed? Hvilke principper er bag det begreb?

Elbæk: At der skal være positive tal på bundlinjen, uden at det går ud over miljøet. Tag eksempelvis vores skattepolitik: Vi vil gerne have skatten på arbejde ned mod til gengæld at sætte den op på vores ressourceforbrug. Vores økonomiske politik skal være med til at understøtte, at man gør det rigtige. Lige fra at gøre det økonomisk rentabelt for borgerne at købe økologiske madvarer hos den lokale købmand, til at erhvervsstøtten skal gå til virksomheder, der understøtter den bæredygtige udvikling.

Ræson: Så jeres økonomiske politik er bundet op på den klimamæssige bæredygtighed?

Elbæk: Ja. Men social bæredygtighed spiller naturligvis også ind. Det betyder blandt andet, at selskabsskatten skal være variabel, så hvis virksomhederne påtager sig et socialt ansvar, skal de betale mindre i selskabsskat.

Ræson: Hvad betyder det at påtage sig et socialt ansvar?

Elbæk: Eksempelvis hvis en virksomhed ansætter flere lærlinge for at løse det akutte behov for praktikpladser. Det samme gælder, hvis virksomhederne påtager sig et større ansvar for at efteruddanne deres medarbejdere.

Vi skal som samfund fremme en bæredygtig adfærd – både som virksomheder og i forhold til privatforbruget.

Ræson: Der er allerede nu lagt op til flere nye udgifter i jeres plan. I vil bl.a. sænke indkomstkatten og sætte massive grønne investeringer i gang. Hvor skal pengene komme fra?

Elbæk: Jeg tror ikke, at der er nogen af partierne i Folketinget, der helt ned i detaljen kan gennemskue alle afledte konsekvenser af de økonomiske reformer, de selv foreslår. Selvfølgelig gør vi alt for at kunne det. Men lad os være ærlige: Det er rimeligt komplekst at fremskrive de økonomiske konsekvenser af et givet indgreb. Fordi der er så mange afledte effekter, selv ved mindre økonomiske reformer. Tag vores forslag i Alternativet om at omlægge vores nuværende statskove til naturskove for at styrke biodiversiteten. Sådant en prioritering vil umiddelbart betyde et tab af statsindtægter på ca. 100 millioner kr. Så umiddelbart en dårlig økonomisk forretning. Omvendt kan man sige, at hvis vi fik naturskove i Danmark i større skala, vil vores turismeindtægter stige og dermed styrke livet Udkantsdanmark.

Ræson: Men det her er jo nogle ret store investeringer. Er det ikke rimeligt at vide, hvor pengene til det skal komme fra?

Elbæk: Fuldstændig. Men tag eksempelvis tallene for det økologiske landbrug. Der er en markant stigning i eksporten på økologiske madvarer. I 2003 lå den på 237 millioner kr. – og i 2012 på over 1,5 milliard kr. Man kan bagudrettet se, at de positive væksttal, der er for økologiske fødevarer og grøn teknologi, går i den rigtige retning. Derfor mener vi også, at vi skal ændre erhvervsstøtten, så den går til virksomheder, der støtter en bæredygtig udvikling af samfundet.

Ræson: Det virker til, at finansieringen skal komme fra væksten i grøn teknologi. Er det ikke for risikofyldt?

Elbæk: Jeg synes, det er risikofyldt at fortsætte den udvikling vi har i dag.

Ræson: Men der er vel også risikofyldt at sige, at det, der skal sørge for sorte tal på den økonomiske bundlinje, er en fremtidig eksportvækst i bl.a. grøn teknologi?

Elbæk: Vi kan se, at der allerede nu er markant stigende væksttal i eksempelvis økologiske landbrug og grøn teknologi. Derfor ønsker vi, at vi bruger vores fælles penge på at investere i noget, som allerede nu udviser positive væksttal, og som ser ud til at bliver det fremtidige marked. I stedet for at investere i erhverv på vej ned, vil vi hellere investere i erhverv, der er på vej op. Det synes vi er god økonomisk logik.

Ræson: Men det er rigtig forstået, at jeres primære finansiering kommer fra en stigning i eksporten af diverse grønne produkter?

Elbæk: Det er vores udspil. Derfra handler det om at gå i dialog med de andre partier, og der er vi meget pragmatiske. Seriøs bæredygtig omstilling er ikke noget, der sker fra den ene dag til den anden. Når vi snakker om at overgå til økologisk landbrug, har vi et tidsperspektiv, der hedder 2040. Men jo før vi går i gang med omstillingen, jo lettere bliver det.

Ræson: I jeres partiprogram kommer I også ind på vigtigheden af økonomisk lighed. Hvis man laver afgifter på ”sorte” varer, rammer det så netop ikke den fattigere del af befolkning?

Elbæk: Jo, og derfor bliver vi også nødt til at sænke skatten på arbejde. Det er skatten på de laveste indkomster, der kommer først for os. Vi er udmærkede klar over, at hvis man laver afgifter på usunde varer, skal vi være meget bevidste om, at det ikke må øge den sociale ulighed i samfundet.

Ræson: Hvordan tænker man det ind i en afgiftsforhøjelse?

Elbæk: Det gør man for eksempel ved at sænke beskatningen specielt på de lave indkomster.

Klima

Ræson: Skal staten være primus motor for den grønne omstilling?

Elbæk: Selvfølgelig skal den det. Vi skal bruge lovgivningen, så vi kan sikre, at vores børn og børnebørn får en mindre konfliktfyldt tilværelse, end hvis vi ikke gør noget. Vi skal have genvakt den samme fællesskabstænkning, der gjorde, at vi for 200 år siden sagde, at vi i Danmark skal have en folkeskole – for øvrigt året efter at Danmark gik bankerot. Eller da vi besluttede, at det skulle være gratis at komme på hospitalet – begge politiske beslutninger kostede rigtig mange penge.

Ræson: Lad os prøve at opstille et hypotetisk scenarie. Vi når at blive fossilfri i 2040 som I vil, eller i 2050 som regeringen vil. Hvis vi stadig har nordsøolie, naturgas, muligvis skifergas. Skal vi holde os så hellige, at vi ikke sælger det?

Elbæk: Vi skal lade den fossile energi blive i jorden. Så kan man spørge om det ikke betyder, at folk begynder at importere fra Rusland? Og svaret er, jo det kan da godt være. Men lige nu gør EU alt for at blive energi-uafhængig af Rusland. Alternativets holdning er, at hvis vi har mulighed for at lade vores sorte energi blive i jorden, skal vi selvfølgelig gøre det, og blive rollemodel for de andre. Det betyder noget at være en rollemodel. Dem som går forrest inspirerer de andre til at følge efter. Nyheden om at Costa Rica er gået over til 100 pct. vedvarende energi, er da en kæmpe inspiration for alle os andre rundt om på kloden, der har den samme ambition. For hvis de kan, kan vi andre også. Dermed kan vi leve op til FN's klimapanelers anbefalinger, der entydigt siger: Lad den sorte energi blive i undergrunden.

Ræson: Men betyder det ikke også, at vi mister penge, vi kunne have brugt på hospitaler, veje, osv.?

Elbæk: Vi kan se, at når vi laver store samfundsinvesteringer, som vi eksempelvis gjorde i med vindenergien, så betyder det virkelig noget. Det var mange penge og en stor politiske prioritering, men det betyder også, at vi har i dag en vindindustri, der kan begå sig i den globale konkurrence.

Ræson: Er det muligt at holde liv i Udkantsdanmark og samtidig have en grøn omstilling?

Elbæk: Det duer ikke, at store dele af Danmark forslummer – det er et fattigt samfund, der tillader det. Det er bl.a. derfor, vi ønsker at gå ind med Finansiell Stabilitet og opkøbe de landbrug, der er dybt forgældede, og splitte dem op i mindre, økologiske landbrug, så der bliver flere arbejdspladser. Vi vil også indføre kvoter i forhold til det kystnære fiskeri i stedet for industrifiskeriet, så der igen kan komme liv i de små kystbyer. Vi ønsker endelig flere geografiske eksperimentalzoner – ja, flere frikommuner. Det vil betyde, at selvom man har ikke de samme muligheder kulturelt eller uddannelsesmæssigt i Udkantsdanmark, er der – hvis det står til Alternativet – til gengæld både højere til loftet og samtidig større frihedsgrader i disse områder af Danmark i forhold til, hvordan du kan bygge, bo, og leve.

Ræson: Er det nok til at holde folk fra at flytte til storbyerne?

Elbæk: Der er noget af det, der sker lige nu befolkningsmæssigt, som man ikke kan stoppe. Men de forslag, der er i Alternativets kommende Udkantsdanmark-udspil kan forhåbentligt være med til at sikre flere lokalt levende fællesskaber – også udenfor Århus og København. Det her handler om at sikre arbejdspladser, skoler, børnehaver, brugsforeninger etc. Jeg tror ikke, det gavner nogen, at større og større dele af Danmark som sagt forslummer.

Ræson: Men gør det netop ikke det i klimamæssigt øjemed? Ved f.eks. deleøkonomien er det vel en klar fordel at have folk boende inden for en overskuelig afstand?

Elbæk: I Alternativet tror vi på, at vi skal understøtte, at der stadig er arbejdspladser på landet og i de mindre bysamfund. For måske kommer der et tidspunkt, hvor de unge mennesker igen får lyst til at flytte tilbage. Når man er ung, har man lyst til at bo midt i storbyen. Men når man får børn,

er der mange, der igen får lyst til at bo i de mindre bysamfund, hvor det er lettere at have børn. Heldigvis er der lige nu flere eksempler på, at også mindre provinsbyer og lokalmiljøer uden for vækstcentrene kan komme til at spille en ny attraktiv rolle igen. Et godt eksempel er Samsø, som nu er selvforsynende med vedvarende energi. Det startede med nogle få ildsjæle, og nu har øen fået en ny selvtillid og dermed en positiv identitet, der giver folk lyst til at flytte derover igen. Der bliver skabt nye arbejdspladser, som igen skaber forudsætninger for et rigere socialt og kulturelt liv, hvor man måske går sammen om at starte en lokal teaterforening eller måske en højskole, osv.

Ræson: Men det er vel slet ikke i samme tempo, som folk flytter væk?

Elbæk: Nej, det er stadig en udfordring at der sker en så massiv fraflytning fra store dele af Danmark ind mod vækstcentrene. Men som sagt tror Alternativet, at der stadig er basis og grobund for levende lokale fællesskaber udenfor metropolerne.

Danmark i krig

Ræson: I de sidste 10 år har vi udenrigspolitisk været militært aktivistiske. Hvornår må vi intervenere militært i et andet land?

Elbæk: Hvis Danmark går ind i en militær operation og bruger penge på det, skal vi bruge et tilsvarende beløb på den humanitære genopbygning. Logikken er, at hvis man bruger 1 milliard kroner på at intervenere i Irak, skal man tilsvarende afsætte 1 milliard på humanitær genopbygning. Vel at mærke nye penge.

Ræson: Er det ikke meget dogmatisk?

Elbæk: Jeg synes, det er et fornuftigt princip. Men på hvilke betingelser, vi skal gå i krig, diskuterer vi stadig i Alternativet. Der er dem i partiet, der siger, at der selvfølgelig skal foreligge et FN-mandat. ”Hvad skulle man så have gjort i Kosovo?”, spørger andre. Men vi er enige om, at hvis vi går i krig igen, skal der afsættes mindst lige så mange penge til humanitær opbygning som til militære operationer.

Trine Mach: Selvfølgelig skal SF i regering igen

20. april 2015

”Selvfølgelig skal SF i regering igen – men først når valgresultaterne og styrkeforholdet er til det. Jeg ser det ikke ske ved det kommende folketingsvalg. Det må vælgerne råde over. Mit udgangspunkt er at skabe så stærk en venstrefløj som muligt.” Sådan siger SF’s socialordfører Trine Mach til RÆSON.

INTERVIEW af Alexander Brun

RÆSON: Trine Mach, har SF stadig et projekt tilfælles med Socialdemokratiet og De Radikale?

Trine Mach: Vi har det fælles centrum-venstre-projekt, som handler om velfærd, mere bæredygtighed, mere grøn politik og en udenrigspolitik, som er præget af et større udsyn – blandt andet i forhold til at bruge EU som løftestang for udenrigspolitiske dagsordener og prioritere udviklingsbistanden højt. Der er desuden en række værdipolitiske emner, som vi deler med både S og R. Når Helle Thorning i spørgetimen i tirsdags siger, at hendes Danmark er ’kendetegnet af, at hvis man ikke har fået de mest gyldne chancer her i livet, så får man en til’ – så er det jo netop noget af det, vi har til fælles. Men der, hvor jeg kan være bekymret, er, at siden Morten Østergaard kom til som formand for De Radikale, er den radikale kurs noget anderledes end den, vi traditionelt har tilfælles med dem.

RÆSON: Hvad hentyder du konkret til?

Trine Mach: Eksempelvis meldingen om lavere topskat og da De Radikale for kort tid siden gik ud og sagde, at nu skal der gøres op med krævementaliteten. Lige nu handler det så om, at folk skal være længere tid på arbejdsmarkedet. Der er i det hele taget en lang række ting i regeringen, hvor tonerne i virkeligheden er mere centrum-højre end centrum-venstre på grund af De Radikale.

RÆSON: Mener du, at De Radikale er den største hindring mellem jer og et regeringssamarbejde?

Trine Mach: Hvis vi kigger på de brede politiske linjer, så har vi grundlæggende meget tilfælles. Jeg er mere i tvivl om, hvor De Radikale bevæger sig hen lige nu. Jeg synes, flere af de ting, de har lagt op til siden nytår og tidligere, lugter mere af en centrum-højrekurs end en centrum-venstrekurs. Det undrer mig en lille smule, fordi vi i virkeligheden har stået ret tæt på hinanden på en række punkter, eksempelvis retspolitisk og i forhold til borgernes ligeværd.

RÆSON: Betyder det så, at SF aldrig skal i regering igen med Socialdemokratiet og De Radikale? Eller hvordan skal det se ud, hvis det nu bliver sejr til rød blok ved valget?

Trine Mach: Det er rimelig åbent, hvad der sker, og jeg vil helst ikke ind i sådanne nogle gisninger om, hvordan valget måtte falde ud. Det, der er fuldstændig afgørende, er, at der er brug for en rigtig stærk venstrefløj i Danmark og på Christiansborg. Sådan skal det være, hvis man skal kunne holde både Socialdemokraterne og især De Radikale på den rette kurs, og hvor lighed, velfærd og bæredygtighed er omdrejningspunkterne. I forhold til om SF skal i regering – jamen selvfølgelig skal SF i regering igen, men først når valgresultaterne og styrkeforholdet er til det. Jeg ser det ikke ske ved det kommende folketingsvalg. Det må vælgerne råde over. Mit udgangspunkt er at skabe så stærk en venstrefløj som muligt.

RÆSON: Du har tidligere sagt at SF's helt store fejl var at gøre regeringens politik til SF's politik. Lavede I for mange kompromiser i jeres tid i regeringen?

Trine Mach: Dengang SF sad i regeringen, var det svært at se, hvad SF var ud over de kompromiser, man selvfølgelig indgår i en regering. Det var svært at se SF som et selvstændigt parti, samtidig med at vi stod på mål for de kompromiser, vi indgik og var med til at lave. Det var De Radikale langt, langt bedre til. Det savnede jeg rigtig meget, at SF kunne, og det er en af de vigtige læresætninger, man skal have med sig, når vi skal i regering igen. Man må ikke tabe sig selv og bare gå i ét med kompromiserne. Man skal huske at bevare sit partis identitet. Kompasset skal stå tydeligt, så folk ved, hvad det er, man vil.

Balancen i den rød-grønne dagsorden

RÆSON: Socialdemokraterne har netop lanceret en kampagne, der siger: "Hvis du kommer til Danmark, skal du arbejde." Er den kampagne en kurs, I vil følge i SF?

Trine Mach: Jeg tror ikke, der er nogen i Danmark, der synes, at vi ikke skal tilbyde asylansøgere, der skal blive i Danmark, et job, når vi ved, at det er langt den bedste vej til integration. På indholdet er der ikke de store uenigheder. Men noget af det, som Socialdemokraterne kommunikerer meget kraftigt i øjeblikket, er, at vi nu skal videre. Men hvorhen? Hvad er det, de vil levere? Jeg savner retning. Er det investeringer i bedre vilkår for vores børn? Er det mere lighed? Er det flere solidariske velfærds løsninger?

RÆSON: Men er regeringens retorik over for indvandrere og flygtninge blevet for skarp op til valgkampen?

Trine Mach: Som sagt er det store problem i deres kommunikation omkring "Det Danmark du kender" og "Vi skal videre", at det er svært at vide, hvor de vil hen lige nu. For de har ikke helt leveret på de dagsordener, der handler om solidariske velfærds løsninger og lighed. Vi mangler også stadig at se, hvad der skal ske med deres børnepakke. Men jeg har da haft mine personlige kvababelser over deres kampagne. Det er ikke det, at flygtninge skal arbejde – selvfølgelig skal de det, det synes alle. Men jeg ønsker også, at Danmark skal tage hånd om de mennesker, der er mest udsatte i vores samfund.

RÆSON: For at blive ved børneområdet – du mener, at det er stærkt kritisabelt, hvis ikke der bliver sat penge af til flere pædagoger. Er det et krav fra jeres side i den kommende børnepakke?

Trine Mach: Det, som alle fagfolk og forskere siger, er, at en kommende børnepakke bliver nødt til at indeholde ressourcer til bedre normeringer, for det står simpelthen for dårligt til – og børnene betaler en alt for høj pris. Der har vi fra SF's side sagt, at det er svært at forestille sig en børnepakke uden bedre normeringer – altså flere penge til flere pædagoger. Ellers har jeg virkelig svært ved at se, at SF kan være en del af aftalen. Flere voksne er jo også en forudsætning for at kunne gøre alt det andet – såsom sprogstimulering og ekstra støtte til udsatte børn.

RÆSON: Du har tidligere sagt, at SF's mål er fokusere mere på grøn omstilling og bæredygtighed. I vil gerne mere over på venstrefløjen og være mere miljøorienteret. Tror du, det er noget, som I kan finde mere sammen med Socialdemokratiet og De Radikale om?

Trine Mach: SF har hele tiden prøvet at balancere på den her rød-grønne dagsorden – også i regeringsperioden. Jeg synes, der er mange overlap med Socialdemokraterne i den nuværende kurs. Vi har haft nogle uenigheder omkring øremærket barsel til fædre. Vi ønsker også at finde en holdbar løsning på dagpengeproblemet. Vi kunne godt tænkte os en langt mere progressiv grøn erhvervs politik. Vi stod i virkeligheden bare på regeringsgrundlaget i alle de her diskussioner. Jeg synes stadig, SF skal være en konstruktiv medspiller og om nødvendigt en kritiker af en eventuel SR-regering efter valget, hvis vi altså taler her og nu. Hvad der sker senere, er en diskussion for sig.

Lighedsspørgsmål splitter SF og regeringen

RÆSON: Men hvad er så de store kontraster egentlig mellem jer og regeringen?

Trine Mach: Der er brug for en mere klar vision om, at øget lighed er et klart politisk mål. Der er dagpengeudfordringen, som er meget oplagt og et meget tydeligt symbol på, hvor vi fra SF's side synes, at der er brug for handling. Man kan ikke gå og vente på, at en eller anden kommission skal komme med nogle anbefalinger. Der bliver ved med være nogen, der falder ud af dagpengesystemet, og det har ret store konsekvenser – ikke bare nu, men også på den lange bane for dem og deres familier. Det er et godt eksempel på et sted, hvor vi er ret uenige. På dagpengeområdet skulle der allerede være kommet en løsning, og på børneområdet skal der komme et løft på normeringerne nu. Vi ved, at det fundament, børnene får i vuggestuerne og børnehaverne, betyder noget for resten af deres liv. Det betyder noget for deres chance for at gennemføre en ungdomsuddannelse og for et godt voksenliv, og det giver dem en mulighed for at bryde den sociale arv.

RÆSON: Hvis vi kigger på dagpengene, hvad mener du så løsningen burde have været fra regeringens side?

Trine Mach: SF vil gerne have en treårig dagpenge periode og en halvering af genoptjeningskravet, det vil sige sat ned fra et til et halvt år. Desuden at man i den periode, hvor man er arbejdsløs, får en mulighed for at blive efteruddannet og bliver opkvalificeret, så der er større mulighed for at komme tilbage på arbejdsmarkedet i en fart.

RÆSON: Det er altså lighedsdagsordenen og børneområdet, hvor I står længst væk fra regeringen?

Trine Mach: Ja, og børneområdet er i virkeligheden også et lighedsspørgsmål, for det handler om at give børnene lige muligheder. Man skal som fællesskab sørge for at kompensere for det, børn kan være født ind i, og sikre, at de får ordentlig omsorg, en god trivsel og et godt liv i børneårene i daginstitutionerne.

Morten Dahlin: Venstre bør skrue op for ambitionerne

22. april 2015

”Venstre er kommet en lang vej fra det tidspunkt i 00’erne, hvor man ikke kunne tale reformer. Det var Venstre med Lars Løkke i spidsen, der lavede efterløns- og dagpengereformen. Så der har også været gode reformtakter – men der kunne sagtens være flere”. Sådan siger Morten Dahlin, tidligere formand for Venstres Ungdom og nu folketingskandidat for Venstre, til RÆSON.

INTERVIEW af Mathias Terp

RÆSON: Morten Dahlin, hvad er det liberale projekt?

Dahlin: Det er at skabe et samfund, hvor danskerne har friheden til at forme det liv, de ønsker. Hvor de har frihed til at træffe beslutninger om deres egen tilværelse, og hvor de har mulighederne for at opnå de ting, de vil, gennem en kombination af talent og hårdt arbejde.

RÆSON: Repræsenterer Venstre det projekt?

Dahlin: Ja. Venstre er på mange måder meget mere end et parti – det er også en folkelig, liberal bevægelse med udgangspunkt i f.eks. det frivillige foreningsliv.

RÆSON: Nu definerer du det liberale projekt som et, hvor man styrker friheden og valgmulighederne hos den enkelte. Hvordan gør man det konkret?

Dahlin: Det handler om at skabe et samfund, hvor det ikke er din families efternavn, men din vilje til at få sved på panden, der afgør, hvor langt du kan nå.

RÆSON: Men hvis det afgørende er ens vilje til at få sved på panden – kan et sådant fokus på individet ikke være med til at skabe en situation, hvor det netop er ens efternavn, der bliver afgørende?

Dahlin: Det bærende er, hvor meget man er villig til at ofre. I et liberalt samfund er der også et fællesskab, der tager hånd om de udsatte borgere – forskellen er bare, at det er et frivilligt fællesskab og ikke et påtvunget fællesskab.

RÆSON: Men hvis vi så siger, at det betyder, at der skal være en mindre stat og lavere skatter for at opfylde det liberale projekt – er det så ikke bedre repræsenteret ved Liberal Alliance end ved Venstre?

Dahlin: Nu er det vigtigt at sige, at det liberale projekt er meget andet end skatter. Der er nogle ideologiske ting, der ikke bare handler om at afskaffe topskatten. Men jeg synes ikke, at det er bedre repræsenteret ved Liberal Alliance. Historisk har mange lokalsamfund løftet de sociale opgaver selv, og jeg synes, at vi er kommet for langt i at deponere vores næstekærlighed hos kommunen og staten – i stedet for at tage et ansvar for os selv og vores nærmeste. Den udvikling skal vi forsøge at vende.

RÆSON: Men hvad er konkret forskellen på jer og Liberal Alliance? Vil Liberal Alliance ikke også sige, at de har fokus på det frivillige fællesskab?

Dahlin: Liberal Alliance må svare for deres egen politik. Jeg kan sige, at de elementer, jeg opfatter som liberale, kan jeg fint finde i Venstre. Spørger du mig, om Venstre kunne gå ind for flere reformer og en lavere

skat, så er mit personlige svar ja. Jeg synes, Venstre bør skrue op for ambitionerne.

RÆSON: Mener du dermed, at Venstre op gennem 00'erne er rykket for langt mod venstre på fordelingspolitikken?

Dahlin: Dele af 00'ernes politik var god. Vi skulle have sat dagpenge- og efterlønsreformen i gang før, sat skatten yderligere ned – og så var der nogle af de forbud og påbud, som Venstre indførte, der var forkerte.

RÆSON: Og der er stadig elementer nu, der ikke er vidtgående nok?

Dahlin: Jeg så gerne, at man tog et større opgør med vores skatte- og arbejdsbyrde. Jeg synes, man bør være mere konkret på, hvad vi skal gøre med de 800.000 danskere, der er på passiv forsørgelse. Der er også nogle forbud og påbud, hvor man kan være mere konkret omkring at fjerne. Så ja – der er nogle elementer, hvor Venstre ikke er liberale nok, men jeg synes samtidig, at Venstre er kommet en lang vej fra det tidspunkt i 00'erne, hvor man ikke kunne tale reformer. Det var Venstre med Lars Løkke i spidsen, der lavede efterløns- og dagpengereformen. Så der har også været gode reformtakter, men der kunne godt være flere.

Liberalt at forskelsbehandle på baggrund af nationalitet

RÆSON: I et af jeres mest omtalte indvandringsforslag fastlægger I et princip om, at man skal vurderes bl.a. ud fra ens integrationsegnethed, som afhænger af ens hjemland. Er det liberalt at forskelsbehandle pga. nationalitet?

Dahlin: Ja, og det er god liberal Venstrepolitik. Danmark forskelsbehandler allerede i dag på baggrund af nationalitet. Hvis man er EU-borger, har du særlige rettigheder i forhold til ikke-EU-borgere. Hvis du kommer til et Schengen-land, har du flere rettigheder, end hvis ikke du kommer fra et Schengen-land, og hvis du kommer fra Sverige, Norge, Grønland eller Færøerne, har du særlige rettigheder, som du ikke ville have, hvis du kom fra fx Holland, Tyskland eller England.

RÆSON: Ja, men det noget, der er begrundet i særlige handelsaftaler og historiske vilkår. Kan man ud fra et liberalt perspektiv begrunde en forskelsbehandling ud fra, om folk kommer fra Brunei eller Irak?

Dahlin: Jeg synes også, det giver mening fra et liberalt perspektiv. En del af at være liberal er, at man skal kunne forsørge sig selv, og – om muligt – ikke ligge andre unødigt til last. I dag er der en ubalance i dansk udlændingepolitik. Det er ikke så mange år siden, at en somalisk mand voldtog en 10-årig pige i en skov uden for Herning – han blev ikke smidt ud. Samtidig har jeg en ven, der har en amerikansk kæreste, som er uddannet økonom og har fået tilbudt en fuldtidsstilling i Danmark – og hendes ansøgning er lige blevet udskudt for tredje gang.

RÆSON: Men den ubalance er vel netop udtryk for, at der er for lidt fokus på individet, og at systemet skaber en ubalance, der ikke repræsenterer forskellene mellem individerne. Er det ikke præcis den samme ubalance, som Venstre ønsker at skabe med jeres indvandrerudspil?

Dahlin: Vi gør det ikke umuligt for nogle at komme ind. Vi sætter nogle krav og siger, at for de nationer, som vi deler værdier med, skal man opfylde nogle mindre krav end i dag, så man ikke bliver ramt af de uheldige eksempler, vi har set i forhold til 24-årsreglen – som jeg i øvrigt bakker op om. Det bliver nu lettere, hvis man at komme ind, hvis man er fra f.eks. USA eller New Zealand, og så er der nogle andre krav til nogle andre lande.

RÆSON: Men jf. den historie du kom med før, hvor du siger, at der er en uretfærdighed i måden, som voldtægtsmanden og din vens kæreste blev behandlet – bør det liberale svar ikke være at lade være med at diskriminere på baggrund af nationalitet og i stedet se på det enkelte individs værdiopfattelse

og integrationsduelighed?

Dahlin: Nej, for i vores udspil går man ind og kigger på den enkelte. Bare fordi du kommer fra USA, så får du ikke en enkeltbillet, og bare fordi du kommer fra Somalia, så er der ikke bare en grænsebom, der lukker ned. Udspillet er en erkendelse af, at vi er et lille kulturelt homogent samfund, og at vi bliver nødt til både at lave integrationsindsatser og en anden udlændingepolitik, hvis vi skal løse de problemer, vi har.

RÆSON: Men du anerkender vel, at det bliver de facto sværere at komme ind i Danmark, hvis man er fra Somalia, end hvis man er fra USA?

Dahlin: Ja.

RÆSON: Og det er liberalt?

Dahlin: Jeg synes, det ligger inden for rammerne af Venstres liberale projekt at sige, at vi gerne vil have dem, der bidrager positivt, mens vi gerne vil være hermetisk lukket over for dem, der ikke vil bidrage positivt – det er god liberal tankegang.

Vil varetage de arbejdende folks interesser

RÆSON: Hvornår kan det egentlig betale sig at arbejde?

Dahlin: Det kommer helt an på, hvilken situation man står i som borger. Tallene fra Finansministeriet viser, at der er 17.000 mennesker, der taber penge ved at gå fra passiv forsørgelse og ud på arbejdsmarkedet. Der er 50.000 personer, der tjener mindre end 1.000 kr. ekstra ved at gå fra passiv forsørgelse og ud på arbejdsmarkedet. Vi har visse kontanthjælpspar i Danmark, hvor en af dem skal finde sig et job til 30.000 kr. om måneden, før at det kan betale sig at arbejde.

RÆSON: Men mange af de personer, du nævner, er jo i arbejde. Er det ikke et bevis på, at man ikke bare kan stille det op rent økonomisk?

Dahlin: For det første har vi stadig 800.000 i den arbejdsdygtige alder, der står uden for arbejdsmarkedet. Sammenligner man det korrigerede tal fra Sverige, burde der være 250.000 mennesker færre, og jeg tror ikke, at der er nogen, der kan anklage Sverige for at være en social massegrav. For det andet er der mange mennesker i arbejde, for hvem det ikke kan betale sig at arbejde. Det synes jeg er flot, og de skal have ros, men jeg vil gerne give dem en yderligere håndsrækning. Det handler ikke bare om økonomi for mig, det er i allerhøjeste grad også et moralsk spørgsmål. Når vi opbygger et system, hvor det for nogle er et økonomisk tab at tage et arbejde, er det et sygt system, som er forkert, og som skal laves om.

RÆSON: Er det at give folk på overførsler en ”håndsrækning” at skære i deres overførsel?

Dahlin: Vi skal begrænse, hvor meget man kan modtage på overførsler og samtidig sænke skatten. Venstres politik for at det skal kunne betale sig at arbejde går på to ben: Et løft over hvor mange ydelser man kan modtage samt en sænkning af personskatten, så vi giver en håndsrækning til alle dem, der står op hver morgen og får hjulene i det her samfund til at køre rundt.

RÆSON: Men varetager I de svagestes interesse, når I vil sænke overførslerne?

Dahlin: Det er i hvert fald at varetage de arbejdende folks interesser.

RÆSON: Men hvad med dem, der ikke er i arbejde, og som gerne vil have et arbejde?

Dahlin: Dem skal vi jo have i arbejde. Jeg sidder til daglig som formand for Greve Kommunes beskæftigelsesudvalg, og vi har sagt, at hvis du er under 30 og på kontanthjælp, og hvis du er åbenlyst uddannelsesparat, bliver du inden for 24 timer sat i lynaktivering. Effekten har været, at vi har nedbragt andelen af unge uddannelsesparate på kontanthjælp med 60 pct. – så kærlige krav virker.

RÆSON: Men er det så netop ikke et argument for, at vi bare skal skærpe kravene til folk på kontanthjælp i stedet for at sænke selve ydelsen?

Dahlin: Det er jo en kombination af de ting. Grunden til at vi kan gøre det med de her unge mennesker er blandt andet fordi, at man nedsatte kontanthjælpsydelsen for en stor gruppe unge mennesker. Nu har regeringen desværre opjusteret ydelsen for visse grupper af unge igen, og det kommer man også til at kunne mærke i vores system, fordi det bliver mere attraktivt at være på kontanthjælp end i uddannelsessystemet.

RÆSON: Du taler om, at det ikke bare er et økonomisk spørgsmål, men også et moralsk anliggende. Er der et moralsk minimum for hvor lavt ned, man kan tvinge ydelserne?

Dahlin: Selvfølgelig er der det. Det, vi tilbyder danskere på passiv forsørgelse, er i en global kontekst et rigtig højt niveau – også i forhold til de lande, vi normalt sammenligner os med. Vi har internationalt set vanvittigt høje ydelser, og jeg synes bestemt, vi kan være det bekendt.

RÆSON: Men det skal selvfølgelig ses i en kontekst af, at det alt andet lige er dyrere at leve i Danmark end i andre lande. Den ydelse, som starthjælpen tidligere lå på, blev vurderet af Rockwool Fonden til at være fattigdom set i lyset af Danmarks omkostningsniveau. Er det ikke moralsk problematisk?

Dahlin: Det er det bestemt ikke. Det, der er moralsk problematisk, er at lade så mange mennesker stå uden for arbejdsmarkedet, som vi gør i dag.

RÆSON: Men er det ikke positivt at fjerne folk fra fattigdom?

Dahlin: Jeg mener ikke, at man under den daværende borgerlige regering levede under fattigdom. Der var mange, der havde sociale problemer og var udsatte f.eks. grundet deres familieforhold, men jeg mener ikke, at det var økonomien, der gjorde udslaget. Ved at fjerne kontanthjælpsloftet og starthjælpen har det gjort, at folk ikke har kunne komme i arbejde.

RÆSON: Men hvis minimum ikke er starthjælpen, hvad skal minimumsydelsen så være?

Dahlin: Jeg ved ikke, hvad det konkrete minimum skal være – det kommer også an på, hvilken person man er. Der er selvfølgelig forskel på, hvad man kan leve for som ung, enlig uddannelsesparat, eller en familiefar til seks. Men igen vil jeg understrege, at de ydelser, der var under den gamle Venstre-regering, var på ingen måde noget, der tvang folk i fattigdom.

RÆSON: Så der ikke noget moralsk forkert ved at have ydelser lavere end starthjælpsniveau?

Dahlin: I øjeblikket er det en stor diskussion, hvad Venstres kontanthjælpsloft betyder. Jeg synes, det kunne være interessant at se en beregning på, hvad det vil give, hvis man skruede et system sammen med henblik på, at det altid skal kunne give 3.000 kr. mere at arbejde end at være på offentlig forsørgelse.

RÆSON: Er det rent ideologisk et godt princip at tage udgangspunkt i 3.000 kr.?

Dahlin: Jeg synes, det er et godt beløb. Det er altid svært at begrunde konkrete talbeløb i ideologi, men grundlæggende synes jeg, at 3.000 kr. er et fornuftigt princip.

Mogens Lykketoft: Det er åbenlyst, at der skal gøres noget på dagpengeområdet

27. april 2015

INTERVIEW af Simon Kærup

RÆSON: Du har tidligere kritiseret regeringens håndtering af de forringede dagpengeregler. Omkring 54.000 har mistet nu rettet til dagpenge. Hvornår skal der findes en løsning?

Mogens Lykketoft: Statsministeren var tydelig på kongressen i september. Der skal findes en løsning. Det bliver en løsning, hvor langt færre vil falde ud. Samtidig har vi bedt dagpengekommissionen om at arbejde hurtigere. Efter valget vil vi lave en ny udgave af den dagpengereform, som vi var nødt til at overtage fra det gamle flertal. Det er så langt, som man kan nå politisk i øjeblikket.

RÆSON: Tusinder er faldet ud af dagpengesystemet. Kunne regeringen have håndteret dagpengeproblematikken på en bedre måde?

Mogens Lykketoft: Det vil jeg ikke diskutere.

RÆSON: Vil du så sige lidt om, hvordan ser en ideel dagpengereform ud?

Mogens Lykketoft: Nej. Det vil jeg ikke ind på. Jeg vil ikke komplicere en fornuftig løsning.

RÆSON: Så Socialdemokraterne vil føre valgkamp uden at give vælgerne svar på dagpengeproblemet?

Mogens Lykketoft: Jeg vil henvise til partiets ledelse. De ved, hvordan der skal føres valgkamp.

RÆSON: Men du må da have en personlig holdning til problemstillingen?

Mogens Lykketoft: Den vil jeg ikke ud med her. Jeg har været i det politiske spil i så mange år, at man ikke kan løbe om hjørner med mig. Jeg ønsker ikke at komplicere Socialdemokraternes valgkamp.

RÆSON: Du ønsker ikke at 'komplicere' Socialdemokraternes valgkamp. Siger du, at dine holdninger på dagpengeområdet er anderledes end ledelsens linje?

Mogens Lykketoft: Lad mig sige, at jeg håber på et valgresultat, hvor Socialdemokratiet bliver stærkt nok til at indfri vores egne forhåbninger på dagpengeområdet.

RÆSON: Så S har ikke været gode nok til at sikre folk på kanten af arbejdsmarkedet?

Mogens Lykketoft: Det er helt åbenlyst, at der snart skal gøres noget på dagpengeområdet. Men den nuværende valgperiode har været brugt så godt som muligt i forhold til situationens politiske begrænsninger og de økonomiske vanskeligheder, som vi overtog. Vi har fået etableret en politik, som effektivt bidrager til flere jobs, flere penge i kassen og bedre muligheder for velfærdssamfundet. Den nuværende regering overtog Anders Foghs bobleøkonomi og har gjort det så godt, den kunne inden for de politiske begrænsninger og økonomiske rammer. Også i forhold til at sikre de svageste i samfundet.

Fremtidens socialdemokrater

RÆSON: Efter 34 år i folketinget har du været vidne til, hvordan dansk politik, herunder Socialdemokratiene, har rykket sig mod højre, hvor pragmatik fylder mere end idealisme. Hvad er Socialdemokratiernes rolle i det moderne politiske landskab?

Mogens Lykketoft: Den kommende valgkamp er i virkeligheden en diskussion om, hvorvidt vi skal prioritere egoismen i form af skattelettelse, eller om vi skal prioritere fællesskabet og løfte kvaliteten af vores velfærdssamfund. Socialdemokratiene vægter fællesskabet, og det vil også fremadrettet være vores fokus. Og i den henseende kan man ikke tale om venstre- og højredrejninger. Det har altid været et vilkår for Socialdemokratiene, at vi har måttet lave kompromisser med skiftende flertal. Men det har naturligvis medført, at politikken ikke altid blev udformet, som vi helst selv ville have det.

RÆSON: Hvad vil du pege på af resultater?

Mogens Lykketoft: Regeringen har lagt vægt på at forbedre konkurrenceevnen og få gang i beskæftigelsen. Det er lykkedes i overraskende høj grad. Danmark er lige nu et af de bedst stillede lande i Europa. Vi har en relativ lav arbejdsløshed og god orden i vores finanser. Går vi blot nogle få måneder frem, vil vi se endnu større effekt: endnu flere arbejdspladser og endnu bedre økonomi. Min konklusion er entydig. Vores udfordring handler ikke om, at danskerne ikke gider arbejde, som Venstre antyder. Vores udfordring handler om, at folk ikke altid har de kvalifikationer, som virksomhederne har brug for. Fremadrettet skal vi derfor satse mere på målrettet opkvalificering og efteruddannelse – i stedet for at give skattelettelse.

RÆSON: Hvordan ser den socialdemokratiske vælgerprofil ud? Arbejderne stemmer jo i stort antal på DF og V.

Mogens Lykketoft: Ja, det viser undersøgelser. 3F's nylige undersøgelse er dog opmuntrende. Af deres medlemmer stemmer 70 pct. på Socialdemokratiene og partierne til venstre. Selvfølgelig er det svært at være regering i økonomiske nedgangstider. Det er i disse perioder, at utilfredsheden med regeringspartierne er størst. Men det betyder også, at det kan ændre sig i modgangstider. Det ser vi jo også i meningsmålingerne i øjeblikket. Nu ændrer stemningen sig, også blandt arbejdervælgere. Alt sammen til fordel for den nuværende regering og den nuværende statsminister. Der er et enormt stemningsskred undervejs.

RÆSON: Opsvinget er også forårsaget af globale forandringer. Hvor er den særlige socialdemokratiske gennemslagskraft, og hvordan ser du på udfaldet af valget?

Mogens Lykketoft: Socialdemokratiene kan vinde valget. De gode resultater i forhold til økonomien og beskæftigelsen vil vælgerne belønne os for. Det tror jeg helt og holdent på. Og vi vil ikke kun vinde på baggrund af vores gode resultater. Vi har en udtalt vilje til at bruge en væsentlig del af den økonomiske fremgang på at forbedre velfærdsstaten. Det gælder både sundhed, uddannelse og omsorg. Vi vil simpelthen prioritere mere velfærd, mens det blå alternativ vil prioritere mindre velfærd. Jeg tror, flest vælgere kan se fornuften i vores prioriteringer. Valget er derfor simpelt denne gang. Enten vil du have mere velfærd, mere fællesskab og stemme på den nuværende regering. Alternativt vil du have mindre velfærd, mere egoisme og stemme på den blå alternative regering.

RÆSON: Når socialdemokraterne i den nuværende kampagne spiller udlændingekortet, så er det et led i denne valgstrategi?

Mogens Lykketoft: Der er brug for klare budskaber. Vi vil gøre en ekstraordinær indsats for de mennesker, der kommer til landet.

RÆSON: Er det ikke populistisk at fiske stemmer på mennesker, der søger beskyttelse hos os og i forvejen har det svært?

Mogens Lykketoft: Kampagnen rummer ikke en mistroisk erklæring. Det er en erklæring om, at vi tror på deres vilje, og at vi vil sørge for, at de meget hurtigere kommer i arbejde. De skal ikke rådne op i en eller

anden opbevaringslejr.

Blåt alternativ

RÆSON: Hvordan adskiller den nuværende regering sig fra blå blok?

Mogens Lykketoft: Blå blok vil skabe større forskel på folk og prioritere skattelettelser. Jeg er fundamentalt uenig i begge ting. De borgerlige fremfører en syg diskussion, når de forsøger at fastslå, at det ikke kan betale sig at arbejde for folk på dagpenge. Det kan altid betale sig at arbejde, når det gælder ens livssituation. Der er dog nogle enkelte mennesker, som ikke har et konkret udbytte af at arbejde. Men det drejer sig om personer, der har uhyre store udgifter i forhold til transport, en stor boligsikring eller får en stor rabat grundet mange børn i dagsinstitutionen. Disse undtagelser bør ikke blive til et argument, som understøtter forringelsen af vilkårene for samtlige mennesker, som ufrivilligt er hensat til dagpenge eller kontakthjælp. I alle mine 50 år som aktiv socialdemokrat har jeg haft som hovedfokus, at der skulle være mindre forskel på folk. Jeg vil under ingen omstændigheder være med til de borgerlige ønsker om lavere overførsler. Det gælder både i forhold til dagpenge, kontakthjælp og førtidspension.

RÆSON: Det er ellers netop, hvad Dansk Arbejdsgiverforening anbefaler?

Mogens Lykketoft: Ja. Det er ubegribeligt, at Dansk Arbejdsgiverforening markedsfører sig på den måde. Og så lige op til et folketingsvalg. Det danske samfund har de sidste mange år været båret af den forestilling, at man ikke mistede sit livsgrundlag eller blev tvunget til at sælge sit hus, når man midlertidigt blev kastet ud i arbejdsløshed. Det vil de borgerlige gøre op med. Men man får ikke folk i arbejde ved at forringe deres vilkår som arbejdsløs, som blå blok påstår. Den logik giver ikke mening. Vi har jo ikke en forsikring mod arbejde. Vi har en forsikring mod arbejdsløshed, og alle har en forpligtigelse til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Jeg er forarget over de borgerliges hetz mod de arbejdsløse. Og nu tyder det på, at de borgerlige vil slå endnu voldsommere ned på de arbejdsløse i denne valgkamp. Det vil jeg i den grad bekæmpe.

Pelle Dragsted: Jeg vil gerne bytte nogle procent vælgere for en regering, der fører en mere solidarisk politik

29. april 2015

INTERVIEW af Alexander Brun

RÆSON: Sidste år slog du i en artikel i Information til lyd for, at du ønskede en ny venstrepopulisme i Danmark. Hvad mener du med det?

DRAGSTED: Det er ofte blevet misforstået, men jeg mener, at venstrefløjen nogle gange er blevet meget lang i spytet. Den har ofte baseret hele dens politiske kommunikation på en logos-præget argumentation i stedet for at anderkende, at politik også handler om værdier og følelser. Vi skal turde at snakke lige ud af posen og uden for mange indskudte sætninger. Vi skal turde at pege på, hvem vores modstander er, og jeg tror, at noget af Johanne Schmidt-Nielsens store styrke netop er, at hun taler på en måde, som almindelige mennesker kan forstå. Det tror jeg også har været medvirkende til, at Enhedslisten har fået det gennemslag, som vi har haft over de seneste 5-6 år.

RÆSON: Men når du siger, at du ofte er blevet misforstået, når du bringer venstrepopulisme på banen – så er det vel også, fordi man generelt tænker, at populisme handler om at flytte sig hen, hvor folkestemningen er?

DRAGSTED: Ja, men sådan har jeg aldrig set det. Tværtimod, har det altid været mit udgangspunkt for den udvikling, vi har haft i Enhedslisten, at det aldrig må handle om at flytte sig derhen, hvor vælgerne var, men at det handler om at flytte holdninger i vores retning. Når jeg snakker om populisme, så er det en anden forståelse. Det handler dybest set om at argumentere på en måde, der appellerer til befolkningen.

RÆSON: Er du ikke bange for, at det kommer til at klinge negativt hos jeres kernevælgere – at de begynder at frygte, at I begynder at rykke jer for meget mod højre?

DRAGSTED: Jo, det kan man sagtens sige. Det kan også være, at det er forkert at bruge ordet populisme. Jeg er inspireret af en forsker, der hedder Chantal Mouffe, som har gjort det til sin hovedkritik af venstrefløjen, at man ikke har evnet at opbygge en venstrepopulisme, som stod i modsætning til den højrepopulisme, som har skabt et populistisk og nationalistisk narrativ, som desværre vinder ind hos mange almindelige mennesker rundt omkring i Europa.

RÆSON: Vælgerne kan måske godt få tanken, at I rykker jer for meget, når du i en blog på Modkraft skriver, at det var det rigtige at indgå de kompromiser, som I gjorde i finanslovsforhandlingerne i 2014. Det kan ses som en udtryk for, at Enhedslisten skal være mere kompromissøgende og søge mere mod regeringens kurs. Er det sådan, det er?

DRAGSTED: Jeg vil gerne opponere mod den modstilling mellem at være kompromissøgende og principfast. Det, der har kendetegnet Enhedslisten projekt de sidste 6-7 år, hvor jeg har spillet en rolle, er, vi er blevet et parti, der både er principfast og resultatorienteret på én gang. Vi har forsøgt at opløse den modsætning mellem protestparti og indflydelsesp parti, som jeg synes er fordummende. Vi har gået til den her regering fra dag et og forsøgt at få så meget indflydelse som muligt. På den anden side har vi stået fuldstændig klart i opposition, når regeringen har valgt at gå til højrefløjen i stedet for at gå til sit eget flertal. For mig er det ikke et enten/eller.

RÆSON: Men under finanslovsforhandlingerne i 2013 blev I udelukket, fordi I stod for hårdt fast på jeres værdier. Hvorfor har I ikke kunne presse regeringen mere, end I har?

DRAGSTED: Det er en meget pudsigt kritik. Enten er vi for kompromissøgende, eller også er vi for stejle. Det er svært at forestille sig, at vi kan være begge ting på en gang. I tilfældet med finanslovsforhandlingerne i 2013 ville regeringen ikke bøje sig på noget som helst, der var afgørende for os. Generelt har vi i denne regeringsperiode stået i den bizarre situation at have en regering, som er mere enige med den højreopposition, der gerne vil vælte dem, end med den venstreopposition, som har holdt dem ved magten.

RÆSON: Har I dermed måttet indse, at det er en nødvendighed at rykke jer for at finde fælles fodslag med regeringen?

DRAGSTED: Nej, jeg synes ikke, at vi har ændret vores strategi gennem valgperioden. Vi har haft det, vi selv har defineret som en to-benet strategi. På den ene side har det været afgørende for os at vise, vi har stået til rådighed for forhandlinger og kompromiser, og på den anden side være klare på, at når regeringen har gennemført den asociale politik, som den har, så skulle vi være i stærk og klar opposition.

RÆSON: Hvordan synes du så, det er gået – har I fået det optimale ud af den seneste regeringsperiode?

DRAGSTED: Det er muligt, at vi kunne have gjort nogle ting bedre. Det er bestemt også muligt at regeringen kunne have håndteret forhandlingsforløbene bedre. Grundlæggende synes jeg, at vi – i forhold til de styrkeforhold, der har været – har opnået vigtige resultater. Det lykkedes os at få afskaffet den gensidige forsørgerpligt, hvilket er et eksempel på, at reformtoget ikke bare kører den ene vej. I finansloven for 2013 fik vi også en milliard ekstra til ældreområdet, som vi har bygget videre på i den seneste finanslov med 250 millioner kr. Jeg synes, vi kan være tilfredse med de resultater, vi har opnået, men jeg synes ikke regeringen kan være tilfredse som sådan.

RÆSON: Siger du så, at det i virkeligheden har været nærmest umuligt for jer at få regeringen til at lytte til en venstreorienteret politik?

DRAGSTED: Jamen, det siger næsten sig selv, at et parti med seks procents opbakning fra vælgerne ikke kan stille noget op, når resten af partierne i Folketinget synes, at det er en god idé med reformer, der sænker kontanthjælp og letter skatterne. Når de øvrige partier rotter sig sammen om sådan en politik, så står vi parlamentarisk magtesløse. Vi kan afsløre, hvad de gør og sætte fokus på det og dermed påvirke vælgernes valg ved et kommende folketingsvalg, men vi kan ikke stoppe det. Den eneste måde vi kan reagere på, er ved at vælte regeringen – men det er ikke Enhedslisten, der skal vælte denne regering, det skal vælgerne, hvis de ikke er tilfredse.

RÆSON: Men I står jo til ansvar over for jeres vælgere. Kan du ikke godt forstå, hvis de har været utilfredse, eksempelvis med den finanslov, der brød sammen?

DRAGSTED: Det var jo ikke sådan, hvis man så på meningsmålingerne, at vælgerne straffede hverken Enhedslisten eller regeringen.

RÆSON: Men det gjorde de til gengæld efter dagpengeforhandlingerne i 2013, hvor man så et markant dyk i meningsmålingerne?

DRAGSTED: Det er i virkeligheden et meget sjovt eksempel på noget dilemmafyldt. De gange, hvor vi indgår en aftale med Socialdemokraterne på f.eks. dagpengeområdet, hvor regeringen kommer os i møde, så oplever vi ofte at det styrker socialdemokraterne mere end os. Formentlig fordi nogle af de her protestvælgere, som har været hos os, vender tilbage til Socialdemokraterne. Men jeg har hele tiden sagt, at jeg vil gerne bytte nogle procents vælgeropbakning for en regering, der fører en mere solidarisk politik. Det er langt vigtigere, end om Enhedslisten får syv eller ti procent af stemmerne.

RÆSON: Er det så ikke jer som parti, der har fejlet, hvis vælgerne ikke kan se jeres rolle i aftalerne?

DRAGSTED: Enhedslisten står efter et historisk valg for fire år siden til endnu en fremgang. Som jeg kan se i meningsmålingerne, så er vi det parti, der står til størst procentvis fremgang i forhold til sidste valg. Så det med at tegne et billede af, at vælgerne skulle straffe Enhedslisten, har jeg svært ved at genkende. Tværtimod tyder det på, at vi får et skulderklap af vælgerne for vores indsats i denne valgperiode.

Folketingskandidat for S Morten Ryom: Socialdemokraterne bidrager til hetz mod indvandrere

1. maj 2015

Morten Ryom – folketingskandidat for S, håndværker og vinder af DM i debat – langer nu hårdt ud efter sit eget parti i debatten om indvandring.

INTERVIEW af Mathias Terp

RÆSON: Dit parti Socialdemokraterne har kørt kampagnerne ”Kommer du til Danmark, skal du arbejde” og ”Stramme asylregler og flere krav til flygtninge”. Hvad synes du om de kampagner?

RYOM: Det politiske materiale, der ligger til grund for dem, er fornuftigt nok. Men selve tonen og ordlyden, specielt i ”Kommer du til Danmark, skal du arbejde”, er galt på den. Den bekræfter dem, der er gået fra os (Socialdemokraterne, red.) til Dansk Folkeparti, i deres syn på andre mennesker.

RÆSON: Skader den slags kampagner integrationen?

RYOM: Det gør de, fordi man er med til at bekræfte, at den her tone er okay. Jeg har kollegaer, der – når de har søgt lærerplads – ikke er blevet kaldt ind til samtale eller har fået smidt røret på, fordi de havde et udenlandsk klingende navn. Den tone, som har været der i lang tid, begynder nu at manifestere sig i handling, og det skader integrationen.

RÆSON: Men hvorfor er det konkret et problem at sige til flygtninge, at de også skal arbejde?

RYOM: Problematikken er, at vi giver afkald på vores egen ideologiske værdi om, at alle vil arbejde. Man ville aldrig lave en kampagne, der hed ”Når du bliver 18, skal du arbejde” – det ville være fuldstændig overflødig. Det er langt ude, når man som socialdemokrat har en naturlig indstilling om, at alle gerne vil yde.

RÆSON: Men er det, man gør med de her kampagner, ikke bare at italesætte de problemer, der reelt er? Der er jo en stor mængde flygtninge, der ikke er i arbejde.

RYOM: Nu siger du, at der ikke er en stor mængde der er i arbejde, men det er jo forkert. Indvandring genererede ifølge en undersøgelse fra Rockwool Fonden et overskud på 1,7 milliarder kr. i 2008.

RÆSON: Men der er jo flere andre undersøgelser, bl.a. Rockwool Fondens undersøgelse fra i år, der viser, at ikke-vestlig indvandring er en nettoudgift for Danmark. Hvorfor mener du, at det er en økonomisk gevinst?

RYOM: Det gør jeg, fordi mange af dem, der kommer, faktisk er uddannede. Så skal de selvfølgelig omskoles, men faktum er, at de kommer med rigtig meget, som vi ellers skulle have betalt for, og det kan vi udnytte i samfundet. Hvis vi bare ser dem som en ressource i stedet for en udgift, så er vi allerede langt.

RÆSON: Betyder det, at der er en hetz mod indvandrere i Danmark?

RYOM: Ja, og mere specifikt imod alle, der ikke er etnisk-danske. Vi snakker ikke heksejagten i Salem eller jødehetzen under Anden Verdenskrig, men det er blevet okay at være skabsracist.

RÆSON: Og Socialdemokraterne har bidraget til det?

RYOM: Ja, det bidrager vi til, når kommer ud med en kampagne, der siger ”Kommer du til Danmark, skal du arbejde”.

RÆSON: Hvis vi gør, som du siger – dvs. modererer tonen og ikke siger nogle af de ting, vi gør i dag – kan det så ikke betyde, at der er en del af de her problemer som f.eks. overrepræsentation af indvandrere i fængslerne, som vi ikke blive taget op i debatten?

RYOM: Vi skal selvfølgelig tale om de problemer, der er med overrepræsentationen af indvandrere i fængsler. Men jeg kender intet andet land end Danmark, der bruger udtryk som anden- eller tredjegerationsindvandrere. Danmark må være det eneste land i verden, der kategoriserer dig ud fra, hvor dine bedsteforældre kom fra.

RÆSON: Hvad er problemet i det?

RYOM: Det er, at man aldrig rigtig bliver integreret, hvis man konstant får at vide, at man er anden- eller tredjegerationsindvandrer. Hvis der er en indvandrer, der får et barn her, så er det barn grundlæggende ligeså dansk som mig.

Flygtninge- og indvandrerpolitikken

RÆSON: Mener du, at vi skal tage imod flere bådflugtninge i Danmark end vi gør nu?

RYOM: Ja.

RÆSON: Men vi har ikke kapacitet til at tage imod dem?

RYOM: Det handler om, at vores kommunale systemer ikke er gearet til at tage imod flere flygtninge end vi gør nu. Det er vi ved at omstille os til nu, og derfor har vi sagt ”giv os lige 5 minutter til at trække vejret”.

RÆSON: Skal jeg forstå det sådan, at de her asylstramninger, som regeringen har indført, skal være midlertidige? Der skal lettes på dem så snart, at vi har fået gearet kommunerne til at tage flere?

RYOM: Ja, enten det eller når vi har fået en mere solidarisk fordeling af flygtningene i EU. Grunden til at der er så mange flere flygtninge der kommer herop, er, at når de kommer til Grækenland, så sylter grækerne deres asylansøgning. De kan ikke afvise dem alle sammen, for hvis de afviser dem, så er de afvist i hele EU. De flygtninge, hvis sager der bliver syltet, de kommer så videre nordpå, fordi her ikke er så mange og systemet fungerer.

RÆSON: Burde man have strammet familiesammenføringsreglerne sidste år?

RYOM: Jeg synes det er noget underligt noget. Dem, der kommer hertil og bliver familiesammenført, er kun nogle der har ressourcer, og de kan kun være et gode for landet. Man føler først for alvor, man bliver en del af landet, når man kan have kone og børn med. Jeg tror, at hvis man kigger familiesammenføringerne igennem, så er det promise der bliver misbrugt. Og når vi er så langt nede, ryger vi under min bagatelgrænse for, hvad jeg vil lave love omkring.

RÆSON: Så du vil stemme imod yderligere stramninger, hvis du bliver valgt ind?

RYOM: Nu kan man ikke gøre det så sort-hvidt. Det handler b.la. også om hvordan forslaget kommer til at lyde. Men umiddelbart ja, jeg ville stemme imod.

RÆSON: Svinger Danmark et ansvar ved ikke tage nok flygtninge?

RYOM: Det gør vi. Vi svinger lande som Italien og Grækenland. For hver dag der går, hvor vi ikke har et mere solidarisk flygtningesystem i EU, svinger vi vores græske og italienske kammerater. Det er deres

offentlige system, der knækker. Vi kan også se, at der er lande med en mere sammenlignelig økonomi end vores – Tyskland og Sverige – som alle sammen tager flere flygtninge end os.

RÆSON: Ville en fælles fordeling af flygtninge internt i EU ikke betyde, at man i praksis ville skulle opgive en betydelig grad af suverænitet over vores egen udlændinge- og asylpolitik?

RYOM: Jo.

RÆSON: Kan det ikke være potentielt skadeligt?

RYOM: Det tror jeg ikke. Vi bliver nødt til at se på det her, som et internationalt problem, der skal løses internationalt. Vi bliver bare nødt til at løse det her som EU, fordi vi har nogle lande der bliver betydeligt skadet økonomisk – det påvirker også os. Når det går skidt i Grækenland og Italien, så påvirker det os. Derfor er vi ikke tjent med, at et land bliver fuldstændig overrumplet. Derfor har jeg det sådan, at hvis det betyder vi skal opgive noget suverænitet for løse det, så skal jeg nok stemme ”ja” ved den folkeafstemning.

“Staten er racistisk”

RÆSON: Hvorfor har Socialdemokraterne bevæget sig i den her retning?

RYOM: Der er mennesker, der tænker ”er der råd til at jeg kan få behandling, hvis vi skal hjælpe alle de mennesker der kommer rendende?” Men det er ikke et enten-eller. Nogle af dem der kommer rendende er med til at betale for, at du kan blive behandlet. Fagbevægelsen har også glippet det her fuldstændig. Det har skabt den her skabsracisme som netop påvirker mange af fagbevægelsens medlemmer. Hele den etablerede venstrefløj – forstået som Socialdemokraterne, fagbevægelsen, og dele af SF – er gået fuldstændig baglæns ind i det her. Vi skal komme ud og snakke med vores kollegaer og sige ”hvis vi skal lege krigere og bekæmpe ISIS i Irak, så har vi også et ansvar for at hjælpe dem der flygter.” Og de flygter ikke til Danmark, fordi de vil på børnepenge eller SU.

RÆSON: Hvad mener du med, at der er blevet skabt en skabsracisme?

RYOM: Der er kommet et paradigmeskifte, hvor det er blevet okay for alle at være lidt racistiske. Og når det bliver okay for mennesker, bliver det okay for staten.

RÆSON: Er den danske stat racistisk?

RYOM: Ja. Det er den fordi staten udgøres af borgerne, og hvis borgerne er det, så bliver staten det også.

RÆSON: Men er der ikke en fornuft i at rykke sig på udlændingeområdet for Socialdemokratiet, hvis I kan se, at vælgerne bevæger sig mod Dansk Folkeparti og Venstre, som netop repræsenterer en strammere udlændingepolitik?

RYOM: Nej, det er ikke okay. Det strider grundlæggende mod vores ideologi. Vi har en grundlæggende ide om, at hvis folk gør deres pligt, så skal de kunne kræve deres ret.

RÆSON: Hvor bliver de reelt afvist når de kræver deres ret?

RYOM: Det er kommet frem, at nydanskere i gennemsnit skal sende 27 flere ansøgninger for at få bolig, end personer med et dansk klingende navn. Det er et godt eksempel på mennesker, der kan have gjort deres pligt: de kan have taget deres uddannelse, de kan have taget arbejde, og nu vil de gerne ud og etablere sig. Men de bliver nægtet det fordi der er nogle personer der mener, at ”sådan nogle kan man ikke have boende hos sig”. Det er ikke nødvendigvis noget Socialdemokraterne har gjort, men det er noget Socialdemokraterne skal være bevidste om.

RÆSON: Er det din opfattelse, at der generelt er en skepsis i det socialdemokratiske bagland overfor

den linje som ledelsen fører?

RYOM: På det her område, ja. Jeg har snakket med mange, både i partiet og hvad man ville kalde vores kernevælgere. De er ikke uenige i, at folk der kommer herop skal arbejde – de er uenige i tonen, der bliver anlagt. Langt hen ad vejen er det fornuftig politik der føres – vi skal også have systemet til at hænge sammen før vi kan behandle flygtningene ordentligt – men den tone, man er med til at skabe i de kampagner, den hælder bare vand på Dansk Folkepartis mølle.

Hvornår kan det betale sig at arbejde? Det har vi slet ikke taget stilling til – interview med Claus Hjort Frederiksen (v)

11. maj 2015

Venstre har ikke et bud på, hvornår det kan betale sig at arbejde. Til gengæld vil forsvaret og politiet ikke kunne gennemføre nulvækst, hvis man spørger Venstres Claus Hjort Frederiksen.

INTERVIEW af Mathias Terp

RÆSON: Hvornår kan det betale sig at arbejde?

HJORT FREDERIKSEN: Et flertal af danskerne mener, at man skal have 2.000 kr. mere om måneden, før det kan betale sig at arbejde. Hvis man går fra en overførsel – vi har det her famøse eksempel med et ægtepar med tre børn – og du så tager et job på en overenskomstmæssig mindstelønssats, vil du, efter transportomkostninger, have en gevinst på 3 kr. i timen. Det er i hvert fald for lille et incitament.

RÆSON: Men hvornår er der et tilpas stort incitament?

HJORT FREDERIKSEN: Jeg tror ikke, at man kan svare på spørgsmålet. Vi kan i dag konstatere, at 17.000 mennesker ville være bedre tjent ved at gå på overførselsindkomst end at arbejde. Der er altså en lang række mennesker, der taber på at arbejde, men gør det alligevel.

RÆSON: Er det ikke netop et argument for, at det er for ensidigt bare at fokusere på det økonomiske incitament til at arbejde, når nu nogle går på arbejde, selvom de taber på det?

HJORT FREDERIKSEN: Det er der da heldigvis, og det bærer en stor del af det danske samfund. Men økonomiske incitamenter betyder altså noget. Gruppen på overførselsindkomst er betydelig større i Danmark, end hvis vi fulgte de svenske regler. Så ville der være 250.000 flere til rådighed for arbejdsmarkedet, og vi ville have 60 milliarder mere til rådighed om året.

RÆSON: Når du kigger på systemet, som det er i dag og ser, at der er flere mennesker i job, selvom det ikke kan betale sig for dem økonomisk, hvorfor er det så logisk at slutte, at økonomisk incitament skal til, for at få folk i arbejde?

HJORT FREDERIKSEN: Nu tilhører jeg jo et liberalt parti, der vedkender sig, at økonomiske incitamenter betyder noget.

RÆSON: Men I bruger jo også andre instrumenter i andre sammenhænge. Det er ikke kun de økonomiske instrumenter...

HJORT FREDERIKSEN: Det er da klart, at vi i beskæftigelsespolitikken har konstrueret alle mulige ubehageligheder for at få folk til at søge og tage et arbejde. Modstykket til at bruge det økonomiske incitament er naturligvis, at man er nødt til at pine og plage folk på anden vis. Det sunde i et samfund er selvfølgelig, at der er et økonomisk incitament til at arbejde. Det helt afgørende er, at det arbejde vi beder folk om at tage er til en overenskomstmæssig løn.

RÆSON: Men selvom der er en lille gevinst ved at arbejde, 3 kr. i timen efter jeres beregning, så er det stadig en økonomisk gevinst. Jeg vil så gerne høre, hvor meget større skal den gevinst være?

HJORT FREDERIKSEN: Det tror jeg ikke, at vi kan fastsætte. Jeg kan bare konstatere, at danskerne mente 2.000 kr.

RÆSON: Er Venstre enige i det?

HJORT FREDERIKSEN: Det har vi slet ikke taget stilling til. Vi går i byen med en konstruktion, der hedder, at vi skal lægge loft over kontanthjælpen og sænke skatten i bunden.

RÆSON: Lad os tage kontanthjælpsloftet så. I har tidligere sagt, at I vil bruge Finansministeriets regnemaskine til at lave jeres kontanthjælpsloft. Morten Dahlin, tidligere VU-formand, har givet et principielt bud på et kontanthjælpsloft. Han mener, at gevinsten ved at arbejde skal være 3000 kr. Er du enig i det?

HJORT FREDERIKSEN: Det er så hans opfattelse af det. Vi har ikke lagt os fast på noget bestemt, for det afhænger af, hvad vi kan forhandle os frem til bagefter. Men vi kan bare med træfsikkerhed sige, at det, den nuværende regering har gjort, har haft en negativ virkning.

RÆSON: Men det en ting, hvad regeringen har gjort. Hvad vil I gøre? Vil I være tilfredse med, at jeres kontanthjælpsloft giver 500 kroner ekstra om måneden?

HJORT FREDERIKSEN: Altså summa-summarum er, at jeg ikke kan fastsætte nogen grænse, ligegyldigt hvor meget du spørger. Det afhænger af kontanthjælpsloftet og af, hvor meget vi sænker skatten i bunden. Jeg vil ikke begive mig ud på løst sagte påstande.

RÆSON: Om tiden efter Poul Nyrup Rasmussen har du sagt, at ”vi var nødt til at genskabe tilliden til politikere. Derfor var det os magtpåliggende at give nogle løfter og så holde de løfter”. Giver I konkrete løfter nu?

HJORT FREDERIKSEN: Det synes jeg faktisk, vi gør. Vi siger, at vi vil tage fat på problemet, og vi sætter et pejlemærke op: At der skal være et incitament til at tage et arbejde til en overenskomstbaseret mindstelønsbetaling.

RÆSON: Men det vil sige, at jeres politik ligeså godt kan give en yderligere gevinst på arbejde på 500 kr. som det kan give en gevinst på 5000 kr. Er det ikke et meget stor spænd at bede vælgerne tage stilling til?

HJORT FREDERIKSEN: Det synes jeg sådan set ikke. Socialdemokraterne vil meget gerne have en diskussion af kronebeløbet, så de kan sige, at vi forfølger de fattige og spiser børn. De afviser helt at diskutere om økonomiske incitament virker, og derfor går vi ikke ind i den diskussion.

RÆSON: I har gjort meget ud af at sige, at det ikke er selve kontanthjælpen I vil skære i, men i de ydelser, der kommer udover. Hvis det er så vigtigt, at der skal være et øget incitament til at arbejde, hvorfor skærer I så ikke bare i selve kontanthjælpen?

HJORT FREDERIKSEN: Det er fordi, vi ikke synes kontanthjælpen er en fyrstelig ydelse i sig selv. Det er, når man akkumulerer børnetilskud, boligsikring, særlige børnetilskud og så videre, at du lige pludseligt passerer en grænse.

RÆSON: Så det er ikke socialt ansvarligt at skære i kontanthjælpen?

HJORT FREDERIKSEN: Det indebærer vores forslag ikke.

RÆSON: Fordi det ikke er socialt ansvarligt?

HJORT FREDERIKSEN: Fordi hvis du skal leve i det her samfund, kræver det en vis mængde penge.

RÆSON: Og man kan ikke leve i det her samfund, hvis man skærer i kontanthjælpen?

HJORT FREDERIKSEN: Ikke permanent. Du kan selvfølgelig have lavere ydelser, hvis det ikke er permanent – for eksempel SU. Men der kommer folk også ud af systemet.

RÆSON: Hvad med starthjælpen? Den er væsentlig lavere?

HJORT FREDERIKSEN: Der har vi foreslået en integrationsydelse, som er på niveau med SU'en. Men der har vi indbygget nogle incitamenter. Når man har klaret dansk, får man en højere ydelse.

RÆSON: Men den er jo stadig væsentlig lavere end kontanthjælpen. Hvis man ikke kan leve for noget under kontanthjælpen, hvordan kan man så leve for integrationsydelsen?

HJORT FREDERIKSEN: Det er jo ikke en permanent ydelse. Vi kan jo se på kontanthjælpen i dag, at den er gået hen og blevet en permanent ydelse for rigtig mange mennesker.

RÆSON: I har tidligere sagt, at I ikke vil føre nulvækst i sundhedssektoren. Er der nogle sektorer, der er "fredet" for nulvækst?

HJORT FREDERIKSEN: Jeg ved ikke, om der er noget, der er fredet. Men det er oplagt, at du kommer til at bruge flere penge på sundhedssektoren – men man vil opleve mange områder, hvor man bliver nødt til at prioritere, for vi har truffet den beslutning, at man ikke bare kan bruge skatterne til at kræve ind.

RÆSON: Men nu spurgte jeg jo til, om der er nogle områder, der vil være undtaget en eventuel nulvækst. Kan man eksempelvis føre nulvækst i ældresektoren og stadig opretholde kvaliteten?

HJORT FREDERIKSEN: Det mener jeg helt klart, vi kan. Vi har verdens største offentlige sektor og selvfølgelig kan der omprioriteres. Du kan gå videre af udliciteringsvejen og konkurrenceudsætte offentlige ydelser.

RÆSON: Hvis I ikke vil skrue på skattetrykket overhovedet, hvor skal pengene til jeres tiltag så komme fra?

HJORT FREDERIKSEN: Men de skal da komme fra effektiviseringer.

RÆSON: Kun effektiviseringer?

HJORT FREDERIKSEN: Effektiviseringer, omlægninger, og konkurrenceudsættelse. Nogle gange må man også træffe en beslutning om, at man ikke kan have så høje ydelser. Vores loft over kontanthjælpen er også et udtryk for en politisk prioritering. Men det helt overordnede mål for os er, at væksten i den private sektor skal være større end i den offentlige.

RÆSON: Andre sektorer, der har været meget fokus på, er politiet og efterretningstjenesterne. Kan de føre nulvækst?

HJORT FREDERIKSEN: Nej – og man kan sige det samme med forsvaret. Det er klart, at det vi oplever med Krim, Ukraine og Ruslands oprustning i det arktiske område gør, at vi bliver nødt til at gentænke forsvaret. Det går jeg ud fra kommer til at kræve nogle ressourcer.

RÆSON: Er alting ikke også nemmere, når man kan sige, at man vil have nulvækst, men alligevel gerne vil bruge ekstra penge på sundhed og politi?

HJORT FREDERIKSEN: Det udgiftsstop, vi går ind for, er en fremskrivning med løn- og prisudvikling – man kan købe de samme varer og have det samme personale. Men det betyder ikke, at man ikke kan have ønsker om at omprioritere. Hvis du har en kommune, der gerne vil udlicitere Vej og Park, er det notorisk, at

der bliver færre ansatte i Vej og Park, til gengæld bliver der flere ansatte hos den lokale entreprenør.

RÆSON: Men kan de udliciteringer, som du har brugt som eksempel flere gange, virkelig finansiere større sundheds- og politiudgifter?

HJORT FREDERIKSEN: De analyser, jeg har set i tidens løb, viser, at det er rigtig store gevinster. Du kan også se på den store variation, der er kommunerne imellem. Man tager sig til hovedet over, at der ikke er større opmærksomhed på, at man kan tilrettelægge tingene på en bedre og smartere måde.

RÆSON: Kristian Thulesen Dahl siger i Ræson17, at ”Venstre kommer til at rykke sig”. Hvor kommer I til at rykke jer?

HJORT FREDERIKSEN: Der bliver en politisk forhandling efter et valg. Vi stiller ikke ultimative krav – for vælgerne skal det bare være helt klart, hvad Venstre arbejder for.

RÆSON: Er grunden til, at I ikke kommer med ultimative krav, at I er bange for at blive fanget i den situation, som Socialdemokraterne er blevet fanget i?

HJORT FREDERIKSEN: Vi vil ikke fanges i, at vi har lovet noget vi ikke kan holde.

RÆSON: Er der en risiko for det, når I er afhængige af Dansk Folkeparti?

HJORT FREDERIKSEN: Jeg synes, vi har et fint samarbejde i blå blok, så det har jeg ikke de store bekymringer over. Men vi vil ikke fanges i at have nævnt noget, og ikke at kunne opfylde det.

RÆSON: I har ikke en grænse i Venstre – f.eks. i forhold til nulvæksten – hvor I siger ”vi vil ikke gå over 0,3 pct. vækst i den offentlige sektor”?

HJORT FREDERIKSEN: Det må vi tage en forhandling om. Ofte fremstilles det sådan, at vi ikke synes, at ældre skal have det bedre. Vi har ikke noget ideologisk ønske om, at ældre skal have det dårligere.

RÆSON: Men kommer der ikke et punkt, hvor I ikke kan stå inde for politikken?

HJORT FREDERIKSEN: Lars Løkke har jo sagt det meget klart: Når vi har de pejlemærker, så er det ikke sådan, at vi gør det modsatte.

RÆSON: Kan borgerlige vælgere så ikke med rette være bekymrede for, at vi kommer til at se en situation lig den i 00’erne, hvor det offentlige forbrug stiger eksplosivt?

HJORT FREDERIKSEN: Nej – det er den, vi lægger låg på. Men finansministeriet opgør det her forbrug på en meget mærkelig måde – overførslerne tæller f.eks. ikke med. Det er et paradoks, at hvis vi sparer 2 milliarder kr. på udviklingsbistanden, for at give 2 milliarder til sundhedsvæsenet, så stiger det offentlige forbrug med 2 milliarder. Det har ingen indflydelse, at vi har taget det fra offentlige penge fra et andet sted. For os er det afgørende, at det er fra skattefinansierede ydelser, ikke om det er rubriceret indenfor den ene eller anden form for offentlig forbrug.

Peter Hummelgaard: Finanskrisen har øget politikerleden – og Venstres løftebrudskampagne har gjort ondt værre

RÆSON, maj 2015

I april måned fortsatte Venstre sin efterhånden endeløse 'løftebrudskampagne' med et kæmpe bannerdrop – en kampagneform, der ellers primært er forbeholdt ungdomspartierne – på Crowne Plaza, det sorte tårn, hvor forhandlingerne om regeringsgrundlaget fandt sted for 3½ år siden.

Det er ikke første gang, og formentlig heller ikke sidste gang, vi kommer til at høre Venstre med Inger Støjberg og Søren Pind i spidsen kalde Socialdemokraterne for "løgnere". På Twitter omtaler Søren Pind sågar det kommende folketingsvalg som en "folkeafstemning over, om løgn skal være det centrale instrument i politik".

Men løftebrudskampagnen er gift for demokratiet. Den forudsætter, at man som ansvarlige partier aldrig må gøre andet i de fire år, man sidder i regering, end hvad man gik til valg på. Det er en genfødsel af Anders Foghs famøse kontraktspolitik, som godt nok sikrede en meget markant valgsejr til Venstre, men det er også en boomerang, der med fuld fart kan komme tilbage i hovedet på Venstre, skulle de vinde valget.

Bliver Lars Løkke statsminister igen, skal han, ifølge logikken i sit eget partis kampagne, kun gennemføre den politik, han går til valg på. Indtil videre er der ikke meget konkret, men det må man gå ud fra, der kommer i løbet af valgkampen. Når Lars Løkke har gennemført sine valgløfter, hvad skal han så bruge sin tid på? Sidde med hænderne i skødet i 3 år og 11 måneder og vente på at udskrive et nyt valg, med nye løfter? Hvad, hvis en krise rammer? Hvad, hvis et terrorangreb rammer? Hvad, hvis økonomien pludselig har det meget bedre? Ingenting kan Venstre gøre, for de har ikke lovet det i en valgkamp.

Samtidig er løftebrudskampagnen gift for det samarbejdende folkestyre. Socialdemokraterne og SF havde ikke et flertal for deres valgkampsbudskaber alene. For at danne et flertal for en socialdemokratisk ledet regering skulle De Radikale og Enhedslisten støtte op.

For lad os nu bare være ærlige. Socialdemokraterne vandt ikke det sidste valg. Vi fik overdraget ansvaret for at danne regering, men med et krav om at forvalte en politik, som et flertal bestående af V, K, O og R på forhånd havde defineret. Særligt dagpengereformen har gjort ondt. Denne regering har – for meget, vil nogle måske påstå – praktiseret at lave brede forlig og på den måde lave aftaler, der har opbakning fra en bred del af befolkningen. Brede forlig har den fordel, at de skal opsiges inden et folketingsvalg, før forligspartnerne kan ændre dem. Derved sikrer regeringen en mere stabil måde at føre politik på, så borgere og virksomheder kan regne med det, der bliver vedtaget – også efter næste folketingsvalg.

Sådan vil Venstre dog ikke kunne praktisere, hvis man følger 'løftebrudskampagnens' logik. Vinder Venstre valget ved at råbe 'løftebrud' efter regeringen, bliver de næste fire år ikke nemme for en Lars Løkke-regering. De skal modstå fristelsen til rent faktisk at forandre samfundet af frygt for at blive kaldt løftebrydere. Det er gift for både demokratiet og det samarbejdende folkestyre.

Det er ikke småting, der er på spil ved det kommende valg. Efter syv tunge år med økonomisk krise og stadig

alt for mange mørke skyer, der truer det europæiske kontinent, er leden ved politikere i hele Europa stor. Det bliver vi bekræftet i valg efter valg rundt omkring. I Sydeuropa svinger vælgerne massivt til venstre, og nord for Pyrenæerne svinger vælgerne massivt til højre. Dem, vælgerne har vendt deres vrede imod, er 'the establishment'. Eller man skulle måske præcisere: Vælgerne lede er imod nødvendighedens ideologi, som har domineret alt i de sidste syv års krisepolitik.

For vi hører det igen og igen. Alle steder fra. Også i Danmark. De borgerlige siger det, og ledende regeringsmedlemmer fra alle partier siger det: "Vi fører den nødvendige og rigtige politik for Danmark", "Vi gør det, fordi det er nødvendigt" og "Reformer er nødvendige for at sikre velfærden". Man kunne blive ved i en uendelighed med at finde citater, hvor politikerne henviser til, at man gør ditten eller datten for nødvendighedens skyld.

'Nødvendigheden' er blevet en helt ny ideologi i dansk politik, nødvendigismen. Man får det indtryk, at når politik er nødvendigt, så trumfer det idéer, holdninger og for den sags skyld principper. Fordi 'det nødvendige og rigtige' er jo, som bekendt, det rigtige at gøre.

Men hvem i alverden beslutter egentlig, hvad der er nødvendigt og ikke nødvendigt? Er det embedsmændene? Vismændene? Politikerne selv?

Min egen regering bærer også et stort ansvar for, at de sidste fire års politik bliver begrundet i nødvendighed frem for holdninger, principper, ideologi mv. For det er en illusion. Der findes ikke en objektivt rigtig politik. Hvis der gjorde, kunne vi lige så godt sætte teknokrater – eller måske aber – til at lede landet.

Derfor er der mange ting på spil ved det kommende valg. Vi stemmer om, hvilken retning vores velfærdssamfund skal udvikle sig i. Vi stemmer om, hvorvidt det skal kunne lade sig gøre at tage den offentlige debat som gidsel ved at råbe "løftebrud" ad den politik, der skabes i en parlamentarisk umulig situation. Og sidst, men ikke mindst, så stemmer vi også om at give vores politikere et lidt klarere mandat, så de forhåbentlig begrundet deres politik i holdninger og principper frem for 'nødvendighed'.

For demokratiet og tilliden til det politiske system ville det være godt.

Troels Mylenberg: Derfor er valget ligegyldigt

RÆSON22, maj 2015

Hvis man ikke er synderlig interesseret i personer i politik – og det hævder mange jo, at de ikke er – så kan det roligt fastslås, at der ikke er megen grund til meget andet end et par skuldertræk, når valgdagen oprinder.

Politisk tyder meget nemlig ikke på, at der kommer til at ske store forandringer i samfundet, alt efter om statsministeren efter valget hedder Helle Thorning-Schmidt eller Lars Løkke Rasmussen.

Noget af en påstand, naturligvis, og da heller ikke en, man får ret mange på Christiansborg til at nikke til. Her siger det jo sig selv, at meget – ikke mindst i en valgkamp – i den grad handler om at skitsere de store forskelle på de forskellige alternativer. Det ligger i hver bloks kerneopgave at illustrere forskellene og også at gøre dem så store og synlige som muligt, når nu valget skal træffes. Det er jo et valg, og derfor skal valgmulighederne stilles skarpt op, herunder de konsekvenser, det vil få for den enkelte at vælge til eller fra.

I det lys skal man eksempelvis se den seneste omgang i den evige debat om brugerbetaling, som jævnligt popper op. Den ene side – de røde – er ved at gå bagover i forarget besvimelse, når det kommer frem, at Venstre-folk måtte være for eksempelvis en brugerbetaling på 100 kr. ved lægebesøg. Det er rendyrket liberalisme, hujes det med størst mulig foragt. De blå ryster på hovedet og anfører, at der er visse paradokser i, at ondt i maven er gratis at få behandlet, mens ondt i ryggen kræver egenbetaling. Men alligevel skynder de allermost ansvarlige blå sig at sige, at det dog slet ikke er noget, de har planer om at indføre. Man vil jo ikke skabe utryghed ... Eksemplet er blot ét blandt mange, der reelt viser, at de politiske forskelle mere er nogle, der eksisterer i en parallelverden end i den virkelige verden, som politikerne befinder sig i. Og flere kan nemt fremdrages. Som nu den forkortelse af dagpengeperioden, som har redet S-R-regeringen som en mare, siden den trådte til.

For ti år siden var det alene CEPOS, der turde foreslå noget så vildt og brutalt som en halvering af dagpengeperioden fra fire til to år. Dengang slog selv den daværende Venstre-beskæftigelsesminister, Claus Hjort Frederiksen, korsets tegn for sig, da forslaget kom. Den slags velfærdsnedbrydende initiativer kunne aldrig komme på tale, lød det fra Hjort. Få år senere blev det så en socialdemokratisk ledet regering, der skulle stå på mål for netop den forkortelse, som et borgerligt flertal inklusive De Radikale havde stemt hjem. Nok uden at Socialdemokraterne fandt den rigtig, men pengene, som reformen frigav, ville man gerne have. Tilsvarende virker det soleklart, at den eneste årsag til, at Helle Thorning-Schmidt har kastet energi i at lade en dagpengekommission komme med forslag til et helt nyt system, er, at hun er udsat for massiv kritik fra sit bagland. Intet tyder på, at hun og finansminister Corydon personligt finder en toårig dagpengeperiode for kort. Det er bare kritikken af den, som de vil være foruden.

Økonomien står i centrum også i dansk politik, det ved enhver. Og her vil ikke ske store forskydninger, hvis en ny regering kommer til. Dansk politik lever også på det økonomiske område i en slags selvregulerende rum, der medfører, at en borgerlig regering enten skal have Socialdemokraterne med på de store aftaler eller i det mindste er tvunget til at få hevet de endnu mere økonomipolitiske socialdemokrater i Dansk Folkeparti med ombord. Omvendt vil en socialdemokratisk regering så godt som altid skulle trækkes med De Radikale, der har det med at finde de allermost liberale sider frem af det socialliberale ideologigods, når der er økonomi på dagsordenen.

Naturligvis er der uenigheder og forskelle, særligt på de mere eller mindre trygge decimaler. Socialdemokraterne vander sig ved udsigten til Løkkes udgiftsstop – nulvækst – i det offentlige. Men sagen er, at Thornings regering har skåret i antallet af offentligt ansatte. Som bekendt voksede dette tal voldsomt under 'ultraliberalisten' Fogh. Senest har vi set kuldsejlede forhandlinger om en såkaldt terrorpakke, hvor det paradoksale var, at uenigheden var om processen, ikke om indholdet. Alle var klar til at finde flere penge til politi og terrorbekæmpelse. Så er der kontanthjælpsloftet, som Venstre vil indføre, men endnu ikke har fortalt, hvad betyder. Budskabet er vist alene det, at Venstre synes, at nogle modtager for meget fra det offentlige.

På en række politikområder ER der naturligvis forskelle. Men på de helt store linjer er forskellene til at overse. Det Danmark, du kender, er nok til at genkende, selvom den næste statsminister hedder Løkke og ikke Thorning.

Troels Mylenberg er ansv. chefredaktør på Fyns Amts Avis.

Bertel Haarder: Forståelse for løftebrud er foragt for folkestyret

RÆSON22, maj 2015

Jeg finder det deprimerende, at indsigtfulde og velrenommerede pressefolk kan påstå, at der ikke er forskelle på de politiske blokke i dansk politik, og at det kan være lige meget, hvem der sidder i Statsministeriet. Er mediefolkene virkelig så hypnotiserede af deres egne medier, at de rent overser substansen i valgkampagnerne? Skal ord, der viser sig at være løgn, blot overses og gøres til genstand for overbærende miner? Det er da politikerforagt og foragt for folkestyret i højeste potens. ”Herregud, de politikere kan man jo alligevel ikke regne med. Lyt i stedet til os mediefolk. Vi ved, hvad det drejer sig om.”

Måske mener de pågældende pressefolk i virkeligheden noget andet. Måske vil de bare sige, at en åben økonomi som den danske ikke har så mange valgmuligheder. Men hvis det er rigtigt, skal der så ikke sættes skarpt fokus på dem, der i valgkampen benægter, at det forholder sig sådan? Forståelse for løftebrud er foragt for folkestyret.

Tiden er løbet fra spindoktorer som Qvortrup og andre, der sætter en ære i kun at kende ’spillet’, og som roser sig af, at de ikke interesserer sig for substansen. De skader folkestyret. Tiden må være inde til at kræve et nyt niveau af ærlighed i dansk politik. Det er den eneste vej til at løfte politikerne fra den lavstatus, de har i øjeblikket – i lighed med pressefolkene.

Bemærk, at politikeranseelsen var høj under Foghs kontraktspolitik. Forskellen på dengang og nu kan bedst beskrives med de løftebrud, der blev begået efter 2011-valget.

Hvis regeringen bliver siddende, vil det for fremtiden legalisere endeløse løftebrud. Hvis man kan overleve en så svingagtig valgkampagne, som regeringen førte sidste gang, så er Gud død, og alt er tilladt. Hvis man kan overleve at gøre alt det, man bekæmpede i forrige valgperiode, og tilmed rose sig af, at det virkede, så er dansk politik blevet så rædselsfuld, at mange må overveje, om dansk politik fuldstændig er blevet overtaget af reklamefolk. Så er det ikke substansen, men alene hvordan det lyder og tager sig ud, det kommer an på. Jeg var efter sigende med til at spolere Venstres valgkamp i 1981, hvor jeg som finansordfører udarbejdede Venstres ændringsforslag til finansloven. Der beskrev vi detaljeret elementerne i en redningsplan for Danmark. Vi sagde sandheden om, hvad der skulle til, så vælgerne vidste, hvor de havde os. Mine ændringsforslag blev brugt skånselsløst af socialdemokraterne, som producerede foldere og annoncer, der udpenslede de ulykker, der ville følge af at give Venstre regeringsmagten. Beboerne i de almennyttige boliger fik propagandaen ind gennem brevsprækkerne, og bolig- og fagbevægelsen og hele den socialdemokratiske koncern blev mobiliseret, således som det var muligt i de år, hvor Danmark på mange måder – ligesom Sverige – lignede en etpartistat.

Nu gik det heldigvis sådan, at retfærdigheden indhentede socialdemokraterne. Anker Jørgensen måtte give op, da han ikke ville levere det, som De Radikale (og hans egen finansminister, Knud Heinesen) bad om. Og så blev store dele af mit sparekatalog omsat til virkelighed som krumtap i den nye Schlüter-Christophersen-regerings politik. Hvis Anker havde været Helle Thorning-Schmidt, så havde han bare gennemført alle Venstres forslag og rost sig af, at de medvirkede til at genoprette økonomien!

Jeg var ked af anklagen om, at jeg skulle have medvirket til et valgnederlag. Men det blev rigeligt opvejet af, at mine idéer og forslag havde bærekraft som en del af svaret på Danmarks vej mod ”afgrunden” (Knud Heinesens udtryk). Og det blev heldigvis Venstre, der kom til at sidde på alle de tunge økonomiske poster og derfor fik hovedæren af det opsving, der fulgte – sammen med De Radikale og De Konservative.

I valgkampen i 2011 førte Socialdemokraterne igen valgkamp imod Venstres forslag, især dagpenge-, efterløns- og kontanthjælpsreformerne. Der var ingen ende på jammerskrigene, især ikke fra Mette Frederiksen – og kampagnen var stærkt medvirkende til, at Helle Thorning-Schmidt kunne indtage Statsministeriet. Efter

valget var det så samme Mette Frederiksen, der som beskæftigelsesminister holdt fast i Venstres reformer. Det var et kæmpe løftebrud, men ikke desto mindre blev hun hurtigt regeringens mest populære minister. Der var løfter om tolærerordninger, billigere togbilletter, betalingsring og flere penge til kommunerne. Intet af det blev til noget. Tværtimod.

Hvis S-strategien lykkes, herunder også løgnebenægtelsen – finansministeren benægter, at der blev løjet, og at løfter blev brudt – så bliver 2011- og 2015-valgene historiske milepæle. Det vil gå over i historien som mediernes endelige overtagelse af folkestyret.

Et hovedtema i det kommende valg må anstændigvis blive: Skal kynisme virkelig belønnes?

Skal Venstre også til at opfinde løfter, vi ved, vi ikke kan gennemføre? Det hverken vil eller kan vi. Det vil vores bagland ikke tolerere.

Desværre er Socialdemokraterne ikke de eneste, der tager let på gennemførligheden af valgprogrammet. Derfor må vi selvfølgelig overveje, hvor specifikke vi kan være, når det gælder nogle af de indgreb, der kan blive nødvendige. Vi vil under ingen omstændigheder kunne gribes i løftebrud.

Mens vi venter på næste systemskifte

RÆSON22 maj 2015

I det globale videnssamfund er vores mere end hundredårige politiske styreform kommet ud af trit med de samfundsmæssige rammevilkår. Som i tidligere epoker i historien vil det føre til et systemskifte. Men indtil det sker, prøver vi at lappe på det gamle systems akutte småskavanker – typisk for et paradigme under opløsning.

Af Christian S. Nissen

Hvorfor har der i de senere år været så mange politisk-administrative møgsager? En række ministre har måttet forlade taburetterne, mens departementschefer og direktører er blevet sat ud på reservebænken eller sendt helt uden for banen. På trods af den store offentlige opmærksomhed, mediernes graven og de mange undersøgelser og kommissioner sekunderet af sagkyndige, professorale eksperter tegner der sig ikke et klart billede af, hvad forklaringen er.

Nogle hævder, at de ensomme ministre på toppen ikke længere er i stand til at overskue og styre deres stadig mere komplekse ansvarsområder – og at magtfulde departementschefer derfor har været nødt til at udfylde tomrummet og er kommet for langt ind på den politiske bane. Andre ser i flere af sagerne, hvordan stærke ministre har trynet deres alt for medgørlige embedsmænd til at bøje regler og principper. Andre igen siger, at det skyldes Folketingets voksende indblanding i forvaltningens arbejde, eller at det er mediernes skyld eller det store dyr i syd, EU, som suger realpolitik og substans ud af det danske folkestyre.

Med en så uklar diagnose er det ikke overraskende, at de mange løsningsforslag udviser en tilsvarende variation. Indførelse af statssekretærer, viceministre eller større politiske sekretariater til styrkelse af ministeriernes politiske ledelse. Opstramning af regler og normer eller whistleblower-ordninger for trængte embedsmænd. Begrænsning af pressens adgang på Christiansborg og hårdere sanktioner mod journalister, der går for langt. Der er ingen ende på opfindsomheden.

Sådan er det, når gamle paradigmer går på hæld. I begyndelsen forklarer vi problemer og dysfunktionalitet som undtagelser og anomalier og forlader os på, at selve systemet/paradigmet i bund og grund er godt nok. Og vi bliver ved med at forsvare det og lappe på det, fordi vi ikke har fantasi til at forestille os, at det kan være radikalt anderledes. Men måske er det hele vores halvandet hundrede år gamle politisk-administrative system og folkestyre, der knager i fugerne, fordi dets rammevilkår er under forandring.

I det følgende vil jeg tage afsæt i regeringsarbejdets øgede kompleksitet, som har gjort det nødvendigt at styrke og centralisere den politisk-administrative tops opgavevaretagelse. Derefter zoomes der ud til de samfundsmæssige rammevilkår og nogle dybereliggende årsager til, at der for tiden opstår sprækker i det herskende paradigme.

Kravene til regeringsapparatet er blevet større og mere komplekse

”Ministeren aabner selv alle indkomne Breve. Dette kan, efter mit Skøn, ikke være anderledes; thi derved vinder Ministeren dog Kundskab om eller Overblik over Departementets Virksomhed ...” skrev departementschef J.O. Hansen i 1851 om forretningsgangen i datidens (Undervisnings- og) Kultusministerium. Det var, to år efter at vi med Grundloven fik indført et nyt regeringssystem, hvor ministeren var både politisk og administrativt ansvarlig for alle sagers behandling og afgørelse. Dengang var Kultusministeriets virksomhed – med sine to departementschefer og i alt 22 ansatte – nu også lettere at overskue. I dag er der i Undervisningsministeriet, selv efter at flere områder gennem årene er overført til andre ministerier, ca. 530 medarbejdere. Nu er det dem, der åbner brevene og skriver svarene, hvoraf kun en brøkdel bliver berørt af ministerhånd.

Formelt har regeringssystem og rollefordeling været uændrede i over 150 år, selvom den verden, de fungerer i, er en helt anden. Fra natvægterstatens legalistisk orienterede myndighedsrolle med et meget begrænset ansvarsområde har staten og ministerierne udviklet sig til den store regulator og producent af offentlig service med en styring og kontrol, der griber ind i alle sider af borgernes liv og arbejde helt ud i alle kroge af samfundet.

I det bondesamfund, hvor departementschef J.O. Hansen virkede for 150 år siden, havde staten kun ringe betydning for og indflydelse på samfundets økonomi. I dag udgør de offentlige udgifter mere end halvdelen af den samlede samfundsøkonomi. Denne udvikling har nødvendiggjort en omfattende og detaljeret statslig regulering. Koordinering og tværgående, central, finanspolitisk styring mellem ministerierne er blevet stadig vigtigere. Dertil kommer, at internationaliseringen og især medlemskabet af EU og harmoniseringen til en kompleks europæisk regeldannelse og regulering har stillet yderligere krav til ministeriernes arbejde.

Fordi hele denne udvikling er sket så gradvist over en så lang periode, har det ikke givet anledning til en grundig og mere principiel overvejelse af, om holdbarhedsdatoen for det 150 år gamle regeringssystem er overskredet. I stedet er opmærksomhed og indsats blevet rettet imod en professionalisering og effektivisering af regeringsarbejdet med en gradvis justering af roller og arbejdsfordeling mellem minister og embedsmænd i ministeriernes ledelsestop.

Minister og departementschef i tandemledelse

En erfaren tidligere folketingspolitiker og minister beskrev for nogle år siden udviklingen sådan: ”Rollen er næsten blevet byttet om. Vi politikere tager os af alle de mange enkeltsager, der dukker op i pressen og rejses i Folketinget, mens departementscheferne tager sig af den langsigtede politik.” Måske er denne iagttagelse i virkeligheden snarere et tegn på, at behovet for professionalisering af ministeriernes ledelsesarbejde er imødekommet ved en gradvis fusionering af de to roller.

Denne udvikling skyldes først og fremmest, at ministerens traditionelle rolle som ansvarlig for alle beslutninger – både politisk og administrativt set i lyset af den stigende kompleksitet – er blevet helt uoverkommelig. Man kan vel heller ikke se bort fra, at en del ministre ganske enkelt savner en erfarings- og kompetencemæssig baggrund, som er nødvendig for at kunne løfte den meget store politiske og administrative ledelsesopgave, der her er tale om. Det er baggrunden for, at opmærksomheden især har været rettet mod at aflaste ministrene ved fx at introducere politiske viceministre eller statssekretærer, som man kender i de fleste andre lande.

Modstanden mod en sådan løsning er især kommet fra to sider. Ministre ser med forståelig skepsis på at skulle dele deres opgaver og magt med en partifælle, der i mange sammenhænge vil være en konkurrent. Og tilsvarende har departementscheferne ikke været interesserede i at få indskudt et ekstra led mellem sig selv og ministrene. Derfor har det synligste resultat indtil nu været en øget sekretariatsbetjening, bl.a. med et begrænset antal såkaldte særlige rådgivere og spindoktorer.

Mindre håndgribeligt og næsten upåagtet i offentligheden – men af langt større betydning – er der sket en gradvis ændring af departementschefernes rolle og opgaver. De har for at komme ministerens behov for udvidet (politisk) bistand i møde bevæget sig længere ind på den politiske banehalvdel. Det gælder ikke alene taktisk bistand i relation til lovgivningsprocessen og ’markedsføringen’ af ministerens politik. Departementscheferne har også fået en central rolle i det langsigtede arbejde med politikudvikling og håndtering af den stadig mere betydningsfulde koordinering mellem ministerierne og tværgående styring af hele regeringsapparatet med Statsministeriet og Finansministeriet som de centrale aktører.

Selvom en sådan sammensmeltning af de politiske og administrative roller bryder med den traditionelle arbejdsdeling, så har den i det store og hele fungeret hensigtsmæssigt. Problemet er bare, at den rækker ved to afgørende forudsætninger for vores konstitutionelle system: at det i et demokrati er politikere med et demokratisk mandat, der bestemmer og bærer ansvaret, og at loven i en retsstat sætter grænser for politik og dermed for ministrenes handlefrihed.

Den første forudsætning antastes ved indoptagelsen af topembedsmænd i den politiske ledelse.

Ansvarsplaceringen bliver uklar, som vi har set i flere af møgsagerne, hvor folketingspolitikere ikke har holdt sig tilbage fra at gøre embedsmænd ansvarlige for fejl og mangler.

Den anden forudsætning om lovens grænsedragning for politisk handlen bygger i vid udstrækning på departementschefernes evne og vilje til at holde en vis distance til det politiske rum og sætte hælene i, når deres minister med vilje eller af vanvare overskrider lovgivningens grænser. Og det har tilsyneladende været et problem i nogle af de betændte sager, hvor embedsmænd – enten direkte presset af en viljefast minister eller under indtryk af, at det forventes af dem – har været ude på eller over grænserne for lovlighed eller god forvaltningsskik.

Det er ikke let at pege på en konsekvent løsning af dette problemkompleks. En løsning skal give regeringssystemet den fornødne handlekraft uden at gå på kompromis med de konstitutionelle forudsætninger. Indførelse af viceministre, statssekretærer eller flere 'særlige rådgivere' er ikke vejen frem. Det vil måske kunne give politikerne mere magt over forvaltningen, men vil næppe sikre retsstatens princip om grænser for politisk handlekraft.

I et bredere perspektiv er problemet imidlertid, at disse og andre forslag i bedste fald kun er symptombehandling på dybereliggende problemer end den øgede kompleksitet i regeringsarbejdet. Vi bliver nødt til at zoome ud fra regeringskontorerne på Slotsholmen og se nærmere på et par andre årsager til, at paradigmet slår revner: det politiske partisystem og mediernes rolle.

Politik i et markedsdemokrati

Det danske partisystem er i sin dannelse og udvikling præget af to faser i vores politiske historie: forfatningskampen op igennem 1800-tallets sidste halvdel frem til Systemskiftet i 1901 og opbygningen af velfærdssamfundet frem til slutningen af det 20. århundrede. I denne periode har først bondebevægelsen og derefter arbejderbevægelsen haft som mål at få magten og bruge den til at ændre samfundet. Deres organisering var imidlertid mere end blot de politiske partier, henholdsvis Venstre og Socialdemokratiet. De var begge med et klart klassetilørsforhold forankrede i hver sin produktionsmåde, selvejerbønder i landbrug og lønmodtagere i industrien, for nu at sige det lidt forenklet.

På dette fundament blev der igennem årene bygget stærke organisationer, henholdsvis andelsbevægelsen og fagbevægelsen. Der var tale om to sammenkittede og vidt forgrenede økonomisk-politisk-kulturelle konglomerater med hver sin mission og retning og med faste støtter og en trofast medlemsskare forenede i hver deres skæbnefællesskaber. Det gav en kontinuerlig og nogenlunde stabil basis for det politiske arbejde på Christiansborg.

Begge de to bevægelser sejrede. Det kan symbolsk tidsfæstes til henholdsvis 1901 ved Systemskiftet og 1982, da LO's Thomas Nielsen proklamerede, at man havde "sejret ad helvede til – godt". Samme år opgav Anker Jørgensen ævred og regeringsmagten uden kamp. Da de havde nået deres hovedmål, blev begge bevægelser og partier samfundsbevarende:

Nu drejer det sig ikke længere om at udstikke en ny kurs for at forandre samfundet, men om at administrere det bestående og gennem løbende småjusteringer at få det til at fungere bedre. Og det behøver man ikke politikere til. Derfor kan ministre og embedsmænd med en nogenlunde ensartet uddannelse og baggrund forenes i en fælles rolle som professionelt skolede administratorer og funktionærer, der i stedet for at sætte kurs efter fjerne ideelle mål mere styres af nødvendighedens kortsigtede krav, som de tolkes i opinionstal og økonometriske modelberegninger.

Behovet for at træffe egentlige politiske valg, som deler vælgerne efter anskuelser, er hermed mere og mere blevet en illusion – både for partierne og vælgerne. I dag er partiernes samlede medlemstal kun en fjerdedel af, hvad det var for 50 år siden. Partierne har mistet deres folkelige forankring og rolle som politiske bevægelser. Partiorganisation og partiprogram er nærmest blevet en klods om benet, fordi politik i dag udspiller sig i et letbevægeligt marked. Som i ethvert andet marked ser vi derfor, at partiernes operative ledelser søger ind mod midten, hvor de største kundesegmenter, dvs. vælgergrupper, befinder sig. Her drejer

det sig om at udvikle serviceydelser og sørge for deres effektive produktion og markedsføring i kortsigtede afvejninger mellem skiftende ønsker og krav fra det politiske systems kunder, dvs. borgerne.

Som i al anden markedsføring er også den politiske kommunikation en central faktor. Men Folketinget er nærmest blevet en institutionel kulisse med etableringen af Folketingets egen TV-kanal som en af den slags frontforkortninger, der ofte orkestrerer tilbagetoget mod det erkendte nederlag. Den reelle kommunikative kampplads er flyttet ud i et andet rum, hvor mediernes redaktioner og de politiske aktørers kommunikationsafdelinger er blevet de reelle kombattanter.

Medierne – ’den fjerde statsmagt’?

Medierne omtales ofte som demokratiets vagthunde. I højtidelige stunder ligefrem beskrevet som en kontrollerende ’fjerde statsmagt’, hvis rolle er at indgå i en afbalancering af magtens fordeling mellem Folketing, regering og domstole. Spørgsmålet er, om de senere års udvikling i medierne har været fremmende for en sådan rolle.

På den ene side har medierne – i hvert fald når vi ser på volumen – oprustet deres dækning af det politiske stofområde. Flere radio- og TV-kanaler har nyhedsudsendelser mindst en gang i timen døgnet rundt. En stribe magasinprogrammer dækker forskellige politiske temaområder, og et væld af nyhedssites og blogs på internettet opdateres kontinuerligt med ’breaking news’, kommentarer og politisk petitstof. Nu er der ikke længere et døgn tid til at sunde sig over et kritisk indslag i TV-Avisen og en afslørende artikel i et dagblad, hvor det politiske ’offer’ kan forberede et modtræk i næste dags udgave. Politikerne, især ministrene, oplever sig som konstant jaget vildt. Det er ikke uden grund, at TV 2 News kører fast på TV-skærmene på Christiansborg, og at de folkevalgte sidder i salen og under udvalgs møder og scroller på deres smartphones. Ingen sag er så lille, og ingen politiker så ophøjet, at mediernes søgelys ikke kan finde fejl og mangler i det politiske livs småtingsafdeling, hvor bilagsbunker og skraldespande endevendes, så det nærmer sig ren personforfølgelse.

På den anden side er denne detaljerede ildhu måske netop et af problemerne, fordi det journalistiske væsentlighedskriterium ofte sættes på standby. En af forklaringerne er, at konkurrencen og redaktionelle sparekrav har medført, at der ofte gås efter det spektakulære og sensationelle med mere vægt på at være først med det seneste end det grundige – og derfor meget dyre – kritiske researcharbejde. Der udføres ganske vist også politisk journalistik, hvor dygtige såkaldte graverhold og stædige fribyttere bider sig fast og afdækker alvorlige problemer i regeringsførelsen, der af og til kan rokke ved de ansvarliges ministertaburetter. Men der er længere mellem forsøg på en kritisk belysning af baggrund for og konsekvenser af den førte politik på de brede og væsentlige politikområder, som forudsætter en dybere, faglig indsigt. Det er fx tankevækkende, at en grundig, kritisk vurdering af Foghregeringens økonomiske politik og den danske deltagelse i krigen i Afghanistan og Irak først nu er begyndt at dukke op – med ti års forsinkelse.

Det samlede billede af mediernes muligheder for at øve indflydelse på den politiske proces og påvirke magtbalancerne er således ikke entydigt. Der skydes mere, men oftest med finkalibret skyts og middelmådig træfsikkerhed. Spørgsmålet er så, hvilken effekt det har fået på den anden side af frontlinjen blandt politikerne og i regeringskontorerne.

Medierne som magtens megafon

I markedsdemokratiet har den politiske debat, eller snarere kommunikation, fået en helt afgørende betydning. Det har sat sit præg på det politiske sprog og på udvikling af retoriske virkemidler og er baggrunden for udbygning af et stort, professionelt presseberedskab i ministerier og politiske partier.

Tabet af den direkte vej til vælgerne, som skete med ophævelsen af dagbladenes tilknytning til de politiske partier, er mere end kompenseres med en langt mere kreativ, ressourcestærk og systematisk brug af medierne til at nå ud til borgerne.

Politikernes brug af sociale medier er et interessant eksempel. Man kan diskutere den kommunikative effekt

af et opslag på Facebook over for en tusindtallig skare af 'followers'. Det er imidlertid næppe dem, der er den vigtigste målgruppe. For med den rette vinkling og et bevidst iøjnefaldende ordvalg bliver opslag af selv helt ligegyldige, private oplevelser – fx fra en biograftur – med stor sikkerhed opfanget af journalister, som tjenstvillige sørger for bred omtale i landsdækkende medier.

På det organisatoriske niveau er oprustningen endnu tydeligere. For 30 år siden klarede de fleste ministerier sig med en enkelt pressemedarbejder, der i ro og mag læste dagens aviser igennem, orienterede ministersekretariatet om dagens høst og gav embedsapparatets udkast til ministerens læserbrev en journalistisk vask og strygning. I dag har ministerierne pressesekretariater med professionelle kommunikationsfolk i døgnberedskab. Deres bistand er nu udviklet til også at omfatte ren markedsføring og proaktiv 'damage control'. Politiske initiativer lanceres med en nøje tilrettelagt kommunikationsplan. Problematisk sager, som risikerede at blive til dårlige nyheder, bliver efter udenlandsk forbillede ("a good time to dump bad news") lækket til pressen på tidspunkter, hvor man ved, at den er optaget af større historier. Gravende journalister er blevet truet af overivrige spindoktorer, og deres historier er blevet søgt afmonteret, længe før de er blevet bragt – som det fx var tilfældet med dokumentarfilmen 'Den hemmelige krig' (2006).

Endelig hører det med til billedet af mediernes stilling i forhold til det politiske system, at staten ejer, kontrollerer og delvist finansierer de to dominerende TV-stationer, udpeger medlemmerne i det kontrollerende 'Radio- og tv-nævn' og yder et milliardstort økonomisk tilskud i pressestøtte til de danske bladhuse. Det er trods armforlængende mekanismer og principper måske ikke så mærkeligt, at liberalt tænkende (udlændinge) opfatter det som nærmest 'nordkoreanske tilstande'.

Hvis man således sammenligner styrkeforholdet og indsatsens karakter på hver sin side af demarkationslinjen mellem medierne og det politiske system, kan der være god grund til at sætte spørgsmålstegn ved, om pressen overhovedet kommer i nærheden af en position som 'den fjerde statsmagt' på linje med Folketing, Højesteret og regering. Rollen som vagthund i demokratiet er stadig vigtig, men i sin udførelse ikke længere indlysende og uantastet.

Det fører os tilbage til kapitlets centrale spørgsmål om, hvorvidt balancen i vores regeringssystem er blevet forrykket på grund af den fusion mellem ministrene og centraladministrationens top, som er sket for at kunne håndtere de øgede og mere komplekse krav til regeringsførelsen.

Ingen over og ingen ved siden af ...

"Ingen over og ingen ved siden af Folketinget," sagde den radikale politiker Viggo Hørup under forfatningskampen i slutningen af 1800-tallet. Hermed understregede han det parlamentariske princip, der blev indført ved Systemskiftet i 1901: at regeringsførelsen ikke kunne ske mod Folketingets flertal. Som beskrevet i det foregående er dette princip blevet svækket, fordi den udøvende magt (dvs. regeringen) i de seneste årtier har fået en stadig stærkere position på Folketingets bekostning.

For det første er det sket ved tendensen til fusion mellem regeringens ministre og toppen af embedsapparatet. For det andet har det (parti)politiske fundament under folkestyret – inklusive Folketinget – mistet sin målsættende og retningsgivende kraft og legitimerende rolle i takt med partisystemets svækkelse og det politiske arbejdes mere markedslignende karakter.

For det tredje er pressens rolle som den bidske vagthund og fjerde kontrollerende magt ved at blive udmanøvreret af et bevidst og meget effektivt modspil.

Dertil kommer, at de stærke, folkeligt forankrede organisationer og bevægelser nu spiller en anden og mindre rolle. Op igennem 1900-tallet var de takket være en formel eller uformel rolle som forhandlingsberettiget part i stand til at sætte visse (forsinkende) begrænsninger for regeringens handlefrihed. I dag kæmper mange af dem for at overleve på sidelinjen i en ny rolle som professionelle, upolitiske lobbyister.

Ud over disse vægtforskydninger af strukturel karakter har skiftende regeringer gennemført justeringer i lovgivningen og deres arbejdsmæssige praksis, som trækker i samme retning. Her kan nævnes den ændrede brug af bredt sammensatte kommissioner til forberedelse af større lovreformer og tendens til i stedet at

klare den slags opgaver bag lukkede døre internt i ministerierne. Der nedsættes stadig kommissioner, men de spiller en mindre rolle, fordi deres forslag overhøres, hvis de ikke passer ind i regeringens kram. Et andet eksempel er, at der – trods tilbagevendende kritik fra Folketinget – gives meget korte høringsfrister til regeringens lovforslag, så høringsberettigede organisationer ikke får reel mulighed for at give et seriøst, fagligt funderet modspil. Helt i tråd med denne tiltagende lukkethed må man også se den begrænsning i muligheden for aktindsigt i embedsværkets rådgivning af ministeren, som blev gennemført ved ændring af Offentlighedsloven i 2013. Det ramte ikke kun pressens og offentlighedens, men også Folketingets mulighed for at få indsigt i regeringsarbejdet.

Denne forskydning af magten fra den lovgivende til den udøvende magt opleves åbenbart som et reelt problem blandt Tingets medlemmer. Flere har spagfærdigt luftet tanken om, at Folketinget bør få direkte adgang til 'regeringens embedsmænd' ved at kunne indkalde dem til høringer og samråd, eller mere drastisk at Folketinget bør etablere sit eget embedsapparat.

I en bredere sammenhæng hører det også med til billedet, at der siden Nyrup Rasmussen-regeringens første terrorpakke i 2001 løbende er gennemført en stadig tættere overvågning af og kontrol med borgerne. Sikring af klassiske frihedsrettigheder som brevhemmelighed og boligens ukrænkelighed med domstolskontrol bliver gradvist udtyndet. Det er, som om vi er ved at vende frihedsrettighederne på hovedet. Hvor de oprindeligt blev opfattet som en sikring af borgerne mod overgreb fra statsmagten, drejer det sig tilsyneladende nu snarere om at beskytte staten mod borgerne.

Vi står derfor i et svært dilemma. På den ene side er magtfor skydningen mellem regering og Folketing i et forfatningsmæssigt perspektiv et væsentligt problem. Men på den anden side har den relative styrkelse af regeringsmagten været nødvendig. Det er den slags paradokser, der tyder på problemer af en dybere og mere strukturel karakter.

Hvem styrer i Folkestyret?

Hvis vi lægger kapitlets mange brikker sammen, får vi konturerne i et billede af et politisk system på vej om ikke tilbage til enevælden, så dog til en situation, der på flere punkter minder om forfatningskampen i slutningen af 1800-tallet.

Omkring midten af 1800-tallet havde enevældens konstitutionelle paradigme overlevet sig selv og måtte vige under indflydelse af internationale strømninger og de forudgående års grundlæggende samfundsforandringer. Men fra enevældens afskaffelse i 1849 tog det 50 års udvikling, eller rettere kamp mellem Folketing og regering om deres indbyrdes magtforhold, før den parlamentariske styreform i 1901 blev gældende praksis. 1849-grundloven kan – ligesom enevældens indførelse i 1660 – ses som det konstitutionelle paradigmeskift, der brød igennem, fordi der i begge perioder skete nogle grundlæggende ændringer i samfundets produktionsmåde og økonomisk-sociale rammevilkår. Tilsvarende er der noget, der tyder på, at folkestyret i dag står over for et nyt paradigmeskift, fordi vi under konkurrencestatens banner nu forlader bonde- og industrisamfundet og er på vej ind i det internationale videnssamfunds nye økonomi og produktionsmåde. Forfatningskampen i 1800-tallets slutning drejede sig om, hvem der skulle have magten. I Grundlovens terminologi stod kampen mellem 'kongen' (dvs. regeringen) og parlamentets andetkammer (dvs. Folketinget). Kampen blev med Systemskiftet i 1901 bragt til en afslutning – Folketinget sejrede. Det kan nærmest symbolsk aflæses i rækkefølgen mellem de to begreber i 'FOLKE-STYRE'. Denne rækkefølge er der nu ved at blive byttet om på, fordi en ny og kompleks verden med langt større krav til regeringsførelsen flytter vægten tilbage til regering og embedsværk. Meget tyder på, at det nu nærmest drejer sig om, hvordan man mest effektivt kan styre folket.

I det perspektiv er de mange møgsager ikke problemet, men snarere symptomer – og de mange løsningsforslag kun kosmetiske lapperier.

Som det gælder generelt ved paradigmeskift, er både aktører og iagttagere ude af stand til midt i 'kampens hede' at finde relevante løsninger på de synlige problemer. Vi er heller ikke rede til at erkende

de dybereliggende årsager og kan derfor ikke forudsige, hvilken retning udviklingen vil tage. Prægede af modernitetens rationalisme er det et forhold, nutidens magthavere – og alle vi andre – har svært ved at acceptere. Vi kan kun trøste os med, at vi her deler standpunkt og skæbne med dem, der indtog samme positioner for 150 år siden.

Christian Nissen (f. 1945) er politolog, forfatter og foredragsholder. 1994-2004 generaldirektør i Danmarks Radio, og han har desuden blandt andet været økonomidirektør på Nationalmuseet, administrerende direktør for Rigshospitalet og formand for Roskilde Universitets bestyrelse. Forfatter til bogen 'Lederskab til borgernes bedste' (2011).

Peter Hummelgaard: Jeg er ikke sikker på, at alle mine partifæller vil abonnere på mit socialdemokratiske projekt

13. maj 2015

Hvis man spørger Peter Hummelgaard, folketingskandidat for S, er det gået hårdest ud over S, at man ”har måtte lave et regeringsgrundlag, hvor vi har adopteret en uretfærdig krise-politik, og hvor De Radikale har stået så stejlt”.

INTERVIEW af Mathias Terp

RÆSON: Hvordan ser du det moderne socialdemokratiske projekt?

HUMMELGAARD: De diskussioner, vi har haft i de sidste seks år efter krisen, har været med til at tegne konturerne af det, der også skal blive det socialdemokratiske projekt for det kommende årti og det kommende århundrede. Vi står i en situation, der minder om den situation, man stod i efter det store krak i 1929 og krisen i 30'erne. Dengang havde man en finanskrise, der blev til en økonomisk krise, og som skabte en masse følgekriser. Derfor abonnerer jeg heller ikke på dem i regeringsledelsen eller andre i dansk politik, der siger, at krisen er overstået. Jeg tror, at de diskussioner, der er opstået i kølvandet på krisen, vil vare ved, og at de vil være en del af en værdikamp i de næste mange år. De grundlæggende spørgsmål ser vi nu handler om, hvad er det for et arbejdsmarkedet vi vil have? Hvordan fordeler vi vores velstand? Hvordan investerer vi i hinanden, så flere har bedre chancer end generationen før? Hvordan får pengene til at arbejde for fællesskabets bedste? Og hvordan skaber vi et velfærdssamfund, der kan overvinde tidens store udfordringer?

RÆSON: Men siger du i virkeligheden så, at det socialdemokratiske projekt ikke har ændret sig i de sidste mange år?

HUMMELGAARD: Det har det. For det marked, som velfærdssamfundet blev sat til at tæmme, kan det ikke tæmme længere. Hvis vi ser på, hvad der har været de styrende og ødelæggende kræfter ved finanskrisen, har det været, at pengemagten – magten til at definere, bygge, osv. – er flyttet væk fra nationalstaten. Væk fra borgerne. Væk fra pensionskasserne, selvom deres penge cirkulerer rundt alle steder. Der ligger der et afgørende projekt. Der er to spor. Det ene er velfærdssamfundet, fordi vi er blevet bekræftet i, at det er en stærk model til at håndtere de stærke kræfter, der er, når krisen raser. Den anden del af projektet er at forsøge at demokratisere økonomien på den lange bane.

RÆSON: Hvad mener du med at demokratisere økonomien?

HUMMELGAARD: Der mener jeg grundlæggende at tøjle dem, der spekulerer, tager unødige risici eller udelukkende agerer på grund af grådighed. Den onde del af kapitalismen skal tøjles. Det er et grundlæggende socialdemokratisk projekt at gøre det. Og så handler det om at få økonomien til at arbejde for fællesskabets bedste. John F. Kennedy sagde engang, at kapitalismen sikrer at ”tidevandet løfter alle bådene”. Virkeligheden i dag er jo desværre, at tidevandet kun løfter yacht-skibene. Kapitalismen er blevet syg, og skal behandles.

RÆSON: Men i hvilken grad skal vi have økonomisk demokrati?

HUMMELGAARD: Ikke i den forstand vi husker tilbage fra 70'erne, hvor fagbevægelsen skulle være

med til at beslutte en masse ting. Det handler mere om, at vi er nødt til at tøjle alle de negative sider af kapitalismen.

RÆSON: Men er det muligt for Danmark at afbøde de internationale konjunkturer? Er vi ikke et så lille land, at vi må indrette os efter verdensøkonomien?

HUMMELGAARD: Historisk set tror jeg altid, at man har stillet sig spørgsmålet ”er det muligt?”. Det har ofte vist sig, at hvis der er politisk vilje, kan det lade sig gøre. Det handler blandt andet om samarbejde mellem nationalstater. Det værste, man kan gøre, er bare at vende tilbage til tiden før finanskrisen i 2008.

RÆSON: Er vi ved at bevæge hos hen imod en situation, som vi så i 2008?

HUMMELGAARD: Forhåbentligt ikke. Men vi er meget langt fra at have en fælles forståelse af, hvad vi har lært. Men det fylder rigtig meget i den internationale debat – især i den amerikanske, britiske, franske og debat. Det er nogle gange deprimerende, at det især er i USA, at man kan finde analyser af den tid vi lever i, der flugter mere med socialdemokratiske tanker, end hvad du har kunnet se i Europa.

RÆSON: Repræsenterer socialdemokraterne det projekt, du skitserer?

HUMMELGAARD: Det synes jeg. Man kan diskutere, hvor meget kompromiserne har fyldt i den sidste regeringsperiode, og hvor meget vi snakker om det, men det er i høj grad en grundlæggende del af det socialdemokratiske DNA.

RÆSON: Men under den nuværende regering er uligheden målt i den såkaldte Gini-koefficient steget, der er givet selskabs- og topskattelettelser, og der er skåret i nogle af overførslerne. Kan man virkelig påstå, at Socialdemokraterne i den nuværende regering har repræsenteret det projekt, du skitserer?

HUMMELGAARD: Jeg er ikke sikker på, at alle i regeringen eller alle mine partifæller vil abonnere på min udlægning af det socialdemokratiske projekt. Men på den lange linje, synes jeg at vi trækker i den rigtige retning. I forhold til uligheden må man bare forstå, at det ikke er mærkeligt, at uligheden er steget under krisen. Det er udtryk for nogle grundlæggende strukturelle ting, der har været i gang i ti år.

RÆSON: Så kan man slet ikke lave en kobling fra den stigende ulighed til den...

HUMMELGAARD: Der ingen, der ønsker, at uligheden stiger. Men det at den er steget, skal man ikke forsøge at bortforklare intenst. Man skal bare konstatere, at der har været en enorm krise. Man kan sige, at med de ting, der blev vedtaget før, og de ting, man har været tvunget til at vedtage på grund lidt for meget hensyn til De Radikale – så er uligheden steget. Men hvis det skal genoprettes, bliver det ikke med en borgerlig regering, og det er grunden til, at Socialdemokraterne skal have så stærkt et mandat som muligt.

RÆSON: Men jeres traditionelle vælgere – arbejderne – er jo netop skiftet til Venstre og Dansk Folkeparti. Er det ikke bevis på, at det er de partier, der bedst repræsenterer det moderne arbejderprojekt?

HUMMELGAARD: Ikke nødvendigvis. Der har lige været en ny måling der viser, at flertallet af 3F’ere stadig stemmer på Socialdemokraterne. Det er et bevis på, at hvis du gerne vil repræsentere de lavest lønnede og kortest uddannede i det her land, så forpligter det. At arbejderne rykker til Dansk Folkeparti, overrasker mig overhovedet ikke, for det handler om tryghed. Det har de ikke følt, de har haft, fordi det ikke er lykkedes os at lave om på en historisk dårlig aftale omkring dagpenge. Det er gået hårdest ud over os, at vi har måtte lave et regeringsgrundlag, hvor vi har adopteret en uretfærdig krise-politik, og hvor De Radikale har stået så stejlt. Den radikale stejlhed har været med til at besværliggøre hele regeringens levetid og har besværet regeringens bestræbelser for at få fire år mere.

RÆSON: Ser du et fælles projekt med De Radikale frem til det kommende valg?

HUMMELGAARD: Vi har et fælles projekt med de Radikale, som bunder i et historisk forhold. Det har været Socialdemokraterne og De Radikale, der har stået sammen meget af det 20. århundrede, og som også har været med til at opbygge det samfund, vi har nu. Men jeg må også sige, at det er kommet bag på mig, at når man ser på den grundlæggende samfundsøkonomiske analyse, er det lidt skræmmende, hvor langt De Radikale ligger til højre i de spørgsmål.

RÆSON: Er det et nej?

HUMMELGAARD: Jeg synes stadig, der er flest fællesnævner, og jeg kender yngre generationer af De Radikale, der tænker på en helt anden måde, end de andre gør.

RÆSON: Du har tidligere skrevet en kronik sammen med Mattias Tesfaye, hvor I åbner for et samarbejde med Dansk Folkeparti. Er det en reel mulighed?

HUMMELGAARD: Det vil jo vise sig. Det, vi skrev, var, at samarbejdsmuligheder bør afprøves. Det er jo ikke i nærheden af, at vi skal danne regering med Dansk Folkeparti – om det nogensinde sker, skal jeg ikke kunne sige. Bl.a. på grund af diskussionen om den nuværende flygtningekrise og det økonomiske hykleri, vi har set i de sidste fire år – i og med det var dem, der foreslog dagpengereformen, mens det nu er dem, der råber højest om den. Men når det er sagt, så handler det om at forstå, hvem deres vælgere er. Jeg har en forståelse og respekt for, at mange af deres vælgere er vores tidligere vælgere – jeg er vokset op med mange af dem og de har jo også en stemme der skal lyttes til. Og hvis det kan lade sig gøre at trække samfundet i en bedre retning med Dansk Folkeparti, skal vi gøre det. Det vil i høj grad også teste deres loyalitet over for et liberalistisk Løkke-projekt.

RÆSON: Så er der i virkeligheden flere fællesnævner mellem Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti end mellem Socialdemokraterne og De Radikale?

HUMMELGAARD: Nej, det mener jeg ikke. Det, der i høj grad adskiller De Radikale og Dansk Folkeparti, er ansvaret og historien – som man ikke skal underkende. Det, der i høj grad også forener De Radikale og Socialdemokraterne, er det grundlæggende menneskesyn. Socialdemokratiet anerkender, at der er store integrationsudfordringer – måske i højere grad end De Radikale. Men vi er enige med De Radikale om, at det betyder noget, hvordan vi ser på hinanden og taler til hinanden. Vi er også enige om ikke at skabe fjender i samfundet. Nogle gange kan vi skændes om konkrete politikker, eller hvis vi ikke forstår hinandens verdenssyn. Men på de meget fundamentale ting har vi meget til fælles.

Pia Kjærsgaard: Nulvækst går ikke. Vi er helt sikre på, at Lars Løkke også selv er kommet til den erkendelse

15. maj 2015

”Nulvækst går ikke. Vi er helt sikre på, at Lars Løkke også selv er kommet til den erkendelse. Han har ganske enkelt forregnet sig. Han har taget fejl. Det vil vi minde ham om. Dansk Folkeparti vil sikre, at danskerne ikke kommer til at opleve nulvækst med en ny regering.” Sådan siger tidligere formand for Dansk Folkeparti Pia Kjærsgaard, der ikke vil afvise, at DF kan bringe en fremtidig, borgerlig regering i mindretal i en afstemning om dagpenge.

INTERVIEW af Simon Kærup

RÆSON: Dansk Folkeparti er imod nulvælsk, nedskæringer i den offentlige sektor, for en ny dagpengeløsning og forleden udtalte din formand, at DF ligger til venstre for Socialdemokratiet i forhold til den økonomiske politik. Udgør Dansk Folkeparti i dag Danmarks mest rendyrkede arbejderparti?

KJÆRSGAARD: Jeg ser os som Danmarks nuværende socialdemokratiske parti – på den gammeldags facon. Det kan der ikke herske tvivl om. Men vi er en mere retlinet udgave af et socialdemokratisk parti og afskiller os fra Socialdemokratiet på en række punkter. Vi er et parti, som er arbejdervenligt og opmærksom på den offentlige sektors afgørende værdi. Den offentlige sektor skal servicere borgerne og ikke blive mindre. Samtidig er det vigtigt for os, at eventuelle skattelettelser gives til de borgere, som trænger mest. Skattelettelserne skal gives i bunden – ikke i toppen. Derfor vil vi heller ikke være med til at gennemføre selskabs-skattelettelser.

RÆSON: Men hvordan er disse ideer forenelige med de ultimative krav om nulvækst fra LA og K?

KJÆRSGAARD: Tidligere gik både Venstre og Konservative ind for 0,8 pct. vækst i den offentlige sektor. Siden lancerede Lars Løkke ideen om nulvækst og forandrede den politiske kurs. Men nulvækst går ikke. Vi er helt sikre på, at Lars Løkke også selv er kommet til den erkendelse. Han har ganske enkelt forregnet sig. Han har taget fejl. Det vil vi minde ham om. Dansk Folkeparti vil sikre, at danskerne ikke kommer til at opleve nulvækst med en ny regering. Scenariet er jo åbenlyst. Der kommer langt flere ældre, og et langt større pres på sundhedsvæsenet. Nulvækst kan ganske enkelt ikke hænge sammen med den virkelighed.

RÆSON: Men LA og K vil jo kræve nulvækst? Hvordan vil I kunne samarbejde om den økonomiske politik?

KJÆRSGAARD: Det kan sagtens lade sig gøre. Jeg har selv siddet som partiformand i over 10 år med en VK-regering og her havde jeg et glimrende samarbejde med Anders Fogh Rasmussen. Hvis Lars Løkke bliver ny statsminister vil vi selvfølgelig samarbejde i forhold til den nye regeringssammensætning. Vi skal naturligvis gå på kompromis. Det er vi helt med på. Det gjorde vi jo også i de 10 år under Fogh. Det var nødvendigt. Simpelthen. Vi skulle sikre den sociale velfærd. Vi fik flere hospicepladser, forbedrede forholdene for kræftbehandlingen og mere til de ældre. Disse ting fik vi igennem, fordi vi gik med til en række politiske beslutninger, som nok lå Venstre og Konservativ nærmest.

RÆSON: Men du svarer ikke på mit spørgsmål. En positiv historik er en ting. I dag kræver LA og K nulvækst. Vil I også være pragmatiske, gå på kompromis, i forhold til nulvækst?

KJÆRSGAARD: Nej. Nulvækst er out.

RÆSON: Det er altså utænkeligt, at I går med til nulvækst?

KJÆRSGAARD: Ja. Det er fuldstændigt utænkeligt.

”Bringer I ikke Lars Løkke i mindretal?” - ”Intet er umuligt”

RÆSON: Når I samarbejder med de borgerlige, som har slået sig op på mærkesager om nedskæringer i overførselsindkomsterne, så er det vel ikke DF politik. Socialdemokraterne har derimod peget på stramninger på integrations- og udlændingeområdet og er også imod nulvækst. Samtidig ønsker de et forbedret dagpengesystem. I deler altså perspektiver på helt centrale politiske områder. Hvorfor peger I ikke på Helle Thorning i stedet for Lars Løkke?

KJÆRSGAARD: Vi vil gerne gå med til en kortere genoptjeningsperiode. Det kan Helle Thorning blot foreslå. Der ville jo være flertal, hvis Socialdemokratiet gik med. Enhedslisten, S.F og Dansk Folkeparti er der jo allerede. I forhold til udlændingepolitikken må vi blot konstatere, at udgifterne og antallet af flygtninge er eksploderet. Der er jo afgørende forskel på handling og ord. Socialdemokratiets billboard reklamer er intet andet end varm luft.

RÆSON: Men Helle Thorning har da netop foreslået en nytænkning af genoptjeningsperioden? Vil I støtte et sådant forslag?

KJÆRSGAARD: Ja. Selvfølgelig vil vi det. Men hvorfor kommer de med det nu? De kunne have støttet vores forslag. Vi har for længst spillet ud med den ide. Thornings tale er endnu et eksempel på varm luft. Der foreligger ikke noget konkret forslag. De vil jo vente til dagpengekommisionen er færdig med sit arbejde.

RÆSON: Bringer I ikke Lars Løkke i mindretal hvis I stemmer for et sådant forslag?

KJÆRSGAARD: Intet er umuligt. Det har Lars Løkke selv udtrykt. Mon ikke han er blevet klogere i forhold til en ny dagpenge løsning? Det tror jeg.

RÆSON: Hvad er den reelle forskel mellem Socialdemokratiets og Dansk Folkepartis nye dagpengesystem?

KJÆRSGAARD: Vi vil handle nu. Vi ønsker ikke at vente. Socialdemokraterne skubber også dagpengeløsningen til den anden side af et valg. På den måde ophobes alle de store politiske beslutninger. Det vil ligge den nye regering under et enormt pres. Det er ikke sjovt at være vidne til. Socialdemokraterne skubber alt ansvar fra sig.

RÆSON: Hvordan vil det være nemmere at samarbejde med Lars Løkke?

KJÆRSGAARD: Vi er slet ikke i tvivl om, at det vil være nemmere at samarbejde med Lars Løkke. Omkring grænsekontrol, kriminalitet og udlændingepolitikken vil det være langt nemmere med Lars Løkke.

RÆSON: Der vil være områder, hvor I får svært ved at få jeres vilje. Nulvækst betyder vel mindre social velfærd?

KJÆRSGAARD: Ja. Det kan du have ret i. Vi ved udmærket godt, at de vil ønske forbedrede forhold for erhvervslivet – men det kan vi heller ikke være uinteresserede i. Vi skal blot sørge for, at såfremt vi går med til sådanne politiske initiativer, så skal de veksles med sociale initiativer.

DF og V: Jævnbyrdige parter

RÆSON: Hvordan ser du Dansk Folkeparti deltagelse i regeringsamarbejdet?

KJÆRSGAARD: I den seneste tid har mange diskuteret Dansk Folkepartis regeringsparathed. Det er en morsom diskussion at følge. Førhen blev vi regnet for uegnede til at gå i regering. I dag trygler de borgerlige os om at gå med. Men vi er stadigvæk usikre. Vi er forbeholden i forhold til at gå i regering, fordi vi har placeret os i midten af dansk politik. Vi har været partiet i midten, som har kunnet lave flertal til begge sider. Det er bestemt ikke nogen dårlig position. Det er taktisk smart. På den måde har vi kunnet udfordre de traditionelle fløje.

RÆSON: Hvordan vil I sikre den position efter valget?

KJÆRSGAARD: Hvis ikke Lars Løkke vil være med, så eksisterer der måske et andet flertal. Det er da bestemt muligt, at Socialdemokratiet vil være nemmere at tale med i forhold til den sociale velfærd efter et folketingsvalg.

RÆSON: Hvordan ser du det?

KJÆRSGAARD: Forholdet kunne jo ændre sig. Hvorfor i al verden inviterer hun ikke Kristian Thulesen Dahl på kaffe ovre i statsministeriet? De to kunne sikkert have en konstruktiv snak. Statsministeren har for meget i sig selv og kører for meget solo. Hun burde overveje, at inkludere os noget mere.

RÆSON: Er der en dialog mellem Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti der mangler?

KJÆRSGAARD: Ja. Men i øjeblikket er der slet ingen.

RÆSON: Bør Helle Thorning insistere på denne dialog?

KJÆRSGAARD: Ja. Det er da logisk. Hun er landets statsminister.

RÆSON: Hvordan skulle det samarbejde mere konkret se ud?

KJÆRSGAARD: Det skulle ikke nødvendigvis være et formaliseret samarbejde. Såfremt vi står som parlamentarisk støtteparti for Lars Løkke efter næste valg, kunne man da sagtens forestille sig, at vi ville lave aftaler med Socialdemokratiet. På social- og sundhedsområdet kunne vi nok finde fælles fodslag. Det ville både deres og vores vælgere respektere.

RÆSON: I forhold til jeres regeringsduelighed, så har K skiftet mening. Nu vil de gerne have jer med.

KJÆRSGAARD: Ja. Det er sjovt. Nu er de Konservative efterhånden et meget lille parti, men deres budskab er da glædeligt.

RÆSON: Kunne I finde på, at følge Søren Papes opfordring?

KJÆRSGAARD: Igennem mine 31 år i Folketinget har jeg haft et meget indflydelsesrigt politisk liv. Jeg har aldrig følt, at Dansk Folkeparti har fejl disponeret i forhold til at opnå indflydelse.

RÆSON: Er forestillingen om en ministertaburet ikke endemålet for enhver ambitiøs politiker?

KJÆRSGAARD: Vi tænker anderledes i Dansk Folkeparti. Det står ikke skrevet i vores DNA og kultur, at vi absolut skal være ministre. Men. Jeg vil ikke afvise muligheden. Samtidig står Socialistisk Folkeparti som et skræmmeeksempel. De var så optaget af at indtage ministerposterne, at de helt glemte sig selv. Den vej skal vi ikke.

RÆSON: Efter valget vil I stå som et af landets største partier. Faktisk vil I repræsentere helt op mod hver femte dansker. Hvordan repræsenterer man så mange mennesker mest ansvarsfuldt? Ved at stå

udenfor en regering?

KJÆRSGAARD: Ved at give dem mest mulig indflydelse. Og det kan ske både indenfor og udenfor en ny regering. Det er netop dét, vi skal tage stilling til.

RÆSON: Men partiet har været igennem en lang modningsproces og din formand har brugt mange kræfter på at modernisere partiet. I har vel gjort jer nogle tanker omkring, hvordan man bringer alle disse mandater mest muligt i spil? Hvorfor ikke bidrage til formuleringen af et nyt regeringsgrundlag?

KJÆRSGAARD: Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at Lars Løkke gerne vil have Dansk Folkeparti i regering. Men hvad nu hvis vi bliver lige så store som Venstre? Selv i den situation vil Lars Løkke ikke sætte sig ned med Kristian Thulesen Dahl og lave regeringsgrundlag. Det er i hvert fald ikke mit indtryk. Det er langt mere sandsynligt, at Dansk Folkeparti vil blive tilbudt en række ministerposter. Men dem bliver vi kun tilbudt, hvis vi samtidig acceptere at lægge stemmer til Venstres regeringsgrundlag. Det er ikke en fair måde at gøre det på.

RÆSON: Hvad er en fair måde at gøre det på?

KJÆRSGAARD: At Venstre og Dansk Folkeparti sætter sig sammen og forhandler som to jævnbyrdige parter.

Pia Kjærsgaard (f. 1947) er værdiordfører og tidligere formand for Dansk Folkeparti.

Sune Sønderberg Mortensen: Ordet “stram” skaber en sproglig og politisk åleruse

16. maj 2015

Strammekampagnerne står i kø for at overbyde hinanden, og ethvert forsøg på kritisk modspil fra venstrefløjen, debattører og nyhedsmedier virker som trætte slag i en tyk dyne. Ingen har tilsyneladende opdaget, at ordet 'stram' i sig selv er en del af problemet.

KOMMENTAR af Sune Sønderberg Mortensen, adjunkt i dansk sprog, Roskilde Universitet

Stramninger i udlændinge- og socialpolitik er for længst udnævnt til hovedtemaer i den forestående valgkamp, og til stor gavn for blå blok bliver 'stram' og 'stramning' brugt som deskriptive politiske termer på tværs i den politiske debat. Men hvad er egentlig betydningen af 'stram' i dansk politik, og hvorfor lader vi højrefløjen definere den enerådigt?

Lad os tage udgangspunkt i den nylige kampagne fra Socialdemokraterne, hvor ”stramme asylregler” er et hovedslogan. Slår man adjektivet 'stram' op i Den Danske Ordbog, finder man som betydning 3 den relevante variant: ”... som (næsten) ikke giver mulighed for ændringer, afvigelser, udsving, undtagelser m.m. Eksempler: stramfinanspolitik|stramstyring|stramøkonomi|stramtbudget|stramtprogram|strammeregler|strammerammer [...]” (ordnet.dk/ddo)

Bogstavelig talt siger Socialdemokraterne altså, at de vil sikre asylregler, som næsten ikke giver mulighed for ændringer, afvigelser, udsving, undtagelser m.m. Men disse egenskaber gentager jo blot essensen af begreber som 'regler' og 'regelmæssighed'. Resultatet ligner en pleonasme, også kaldet dobbeltkonfekt, ligesom 'rund cirkel' og 'ugift ungarl'. Regler, som ikke er stramme, må ud fra grundbetydningen være ufuldstændige eller defekte, og derfor er enhver stramning selvindlysende positiv – en præcisering og optimering af reglerne. Det samme gælder politik, der netop består af regler.

Det betyder 'indskrænkende'

I dansk politik har ordet 'stram' dog fået en særbetydning. Her betyder 'stram' noget i retning af 'begrænsende' eller 'indskrænkende' og bruges typisk om muligheder og rettigheder for flygtninge, indvandrere og arbejdsløse. I denne betydning handler 'stramning' altså ikke om blot at præcisere den eksisterende lovgivning, men om at introducere ny lovgivning – mere specifikt ny lovgivning, der indskrænker muligheder og rettigheder for bestemte udsatte grupper. Ikke desto mindre ligger de to betydninger snublende tæt op ad hinanden, og alle de positive associationer fra grundbetydningen smitter umærkeligt af på den ellers negativt ladede særbetydning.

Denne sproglige finte har i mange år givet de borgerlige partier og Dansk Folkeparti en fordelagtig indpakning til deres udlændinge- og socialpolitik. Ved hjælp af strammingsbegrebet kan begrænsninger og indskrænkninger sælges som noget indlysende positivt og nærmest uangribeligt.

Det er klassisk spin at lirke diskret ved ordenes betydning på denne måde. Det særlige ved dette spin er, at det udfordret dominerer hele den politiske scene, inklusive mediedækningen og selv de mest kritiske aktører.

Når eksempelvis [DR beretter](#), at ”DF foreslår markant stramning af regler for familiesammenføringer”, eller når [Enhedslisten kritiserer regeringens asylpolitik](#) med opfordringen ”Træk asylstramninger tilbage”, accepterer man netop uden påtale, at der i det hele taget er tale om stramninger, og giver på den måde gratis brændstof til strammingsretorikken i stedet for at kæmpe imod den.

En sproglig og politisk åleruse

Det, der gør stramningsspinnets så totalt, er ikke kun, at det bygger på en diskret og tilsyneladende harmløs betydningsskift, eller at det er fristende – ikke mindst for nyhedsmedierne – at karakterisere kompleks politisk substans med et adjektiv på fem bogstaver. Udbredelsen skyldes også, at strammingsretorikken er semantisk ensrettet – en sproglig og politisk åleruse, om man vil. I dansk politik er det centrale antonym til ’stram’ nemlig ’slap’. Så enhver, der vil føre noget andet end en stram politik, vil blive associeret med en slap ditto.

Og prøver man at undgå ’slap’, begrænser vores ordforråd mulighederne til fx ’løs’, ’lempelig’, ’fleksibel’, ’blød’ eller ’svag’ – egenskaber, der alle rimer på ’defekt’, når det drejer sig om politik og regler. Kritikerne af politiske stramninger fejler med andre ord sig selv af banen, hver gang de anerkender og selv bruger strammingsbegrebet. Men de partier, der selv promoverer såkaldte stramninger, er heller ikke i sikkerhed. Ålerusen kan give bagslag, for har man én gang gjort sig til fortaler for en stram politik, er det eneste, man kan afløse den med, en mere stram politik.

Eksempelvis har Socialdemokraterne på det seneste ladet sig besnære af udsigten til, – ligesom de traditionelle strammerpartier, -at kunne lancere deres begrænsningspolitik som noget positivt og ansvarligt. Men få dage efter overbydes de helt forudsigeligt af Dansk Folkeparti og fremstår dermed igen som relative slappere. Ligeledes er regeringen jævnlige under beskyldning fra bl.a. Venstre for at indføre lempelser i udlændingepolitikken – og det modsvar, man kan opbyde, er at håne Venstres evner til at tælle: ”Vi har ikke lavet 31 lempelser af udlændingepolitikken, men det er jo bare endnu et eksempel på, at Venstre bruger forkerte tal,” lød det fx fra statsministeren i marts i år.

Også centrum-venstre-avisen *PioPio* ’tordner’ mod Venstres udtalelser med en kritisk gennemgang af de enkelte påståede lempelser. Midt i modangrebene accepterer man den grundlæggende præmis, at lempelser er noget skidt, og undsiger dermed indirekte sin egen politik.

Ikke mindst gør både Socialdemokraterne og Venstre det umuligt for sig selv og hinanden senere at føre mindre indskrænkende politik, hvis dette skulle blive relevant. Der er kun én farbar vej, og det er strammervejen. Således er strammerkapløbet et trinvist, irreversibelt knæfald for den politik, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance stadig kun drømmer om at få lov at føre. Medmindre et endnu mere stramt parti i mellemtiden kommer på banen og gør dem til slappere.

Hvad gør vi nu?

Som politisk diskurs er strammerretorikken altså dels en stærk og forbavsende legitim markedsføringsressource og et politisk identitetsstempel for traditionelt den borgerlige blok, og lidt fodslæbende også Socialdemokraterne. Dels er strammerretorikken en slave af sin egen succes, da sproget ikke er forsynet med en stopknap til den. Strammerpartierne sidder i den sproglige åleruse, i varierende dybde, og udfordrer hjælpeløst hinanden i strammerkapløb, fordi det er den eneste bevægelse, de kan foretage. Og den retoriske stråleglans fra selve ordet ’stram’ er den madding, der med tiden vil lokke endnu flere partier i, og endnu dybere ind. Taberne er ikke bare de grupper af mennesker, de såkaldte stramninger rammer, men selve den politiske debat og proces, og os alle sammen – hvis vi altså ikke finder på noget.

Løsningen må naturligvis være en mere reflekteret sprogbrug og kritisk debatlyst på området. Ingen kan forvente, at de aktører, der kæmper for stramninger, skulle ændre deres retorik, når nu den – i hvert fald på kort sigt – giver politisk medvind. Men vi bør forvente af nyhedsmedierne, at de holder op med at betragte og formidle stramhed som et deskriptivt politisk begreb, så længe det både er tvetydigt, hvis ikke misvisende, og systematisk favoriserer den ene side af det politiske spektrum. Ord som 'begrænsninger' og 'indskrænkninger' kan ofte karakterisere den samme politiske substans mere præcist og utvetydigt og bidrager vigtigst af alt ikke til at forherlige den.

Men der skal mere til. Et seriøst modspil til strammerretorikken kræver også et ordentligt slagsmål om betydningen af 'stram'. I USA er abortdebatten delt mellem de to lige positivt klingende bevægelser 'pro-life' og 'pro-choice', fordi begge sider har forstået, at man ikke bare forærer modparten en gratis sproglig fordel. Det kunne venstrefløjen herhjemme lære af – hvorfor ikke tage del i strammerfesten, men omdefinere 'stram' i sit eget billede? Ingen har for eksempel sagt, at en 'stram asylpolitik' absolut skal henvise til en politik, der indskrænker asylansøgere muligheder og rettigheder.

Det kunne være forfriskende i stedet at høre om en etisk stram asylpolitik, strammere integrationstilbud eller et udspil med 31 stramninger til hjælp for de jobsøgende. Og når man alligevel var i gang, kunne man også begynde at kritisere de borgerlige partier for deres lempelser af Danmarks sociale sammenhængskraft og af vores internationale ansvarlighed og kulturelle udsyn. Sådan nogle slappere.

Sune Sønderberg Mortensen (f. 1978) er ph.d. og adjunkt i dansk sprog ved Institut for Kultur og Identitet på Roskilde Universitet. Han forsker og underviser i grammatik, diskursanalyse og retslingvistik og har bl.a. arbejdet med dansk politisk retorik.

Martin Geertsen om udlændingepolitikken: Vi vil overholde konventionerne

18. maj 2015

RÆSON: Er det ikke klassiske liberale værdier, at alle har retten til at søge lykken og et bedre liv, og dermed også burde have retten til at komme til Danmark for at gøre det? Martin Geertsen (V): Ja, det er det. Folk får stadig muligheden for at komme til Danmark og søge lykken, hvis de har en indkomst på 400.000 kr.

INTERVIEW af Alexander Brun

RÆSON: I har kritiseret regeringen for at være for lempelige på udlændingeområdet. På det seneste er regeringen så begyndt at føre en hårdere retorik med bl.a. stramninger på asylområdet og en kampagne, hvor de kræver folk i arbejde, når de kommer til Danmark. Er regeringen ved at bevæge sig den retning, I gerne vil have?

GEERTSEN: I ord ja, men knap så meget i handling. Tag den asylstramning, du nævner: Det er kun 58 personer, som er blevet omfattet af den, siden loven blev vedtaget. Hvad angår integrationspakken, så omfatter den kun en meget lille del af de flygtninge, der står i arbejdsløshedskøen.

RÆSON: Så du mener ikke at asylstramningen har haft en gavnlig effekt?

GEERTSEN: Nej. Det ser ud som om, at den omfatter meget få mennesker.

RÆSON: Men det betyder vel, at stramningen har haft en effekt, eftersom der har været et fald i antallet af asylansøgere?

GEERTSEN: Ja, men det kommer an på, hvordan man gør tallene op. Jeg kan godt forstå, at regeringen har en interesse i at sammenligne tallene i starten af 2015 med de sidste måneder af 2014. Hvis man laver en anden sammenligning med tallene fra start 2015 og tallene fra start 2014, så ligger de på linje med hinanden.

RÆSON: Kigger man på Sverige planlægger de at tage fem gange så mange flygtninge som Danmark i 2015. Er vi så ikke tilstrækkeligt stramme i vores politik?

GEERTSEN: Jeg ingen ambition om, at vi skal op på svensk niveau. Jeg er ret overbevist om, at Sverige vil få nogle økonomiske og kulturelle udfordringer med at huse så mange mennesker med en helt anden kulturel baggrund end den svenske. Hvis vi kigger på Danmark, har vi en økonomisk udfordring. Hvis ikke-vestlige indvandrere var i arbejde på samme niveau som vestlige indvandrere, så vil vi have 17 mia. kroner mere til velfærdsforbedringer eller skattelettelser. Derudover kan vi helt aktuelt se, at kommunerne har svært ved at følge med i forhold til at få boligplaceret flygtninge og at få dem i arbejde. Vi bliver nødt til – både af økonomiske og kulturelle årsager – at føre en strammere udlændingepolitik.

RÆSON: Men er der så en forskel på, hvilke asylansøgere, der kan komme hertil, og hvor indvandrere må komme fra?

GEERTSEN: Vi er store tilhængere af, at der kommer mennesker her til landet for at arbejde. Vi har så lavet den skillelinje i vores udlændingepolitik, så 400.000 kr. er den indkomst, man skal have, når man kommer

her til landet. Så er der nogle enkelte lande, hvor de økonomisk, kulturelt og socialt minder mere om Danmark. Der har vi sagt, at garantien for en indkomst kun behøver at være 200.000 kr. Hvis man kan tale om en lempelse fra Venstres side, så består den i at sige, at vi gerne vil have arbejdskraft til Danmark. Det er den ene del. Den anden del er asylpolitikken, der er ret kraftigt reguleret af internationale konventioner. Der har vi ingen ønsker om at dele folk op i nationaliteter eller kulturel baggrund.

RÆSON: Er det så sådan at Venstre mener, der burde være en grænse for, hvor mange asylansøgere, der må komme til landet?

GEERTSEN: Nej, det er svært at sætte et tal på. Det er reguleret af den asyllovgivning, vi har, og oven på det ligger der også international regulering. Vi tror dog på, at man kan regulere via økonomiske incitamerter. Vi syntes, at det var et stort problem, at regeringen – næsten lige efter den tiltrådte – fjernede starthjælpen, og gav fuld kontanthjælp fra dag ét til folk. Vi vil ret hurtigt efter et folketingsvalg genindføre starthjælpen i en modereret udgave. Men præcis hvor mange asylansøgere, der kan komme her til, hverken kan eller vil jeg sætte tal på.

RÆSON: Nu hvor du selv nævnte starthjælpen: Har I så andre stramninger, I vil indføre udover den, hvis I vinder valget?

GEERTSEN: De økonomiske incitamerter er primært der, hvor vi lægger vinklen, fordi det er der, vi tror, at man kan regulere. På den måde har regeringen ret i, at man skal overholde de internationale konventioner, og det agter vi også at gøre.

RÆSON: Så man er i virkeligheden fastlåst i sine handlemuligheder, og dermed giver det også god mening, at den nuværende regering ikke har kunne stramme mere på udlændingområdet?

GEERTSEN: Ja. Der kan være nogle hjørner rundt omkring, hvor vi kan stramme op, men den helt store opstramning kommer til at omhandle de økonomiske incitamerter.

RÆSON: Hvis vi retter blikket mod arbejdsindvandring, er det så ikke klassiske liberale værdier, at alle har retten til at søge lykken og et bedre liv, og dermed også burde have retten til at komme til Danmark for at gøre det? Er det så fair, at lave det skel, I gerne vil lave?

GEERTSEN: Ja, det er det. Folk får stadig muligheden for at komme til Danmark og søge lykken, hvis de har en indkomst på 400.000 kr. I dag ligger grænsen på 375.000 kr., men det er ikke blevet reguleret siden 2008.

RÆSON: Der vil I så lempe for dem, der er mere kulturelt ligevægtige med os.

GEERTSEN: Ja.

RÆSON: Når I siger, at regeringen har ført en lempelig udlændingepolitik, hvordan var jeres så strammere, da i sad i regering?

GEERTSEN: Vi havde en starthjælp, der skulle regulere tilstrømningen til Danmark. Vi ved, at økonomiske vilkår betyder noget. For et par år siden oplevede man en massiv tilstrømning fra Serbien. Så fandt man ud af, at man kunne komme til Danmark for derefter at få en pose penge for at rejse hjem igen. Det havde disse serbiske flygtninge udnyttet. Der satte daværende justitsminister Morten Bødskov disse mennesker på en såkaldt cateringordning, hvor de kun fik mad og ophold. Så stoppede tilstrømningen. Det viser, at økonomien betyder noget.

RÆSON: Men er det så det eneste område, hvor regering reelt set har lempet i forhold til jeres politik?

GEERTSEN: Nej. Der er 31 punkter med lempelser. De har også fjernet pointsystemet. Det er et andet eksempel på en lempelse. Man har lempet danskravene til udlændinge, der søger statsborgerskab. Man har

lempet det, der hedder selvforsørgelseskravet. Man har lempet beskæftigelseskravet i forhold til permanent ophold.

RÆSON: Flere af de punkter er blevet skudt ned af eksperter. De siger, at flere af punkterne er gentagelser eller overlap. Dermed er der jo reelt set ikke alle de lempelser, som I siger. Det bliver faktisk køgt ned til 20 punkter.

GEERTSEN: Hvis man tager et af dem, som er blevet fremhævet – at pointsystemet er blevet afskaffet – så er det rigtigt, at det under ét er blevet afskaffet, men det er både blevet afskaffet i forhold til familiesammenføring og i forhold til permanent ophold. Men selv hvis man kommer ned på de 20 punkter, så er det også et højt tal. Jeg læste en udmærket kronik at to radikale, hvor de siger, at der blevet indført 31 ”forbedringer” i dansk udlændingepolitik. Så selv regering erkender, at man på en lang række felter har lempet dansk udlændingepolitik.

RÆSON: For at vende tilbage til de 58 asylansøgere, som er omfattet af de nye stramninger. Detektor fra DR påviste, at der ikke er tale om de 4 pct., man først antog, men derimod 16 pct. Der er altså ikke tale om 58 ud af flere tusinde, men nærmere hundrede.

GEERTSEN: Jeg kan godt huske, hvad Justitsministeren først oplyste, at det lå mellem 3-4 pct. Jeg ved ikke, hvem der havde leget julelege med Justitsministeren, men de måtte sende en rettelse ud, der sagde, at det var 16 pct. Det ændrer bare ikke ved, at det kun er 58 personer, som bliver omfattet af den her stramning.

RÆSON: Tror du ikke, at det signal man sender med stramningen, kan have haft en effekt?

GEERTSEN: Jo, men det, der er det substantielle indhold i denne stramning, er jo, at man gør et ophold midlertidigt på et år. Det er i en forventning om, at især syriske flygtninge kan rejse hjem efter et år, fordi der angiveligt skulle være fred i området. Det tror jeg ikke, kommer til at holde stik. Dermed kommer det også til – inden for ret kort tid – at udhule signalværdien i den stramning.

Rune Kristensen: DF burde støtte Helle Thorning-Schmidt

19. maj 2015

Dansk Folkepartis stifter og tidligere partiformand Pia Kjærsgaard har i Kristi himmelfartsferien været ude her på RÆSON med et utvetydigt krav til en borgerlig regering om at fortsætte overforbruget. Hun siger direkte, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte Lars Løkke Rasmussen som statsminister, hvis han holder fast i visionen om nulvækst. Hertil åbner Pia Kjærsgaard op for, at hun og Kristian Thulesen Dahl vil bringe en fremtidig, borgerlig regering i mindretal i en afstemning om dagpengeordningen.

Til RÆSON udtaler hun: ”Dansk Folkeparti vil sikre, at danskerne ikke kommer til at opleve nulvækst med en ny regering” og ” Vi vil gerne gå med til en kortere genoptjeningsperiode ... Intet er umuligt. Det har Lars Løkke selv udtrykt. Mon ikke han er blevet klogere i forhold til en ny dagpenge løsning? Det tror jeg.”.

Dansk Folkeparti var en klods om benet på den borgerlige regering i forhold til blandt andet reformer af velfærden, arbejdsmarkedet og skatteområdet – og vil altså blive det igen. Man mangler simpelthen et holistisk billede, således at de forslag man fremsætter er sammenhængende. Man mangler et politisk holdepunkt, der ikke er en enkeltperson, som Pia Kjærsgaard eller Kristian Thulesen Dahl.

Man hører ofte, at Dansk Folkeparti skulle være et borgerligt parti. Intet kunne være mere forkert. Dansk Folkeparti er en fremmedfjendsk udgave af Socialdemokratiet. Det understreger Pia Kjærsgaard i RÆSON-interviewet ” Jeg ser os som Danmarks nuværende socialdemokratiske parti – på den gammeldags facon.”. Hendes gamle mentor Mogens Glistrup ville vende sig i graven.

DF er et populistisk parti, der går efter enkeltsager og laveste fællesnævner. Det er et socialistisk parti, der går efter borgerlige stemmer. Man kæmper for øget velfærd, centralisering og et mindre åbent samfund.

Socialdemokraterne udstillede for et års tid siden Dansk Folkepartis leflen for vælgerne med kampagnen ”Tulliarder”. DF udsteder faktisk flere løfter end løftbryderne i statsministerens parti. Jeg vil foreslå, at de to partier begynder at overveje et samarbejde. De to partiers politik ligger meget tæt, om end DF nok er lidt længere til venstre på den økonomiske akse.

Og tanken ligger ikke Pia Kjærsgaard fjern i dialogen med RÆSON: ” Hvis ikke Lars Løkke vil være med, så eksisterer der måske et andet flertal. Det er da bestemt muligt, at Socialdemokratiet vil være nemmere at tale med i forhold til den sociale velfærd efter et folketingsvalg.”.

Dansk Folkeparti har ingen politiske rødder og vil kunne støtte hvem som helst som statsminister – bare der kommer en strammere udlændingepolitik. Hvor de fleste andre partier har et tankegods, der bunder i en isme, så er Dansk Folkepartis omdrejningspunkt fokusgrupper og meningsmålinger. Hvad vælgerne mener i dag, mener Dansk Folkeparti i morgen. DF er et siv i vinden, der bukker sig, når en vælgerbrise kommer. Det er en politisk vejrhane, der vender sig, når folkestemningen ændres. Det er en automat, hvori det ledige

standpunkt trækkes. Man kan ikke trygt placere sin stemme hos dem, da de sikkert vender om på en tallerken og mener noget nyt i morgen, hvis vælgerne har en ditto adfærd.

DF er et veldrevet kampagneparti, der konstant har fingeren på danskernes puls. Når vi får pulsen op, hjælper DF gerne til, at den kommer endnu højere op. Man lover og lover, uden at forklare prisen. Prisen er underskud på de offentlige finanser, samt en højere gæld og skat. Prisen er fremmedhad og mistænkeliggørelse. Og prisen er detailorienterede politikere, der blander sig i sagsgangene hos embedsværket. Man har påbegyndt en rejse mod målet som det største parti via enkeltsager på primært det udlændinge-, rets-, integrations-, dyrevelfærds- og ældrepolitiske område. Kommunikativt virker det – og man er god til at binde tråde i den usammenhængende politik, men på bundlinjen står ingenting. Man har ingen grundlæggende værdier – alt kan opgives for fremgang og vælgertilslutning. Og alt kan siges – tænkt bare på citaterne om, at DF er antimuslimske eller, da man sagde, at tørklæder er islams svar på hagekorset.

Af indlysende årsager, er det farligt at lade populistere lede et land. Derfor må og skal en borgerlig regering være uden Dansk Folkeparti på ministertabureterne, uagtet at Pia Kjærsgaard til RÆSON lufter sine drømme: ”Førhen blev vi regnet for uegnede til at gå i regering. I dag trygler de borgerlige os om at gå med.”. Jeg ved ikke, hvem det er der trygler – jeg vil stille mig meget skeptisk, hvis det sker med konservative stemmer.

Dansk Folkeparti er ikke et borgerligt parti, men derimod en tikkende bombe i det borgerlige samarbejde. Derfor er det bedre at stå over en omgang og lade de røde partier lede landet. Det er nemlig dem, der har flertal om vi vil det ellers. Faktisk har der ikke været borgerligt flertal én eneste gang siden nedlæggelsen af tokammerssystemet i 1953, og vi får det aldrig, hvis vi igen lader Dansk Folkeparti spolere vækstinitiativer og kaste grus i frihedsmaskineriet.

Jeg håber, at DF-ulven snart smider fåreklæderne og skifter over til rød blok, hvor de hører hjemme.

Rune Kristensen (f. 1982) er kandidat i statskundskab fra Københavns Universitet, opstillet til Folketinget for Det Konservative Folkeparti i Sjællands Storkreds og tidligere landsformand for Konservativ Ungdom. Han arbejder som seniorrådgiver hos Policy Group og er fast blogger på Jyllands-Posten.

Danmarks magtelite: Hvide mænd over 60 fra nordsjælland styrer landet

30. maj 2015

Har du mørkglødet hud, er fra arbejderklassen og kvinde? Så skal du nok ikke gøre dig for høje tanker om at ende blandt de 0,01 pct. mest magtfulde danskere. Danmarks magtelite består af hvide mænd over 60 år, med DJØF-uddannelser og villaer i Nordsjælland.

INTERVIEW Af Edith Lauglo Endsjø og Barbara Maria Herzog.

Den 18. juni skal danskerne stemme om hvem, der skal være Danmarks næste statsminister – men det er ikke nødvendigvis politikerne, der har den største magt i Danmark. Forsker Christoph Ellersgaard har sammen med Anton Grau Larsen skrevet en ph.d.-afhandling der kortlægger, hvem der reelt har magten i landet. Gennem et omfattende netværksstudie, som har strakt sig over mere end fem år i perioden 2010-2015, afslører Ellersgaard og Larsen en konkret liste med de 423 rigeste og mest magtfulde danskere i bogen ”MAGTELITEN – hvordan 423 danskere styrer landet.”, som udkommer 2. juni. RÆSON har mødt Ellersgaard, der hævder, at danskerne er blevet klasseblinde.

RÆSON: Hvad har de 423 personer fra magteliten til fælles?

ELLERSGAARD: For det første er de økonomer, jurister, statskundskabere eller ingeniører. Faktisk er det paradoksalt, at de fleste af disse uddannelser ikke kræver noget højt snit for at komme ind. Men uddannelserne er ikke en garanti for en adgangsbillet til en herskende klasse. For det andet er tre/fjerdedele mænd. Det berømte glasloft eksisterer altså stadigvæk, og kvindelige værdier og erfaringer har sværere ved at slå igennem. For det tredje er der en skæv socialrekruttering. Næsten en tredjedel af de 423 personer kommer fra overklassen, den anden tredjedel fra den øverste middelklassen, og den sidste tredjedel kommer fra en mere bred middelklasse.

RÆSON: Hvorfor får vi en skæv rekruttering til eliten?

ELLERSGAARD: Det hænger i høj grad sammen med elitekulturen. Når man skal rekruttere ledere, så har man ikke meget at gå efter, da man ikke kan se, hvad folk har fået i ledelseskarakter. Derfor går man efter det håndgribelige – om kandidaterne har et velfungerende familieliv, og om de virker afbalancerede. Der er en tendens til at vælge personer, der har den samme klasse og ligner som én selv.

RÆSON: I toppen af listen ligger Thorkild E. Jensen. Har det ændret sig siden han er trådt af som formand for Dansk Metal?

ELLERSGAARD: Han er helt sikkert ikke på toppen længere, da han var én af dem, hvis position afhang meget af organisationen. Jeg gætter på, at Claus Jensen har overtaget. Det vigtige er dog ikke at lægge så meget vægt på personerne, men mere hvilke sektorer og hvor de kommer fra.

RÆSON: Hvad karakteriserer den bedst placerede kvinde på listen, Bente Sorgenfrey, formand for FTF?

ELLERSGAARD: Hun leder en stor og vigtig organisation, hvilket gør hende til et naturligt medlem af magteliten. Derudover har hun også været en aktiv netværker, der har været dygtig til at promovere FTF i flere sammenhænge, fx sidder hun i en ret central VL-gruppe [netværk for virksomhedsledere inden for det private og offentlige, red.].

RÆSON: Har man set en forandring over tid, hvor nogle grupper eller sektorer er blevet mere magtfulde i forhold til andre?

ELLERSGAARD: Det er relativt nyt at forsknings- og universitetsverdenen står så stærkt. Det er kommet efter, at vi har fået professionelle universitetsbestyrelser og at området har oplevet en større opmærksomhed politisk. Går vi 100 år tilbage ville fagforeningerne ikke være kommet ind i magteliten endnu.

RÆSON: Har de magtfulde danskere øje for de mindre privilegerede?

ELLERSGAARD: Det vil nogle af dem have, fordi deres magt afhænger af dem, fx politikerne og fagforeningerne. Men der er også nogle ting, de vil have sværere ved at se, fordi de er en gruppe med en helt anden baggrund og bor andre steder. Tag fx problematikken omkring 'Udkantsdanmark' – ingen af dem vælger bopæl i Udkantsdanmark. De bor i stedet København og i Nordsjælland. De vil gerne betale ekstra for at være del af elitekulturen og de netværk, der er tilknyttet netop de postnumre.

RÆSON: Så man kan købe sig til en plads i magteliten?

ELLERSGAARD: Det kan man ikke, men man kan sørge for ikke at blive hægtet af de venskabelige netværk, der ligger i at bo tæt på hinanden. Det var fx en medvirkende årsag til, at A. P. Møller Mærsk rekrutterede Michael Pram Rasmussen som direktør, at han havde været hans nabo, og derfor kendte ham som familiemenneske og vidste hvordan han håndterede konflikter.

RÆSON: Har I kontaktet nogle af personerne på listen, og hvordan har deres reaktioner været?

ELLERSGAARD: Vi har fremlagt resultaterne for fx Lars Nørby Johansen, der virkede til at være smigret. Jeg har intet indtryk af, at dem der er højt på listen føler, at de bliver udstillet, men tværtimod lader de til at se det som en blåstempling af deres lobbyarbejde.

RÆSON: Der er relativt få politikere på listen, hvordan kan det være, når det er dem, der vedtager vores love?

ELLERSGAARD: For det første skal man være leder af en stor organisation, for at komme med i magteliten, hvilket ikke mange politikere er. Folketinget har lukket sig om sig selv med deres selvstændige rekrutteringsmønstre, og spillet på Christiansborg foregår en smule afkoblet fra det øvrige magtnetværk. For det anden har mange politikere korte holdbarhedsdatoer. De mister voldsom værdi efter et valg, fordi politikerne er inden for det samme politikområde i relativt kort tid.

RÆSON: Hvordan kan det være, at statsminister Helle Thorning-Schmidt ligger så lavt som nr. 204 på listen?

ELLERSGAARD: Meget af Thorning-Schmidts job består i at være i et internationalt netværk, hvilket vores undersøgelse ikke kan sige noget om, da den tager udgangspunkt i Danmark. Det er også derfor Lars Løkke ligger højere [nr. 143, red.]. Det skyldes desuden, at han har siddet i nogle af kommissionerne fra Anders Fogh-regeringen, har etableret Løkkefonden og har været en aktør i politik væsentlig længere end Thorning-Schmidt.

RÆSON: Har Karen Hækkerup mere indflydelse som direktør for Landbrug og Fødevarer end hun havde som justitsminister? Er der virkelig mere magt i at sidde i erhvervslivet end i Folketinget?

ELLERSGAARD: Man er nok mere sikker på, at sidde længere i sin stol, hvis man vælger erhvervslivet. Der skal jo kun én dårlig sag til før man mister sin position som minister. Lene Espersen tog på ferie og pludselig var hun en uduelig politiker. Men som direktør i Landbrug og Fødevarer er man underlagt en valgt bestyrelse, hvilket ikke er særlig prangende i forhold til den femte vigtigste politiske post, Karen Hækkerup havde. Vekselskursen for den politiske kapital er altså lav. Det er til gengæld tankevækkende, at personer fra Finansministeriets departementsstol i den grad fået topposter sidenhen.

RÆSON: Danske medier laver ofte lister og kåringer over Danmarks mest magtfulde mennesker. Hvorfor er jeres metode bedre og jeres måling mere retvisende?

ELLERSGAARD: Når fx Berlingske laver deres kåring, så spørger man andre mennesker hvem de opfatter har magt. Man fokuserer på politikerne, men ser bort fra beslutninger, der træffes i bestyrelseslokaler, og det pres, store virksomheder kan lægge på den politiske proces. Danske mediers undersøgelser laves på baggrund af, hvem der føles som magtfulde, og man fokuserer på dem, der kan sætte dagsordenen i medierne. Det vigtigste sted at sætte dagsordenen, det er for de her 423 mennesker, og at få disse mennesker til at opfatte noget som et problem. De er organiserede, og de kan handle.

RÆSON: Politiken kårer hvert år de 50 danskere, der sætter dagsordenen i Danmark. I 2014 var det Martin Krasnik, der vandt, mens det i 2013 var Yayha Hassan. Er det trods alt ikke meget vigtigt at kunne sætte dagsordenen?

ELLERSGAARD: Hvis jeg skal være helt hård, så nej. Grunden til at det ikke er vigtigt er, at dem der sætter dagsordenen, de er ikke nødvendigvis organiserede. Det er ikke sikkert, de har en organisation bag ved sig, der kan handle [...] Nu har Yayha Hassan sat dagsordenen. Men kan man pege på konkrete politiske beslutninger, som er kommet ud af Hassans digtsamling? Det har jeg svært ved at se. Det er jo heller ingen, der inviterer Martin Krasnik indenfor, når de skal træffe beslutninger. Hvis Krasnik blev opfattet som vigtig at alliere sig med, så skulle man jo invitere ham ind i bestyrelserne. Men Krasnik optræder kun i journalistsammenhænge, sikkert også fordi han som journalist vil have en uafhængig profil.

RÆSON: Der har allerede nu været utrolig stor opmærksomhed omkring jeres Ph.d. og kommende bog. Hvorfor tror du, at så mange danskere er interesserede i at vide, hvem der har magten i Danmark?

ELLERSGAARD: Jeg tror det rammer en følelse hos mange almindelige borgere, om at der er nogle beslutninger, der bliver truffet, som er vigtige, men som aldrig bliver diskuteret politisk. Det er magt, man ikke forstår, eller kan gennemskue [...] Vi skylder folk et bud på, hvem den her elite er.

RÆSON: Er det et demokratisk problem, at 423 mennesker træffer de vigtige beslutninger i det danske samfund?

ELLERSGAARD: Det kunne have set langt værre ud [...] Men erhvervslivets position kan tyde på, at det er en vis skævhed i repræsentationen, som i hvert fald er værd at diskutere. Vil vi have, at samfundet skal se sådan ud? Der findes mange muligheder for at udvide demokratiet, og sikre at interesser bliver mere bredt repræsenteret.

RÆSON: Er det et tabu at tale om, at vi har en elite i Danmark?

ELLERSGAARD: Vi har bildt os selv ind, at vi ikke har en elite i Danmark, men det har vi. Vi har haft en forestilling om, at velfærdsstaten har skabt et samfund, hvor alle er nogenlunde lige. Men det er en historisk misforståelse. Velfærdsstaten har aldrig taget fra de rige og de absolut mest privilegerede, den har taget fra den øvre middelklasse og givet bredt ud til befolkningen. Hvis man tager en tur til Nordsjælland, så kan man se at der er ekstrem rigdom i Danmark. Der ligger en masse huse, som man ikke kan købe for en livsindtægt – ligegyldigt om man er læge, eller om man tilhører de bedst lønnede uddannelsesgrupper. De kan kun være skaffet gennem arv, eller ved indtægter fra egen virksomhed eller ved at have en toppost i en virksomhed.

RÆSON: Hvis disse mennesker er så dygtige til at netværke, og til at drive de her virksomheder – har de så ikke fortjent deres position?

ELLERSGAARD: Spørgsmålet om fortjeneste skal man nok adskille fra spørgsmålet, om man har ført en politik, der har arbejdet på at mindske privilegierne for toppen i forhold til resten – og det har man ikke gjort [...] Der er aldrig blevet ført en politik i Danmark, der har taget ressourcer fra de absolut mest privilegerede og delt dem bredt ud.

RÆSON: Hvad har været jeres dagsorden?

ELLERSGAARD: Vi synes det var enormt utilfredsstillende, at der ikke var et forskningsmæssigt bud på hvem magteliten i Danmark er [...] Debatten om eliten har frem til nu foregået på mavefornemmelser. Det ville vi gøre op med, ved at komme et seriøst videnskabeligt funderet bud. Vi har også nogle fortolkninger, men det er svært at pille ved, at det er lige præcis disse mennesker, der netværker med hinanden, og at de deler de her sociale karakteristika – de er mænd, deres sociale rekruttering er skæv og de har taget de her specifikke uddannelser. Det synes vi er værd at debattere.

RÆSON: Hvis man selv har ambitioner om magt, hvordan stiger man i graderne for at komme ind varmen?

ELLERSGAARD: Først skal man huske at tage de rigtige uddannelser, og så skal man arbejde sig op ad en hæderkronet organisation. Man skal være enormt opmærksom på at danne et netværk, og sige ja til alting i netværkssammenhæng. Men problemet er, at det handler også om at have den rigtige sociale baggrund og det rigtige køn – og det er jo svært at lære sig. Det er en væsentlig længere vej til toppen for nogen, end for andre. Det er radikalt mindre sandsynlighed for at blive en del denne eksklusive gruppe hvis man er kvinde fra arbejderklassen, end hvis man er mand med forældre optaget i Kraks Blå Bog.

Fakta

- Magteliten udgør 0,01 pct. af den danske befolkning
- 81 pct. er mænd og 19 pct. er kvinder
- Alle er hvide på nær én, konsulenten Soulaima Gourani
- Ingen åbent erklærede homoseksuelle
- Majoriteten er over 60 år
- To tredjedele bor i København eller Nordsjælland
- 70 pct. har en lang videregående uddannelse
- Flere end ni ud af ti kommer fra den mest privilegerede femtedel af befolkningen, og knap en tredjedel er fra den mest privilegerede ene procent.
- Halvdelen af kernen er domineret af det private erhvervsliv, den anden del er splittet mellem politikere og stat, fagforeninger og universitetsfolk.

Liste over magteliten – øjebliksbillede 2013

Top 10:

- 01) Thorkild E. Jensen, Fagforeningsleder
- 02) Lars Nørby Johansen, Bestyrelsesformand/-medlem
- 03) Bente Sorgenfrey, Fagforeningsleder
- 04) Lars Goldschmidt, Direktør
- 05) Jørgen Mads Clausen, Ejer
- 06) Sten Scheibye, Bestyrelsesformand/-medlem
- 07) Thomas Hofman-Bang, Adm. direktør
- 08) Peter Schütze, Bestyrelsesformand/-medlem
- 09) Kim Simonsen, Fagforeningsleder
- 10) Harald Børsting, Fagforeningsleder

Udpluk:

- 24) Karsten Dybvad, Adm. direktør
- 30) Fritz Schur, Ejer
- 66) Stine Bosse, Bestyrelsesformand/-medlem

- 81) Anders Bondo Christensen, Fagforeningsleder
- 84) Kronprinsesse Mary
- 94) Dronning Margrethe, Dronning
- 104) Frank Jensen, Overborgmester (S)
- 125) Ralf Hemmingsen, Rektor
- 131) Bendt Bendtsen, Medlem af Europaparlamentet
- 143) Lars Løkke Rasmussen, Partiformand
- 176) Kronprins Frederik
- 204) Helle Thorning-Schmidt, Statsminister
- 212) Søren Gade, Direktør

Edith Lauglo Endsjø er praktikant på DR2 Deadline og freelance skribent hos RÆSON. Kandidatstuderende i Statskundskab på Københavns Universitet og faglig journalist fra Journalisthøjskolen. Twitter: <https://twitter.com/EdithEndsjo>.

Barbara Maria Herzog (f.1992) er statskundskabstuderende ved Syddansk Universitet og arbejder som studentermedhjælp for Forsvars- og Aerospace Industrien (FAD) i Dansk Industri.

Redaktion:

Sarah Borger (f. 1981) er RÆSONs chefredaktør. Hun er BA i arabisk og kommunikation og cand.com fra Roskilde Universitet. Hun har været bosat i Mellemøsten over flere omgange, og arbejdede blandt andet med politiske kampagner under det første egyptiske præsidentvalg. Hun har været aktiv i RÆSONs redaktion gennem flere år, og har bl.a. været international redaktør og mellemøstredaktør.

Troels Boldt Rømer (f. 1994) er global redaktør hos RÆSON. Uddannet ved United World College of South East Asia, Singapore, og har tidligere arbejdet i ministersekretariatet i Undervisningsministeriet, skrevet for blandt andet Jyllands-Posten og været formand for Danske Skoleelever. Studerer til dagligt medicin på Københavns Universitet.

Sofie Buch Hoyer (f. 1990) er indlandsredaktør hos RÆSON. Hun er tidligere journalistpraktikant på Politiken og har freelancet for selv samme avis foruden TV 2 Nyhederne, Radio24syv og amerikanske CNN. Har læst international politik i Asien på The University of Hong Kong som udvekslingsstudent fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

Interviews af:

Simon Kærup (f. 1981) er redaktør på RÆSON og uddannet i politisk kommunikation & ledelse fra CBS. Han skriver primært om dansk og international politik og har tidligere arbejdet på Christiansborg. Freelancer for dagbladet Information.

Alexander Brun (f. 1992) har tidligere studeret på Søværnets Officersskole og læser nu journalistik på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole. Han er vært og producer på netradioprogrammet 'Verdensmænd på Genlud'.

Mathias Terp (f. 1993) er medlem af RÆSONs redaktion og studerer statskundskab på Københavns Universitet.

